

T.C.

**SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN
UYGULANABİLİRLİĞİ**

Sırrı ŞAHİN

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Şükran BULUT

SİVAS

2023

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN
UYGULANABİLİRLİĞİ

SIRRI ŞAHİN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim
Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Şükran BULUT

Sivas
2023

KABUL VE ONAY

Sırrı ŞAHİN'in hazırlamış olduğu “Uzaktan Eğitim Sürecinde Görsel Sanatlar Dersinin Uygulanabilirliği” başlıklı bu çalışma, 02 . 02 . 2023 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ebru GÜLER

(Jüri Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Şükran BULUT

(Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Derya Aysun CANCAN

(Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

. . .

Prof. Dr. Murat BURSAL

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı;

beyan ederim.

.../.../2023

Sırrı ŞAHİN

ÖZET

ŞAHİN, Sırrı., Uzaktan Eğitim Sürecinde Görsel Sanatlar Dersinin Uygulanabilirliği,
Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2023.

Bu çalışma, bir ihtiyaç dahilinde ulusal çapta yürürlüğe giren uzaktan eğitim uygulamalarındaki görsel sanatlar dersine ait kazanımların, BT araçlarının yeterlilikleri göz önüne alınarak öğrenciye aktarılma durumunu belirlemek ve gelecekte karşılaşılabilecek herhangi bir sebeple uzaktan eğitimin yeniden uygulaması halinde, görsel sanatlar dersi aktarımında dikkat edilecek unsurları ve istenmedik yönleri ortaya çıkararak alanyazına katkı sunmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma, alanyazındaki araştırmalar ışığında elde edilen görüşleri ve 2020-2021 eğitim öğretim yılı içinde, Sivas ili Merkez ilçesinde MEB'e bağlı olarak faaliyet gösteren farklı eğitim düzeylerinde bulunan ve sosyo-ekonomik düzeylerinin değişken olduğu varsayılan altı farklı eğitim kurumunda işlenen görsel sanatlar ders uygulamaları hakkında, görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin ve öğrencilerin aktardığı bilgileri kapsamaktadır. Araştırmada sıralı keşfedici karma yöntem kullanılmıştır. Nitel boyutta durum çalışması yapılmış, nicel boyutta ise betimsel tarama çalışması yapılmıştır. Araştırmanın nitel bölümünde yer alan öğretmenlere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu ve nicel bölümdeki öğrencilere yönelik anketlerin verileri betimsel analizler yapılarak çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma dahilinde elde edilen bulgular nitel ve nicel olarak iki ayrı bölümde yansıtılmıştır. Elde edilen bulgular, BT araçlarının yeterlilikleri, demografik özellikler ve sosyo-ekonomik şartlar göz önüne alınarak incelendiğinde, uzaktan eğitimin sağlanmasındaki en büyük gereklilik olan internet altyapısının yeterli düzeyde olmadığı, nitelikli BT kullanımına yönelik MEB'in hizmet içi eğitim imkanı sağlamasına rağmen tüm öğretmenlerin bu imkandan yararlanmadıkları, birçok öğretmenin BT araçlarını etkin olarak kullanamadıkları, tüm öğrencilerin BT araçlarına ve erişim altyapısına sahip olmadıkları, ders uygulamalarında öğretmenlerin tercih ettikleri yöntemlerin ders kazanımlarına uygun olmadığı, öğrencilerin sorumluluk bilinçlerinin ve motivasyonlarının istendik düzeyde olmadığı, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde derse katılımlarında kardeş sayılarının, öğretmen uygulamalarının ve ev ortamlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknolojisi, Görsel Sanatlar, Uzaktan Eğitim.

ABSTRACT

ŞAHİN, Sırrı. The Applicability of Visual Arts Course in Distance Education Process,
Master's Thesis, Sivas, 2023.

This study was conducted to determine the status of transferring the visual arts course outcomes to the students in distance education applications, which were put into effect nationwide within a need, by taking into account the competencies of ICT tools, and to contribute to the literature by revealing the elements and undesirable aspects to be considered in the transfer of visual arts course in case distance education is re-implemented for any reason that may be encountered in the future. The study includes the opinions obtained in the light of the research in the literature and the information conveyed by the visual arts course teachers and students about the visual arts course practices taught in six different educational institutions operating under the Ministry of National Education in the Central district of Sivas province in the 2020-2021 academic year, which are at different educational levels and are assumed to have variable socio-economic levels. In the research, sequential exploratory mixed method was used. In the qualitative dimension, a case study was conducted. In quantitative dimension, descriptive survey study was conducted. The data from the semi-structured interview form for teachers in the qualitative part of the study and the questionnaires for students in the quantitative part were included in the study through descriptive analysis. The findings obtained within the study are reflected in two separate sections as qualitative and quantitative. When the findings obtained are analyzed in terms of the adequacy of ICT tools, demographic characteristics and socio-economic conditions, it is seen that the internet infrastructure, which is the biggest requirement in providing distance education, is not at an adequate level, although the MoNE provides in-service training for qualified ICT use, not all teachers benefit from this opportunity, many teachers cannot use ICT tools effectively, It was concluded that not all students have ICT tools and access infrastructure, the methods preferred by teachers in course applications are not suitable for course outcomes, students' responsibility awareness and motivation are not at the desired level, and the number of siblings, teacher practices and home environments are effective in students' participation in the distance education process.

Keywords: Information Technologies, Visual Arts, Distance Education.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamı nihayete erdirebilmenin mutluluğunu yaşadığım bu süreçte ilk olarak tez çalışmamın ve lisansüstü eğitim sürecinin başından sonuna kadar, her zaman ve durumda kıymetli bilgisi, deneyimleri, sabrı ve destekleriyle beni teşvik eden, yönlendirmeleri ile beni geliştiren, bu çalışmanın meydana gelmesinde büyük emeği olan, pek kıymetli ve saygıdeğer danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Şükran BULUT'a en içten saygılarımı ve teşekkürlerimi sunmaktan şeref duyarım.

Tez çalışmamın birçok aşamasında aydınlatıcı bilgi ve tecrübeleriyle yardım ederek bu süreci nihayete erdirmemde büyük rolü olan pek kıymetli dostum Cihat ARSLAN'a samimiyeti ve destekleri için çok teşekkür ederim.

Tüm hayatım boyunca her alanda bana karşı gösterdikleri özveri ve teşvikleriyle beni gönülden destekleyen kıymetli aileme ve tez sürecinde hoşgörüsünü hiç eksik etmeden sabırla ve şevkle her bakımdan beni destekleyen, beni tamamlayan saygıdeğer eşim Merve ŞAHİN'e, sabır ve anlayışları ile belki en büyük katkıyı sağlayan küçük kızlarım Zeynep ve Asya'ya sonsuz teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunarım.

Alanyazındaki çalışmalarından istifade ettiğim tüm araştırmacılara ve katılımcılara saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	4
ETİK SÖZÜ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
1. BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problem Cümleleri.....	3
1.2.1.1. Nitel Alt Problem Cümleleri	3
1.2.1.2. Nicel Alt Problem Cümleleri.....	3
1.2.2. Hipotez.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın önemi.....	4
1.5. Varsayımlar.....	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Tanımlar	5
2. BÖLÜM II.....	7
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar.....	7
2.2. Sanat Eğitimi.....	8
2.3. Görsel Sanatlar Eğitimi	9
2.3.1. Görsel Sanatlar Eğitiminin Tarihçesi.....	10
2.3.2. Geleneksel Görsel Sanatlar Eğitimi.....	12
2.3.3. Görsel Sanatlar Dersi’nde Başlıca Kazanım Aktarma Uygulamaları.....	13
2.4. Eğitiminde Teknoloji Kullanımı	15

2.5.	Uzaktan Eğitim.....	17
2.5.1.	Uzaktan Eğitimle İlgili Çeşitli Tanımlar	18
2.5.2.	Uzaktan Eğitim Türleri	19
2.5.2.1.	Senkron (Eşzamanlı) İletişim	21
2.5.2.2.	Asenkron (Eş zamansız) İletişim.....	21
2.5.3.	Uzaktan Eğitim Bilişim Teknolojileri.....	22
2.5.3.1.	Fırsatları Artırma ve Teknoloji İyileştirme Hareketi (FATİH)	23
2.5.3.1.1.	Eğitim Bilişim Ağı (EBA).....	24
2.5.4.	Uzaktan Eğitimin Avantajları	25
2.5.5.	Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları.....	26
3.	BÖLÜM II	28
	YÖNTEM	28
3.1.	Araştırma Modeli	28
3.2.	Evren ve Örneklem	28
3.3.	Veri Toplama Araçları	30
3.4.	Verilerin Elde Edilmesi.....	31
3.5.	Verilerin Çözümlemesi	31
4.	BÖLÜM 4.....	32
	BULGULAR.....	32
4.1.	Nitel Bulgular.....	32
4.1.1.	Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	32
4.1.2.	İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	35
4.1.3.	Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	37
4.1.4.	Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	40
4.1.5.	Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	41
4.1.6.	Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular	45
4.2.	Nicel Bulgular	47
4.2.1.	Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	49
4.2.2.	İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	50
4.2.3.	Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	52
4.2.4.	Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	54
4.2.5.	Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	55
4.2.6.	Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular	56
4.2.7.	Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	57
5.	BÖLÜM 5.....	58

SONUÇ VE TARTIŞMA	58
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	58
5.1.1.	58
5.1.2.	59
5.1.3.	60
5.1.4.	61
5.1.5.	61
5.1.6.	62
5.1.7.	63
5.1.8.	63
5.1.9.	64
5.1.10.	65
5.2. Öneriler	65
6. KAYNAKÇA	68
7. EKLER	76

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: MEB'in öğrencilere kazandırılmasını istediği temel bilişsel özellikler.....	10
Tablo 2: Nitel çalışma grubu frekans dağılımı	29
Tablo 3: Nicel çalışma grubu frekans dağılımı.....	29
Tablo 4: Uzaktan eğitim sürecinde bilişim sistemlerinden (Bilgisayar, telefon, tablet vs.) kaynaklı herhangi bir sorun yaşadınız mı?" sorusu ile elde edilen veriler	33
Tablo 6: "Uzaktan eğitim sürecinde ağ bağlantısı (İnternet hızı ve bilişim altyapısı vs.) kazanımları aktarmak için beklentiyi karşılamakta mıdır?" sorusu ile elde edilen veriler	34
Tablo 5: "Uzaktan eğitim sürecinde ev ortamından kaynaklanan sorunlarla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız nelerdir?" sorusu ile elde edilen veriler.....	36
Tablo 7: "Uzaktan eğitim sürecinde derste işlediğiniz konulara yardımcı olmak için EBA platformunu ne sıklıkta kullanırsınız?" sorusu ile elde edilen veriler	37
Tablo 8: "EBA'dan kaynaklı bir kısıtlama yaşadınız mı?" sorusu ile elde edilen veriler	38
Tablo 9: "Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılım motivasyonları ve yeterlikleri hakkında genel bir yargınız var mı?" sorusu ile elde edilen veriler.....	40
Tablo 10: "Yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre avantajlı olduğunu düşündüğünüz bir özelliği var mı?" sorusu ile elde edilen veriler.....	42
Tablo 11: "Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre avantajlı olduğunu düşündüğünüz bir özelliği var mı?" sorusu ile elde edilen veriler.....	44
Tablo 12: "Uzaktan eğitim sürecinde özel olarak kullandığınız bir bilgisayar programı veya dijital çizim uygulaması var mı?" sorusu ile elde edilen veriler	46
Tablo 13: Temaların ve alt kategorilerin anket maddelerine dağılımı.....	47
Tablo 14: Anket maddeleri arasındaki korelasyon	48
Tablo 15: Cinsiyet değişkenine göre anket maddelerinin "ortalama" ve "standart sapma" değerleri ile betimsel istatistikleri.....	49
Tablo 16: kardeş sayısı değişkenine göre anket maddelerinin "ortalama" ve "standart sapma" değerleri ile betimsel istatistikleri.....	50
Tablo 17: Kardeş sayısı değişkenine göre anket maddelerinin farklılaşma yüzdeleri....	51
Tablo 18:Okul değişkenine göre anket maddelerinin "ortalama" ve "standart sapma" değerleri ile betimsel istatistikleri.....	52
Tablo 19: Maddelerin okul değişkenine yönelik yüzdelerdeki farkları	53
Tablo 20: Tablet durumu değişkenine göre anket maddelerinin "ortalama" ve "standart sapma" değerleri ile betimsel istatistikleri.....	54
Tablo 21:Akıllı telefon durumu değişkenine göre anket maddelerinin "ortalama" ve "standart sapma" değerleri ile betimsel istatistikleri	55
Tablo 22: Bilgisayar durumu değişkenine göre anket maddelerinin "ortalama" ve "standart sapma" değerleri ile betimsel istatistikleri	56
Tablo 23: Kişisel oda durumu değişkenine göre anket maddelerinin "ortalama" ve "standart sapma" değerleri ile betimsel istatistikleri	57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Fatih projesinin ana bileşenleri.....	24
Şekil 2: Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersi eğitim ve öğretimini doğrudan etkilediği gözlemlenen temalar	32
Şekil 3 Teknolojik yetersizlik temasının donanım/yazılım problemlerinin bileşenleri..	34
Şekil 4: Teknolojik yetersizlik temasının ağ bağlantı problemlerinin bileşenleri	35
Şekil 5: Ev ortamından kaynaklanan sorunların bileşenleri	37
Şekil 6: Öğretmenlerin EBA platformu kullanım amaçları	38
Şekil 7: EBA Platformu kullanımında yaşanan aksaklıklar.....	39
Şekil 8: Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci katılımını etkileyen faktörler	41
Şekil 9: Yüz yüze eğitimin avantajları.....	43
Şekil 10: Uzaktan eğitimin avantajları.....	45
Şekil 11: Öğretmenlerin kullandıkları BT araçları	47

KISALTMALAR LİSTESİ

BDE	: Bilgisayar Destekli Eğitim
BİT	: Bilgi ve İletişim Teknolojileri
BT	: Bilişim Teknolojileri
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
FATİH	: Fırsatları Arttırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
YEĞİTEK	: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
MÖM	: Mektupla Öğretim Merkezi
EYT	: Eğitim Yönetim Sistemi
UE	: Uzaktan Eğitim

1. BÖLÜM I

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağa bakıldığında görülecektir ki insanoğlu imkân ve gelişmişlik bakımından kendi tarihinin zirvesindedir. Fakat bu seviyeye ulaşabilmek pek kolay olmamıştır. Gelişim sürecinde karşılaşılan güçlükleri giderebilmek, yeni durumlara uyum sağlayabilmek için pek çok yöntem denenmiş, bu yöntemler sonucunda elde edilen bilgi ve tecrübeler gelecek nesillere aktarılmıştır. Edinilen bilgilerin aktarım sürecinde yaşanan zorluklar ve veri kayıpları “eğitim” kavramının doğmasına, eğitim yöntemlerinin gelişmesine sebep olmuştur.

Eğitim Türk Dil Kurumu’na göre “Önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesi” ifadesi ile tanımlanır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2022). Ülkemizde eğitim topluluklarında kabul gören en geniş tanım ise Ertürk’ün tanımı olan “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1972).

Nitelikli iş gücünü oluşturmak ve kendi kültürel yapılarının devamını sağlayabilmek isteyen devletler için eğitim-öğretim uygulamaları vazgeçilmezdir. Her toplum iç ve dış etkenlere karşı çeşitli eğitim öğretim uygulamalarını planlamak, bu uygulamaları denetlemek ve etkinliğini artırmak ister. Gelişim konusunda kararlı olan ve ideallerini net belirleyebilmiş toplumlar eğitime çok önem verirler. Bulut’a göre “eğitim faaliyetlerinde kullanılmak üzere devlet bütçelerinden ayrılan pay oranının büyük olması devletlerin gelişmişlik düzeylerini gösterir (Bulut, 2007). Japonya’ya atom bombası atıldıktan hemen sonra bile ülkede eğitim faaliyetlerini hiç kesmemeleri ve bugünkü gelişmişlik seviyesine ulaşmaları buna örnek olarak yorumlanabilir.

Eğitim uygulamaları, dönemsel ihtiyaçlar ve teknolojik gelişmeler sonucunda gelişim ve çeşitlilik gösterir. Toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda bilimsel, sosyal, teknik konularda olduğu kadar sanat konusunda da eğitilmiş nitelikli bireyler yetiştirilmelidir. Sanat, dünya üzerinde benlik iddiasında bulunmak isteyen tüm toplumlar için vazgeçilmez bir insani etkileşim aracıdır. Devletler, sanat aracılığıyla egemenlik alanlarındaki insanlara ve diğer topluluklara kendi felsefelerini aktarmanın, kaba kuvvet uygulamaktan daha etkili bir yöntem olduğunu keşfetmişlerdir.

Gelenekselleşmiş yöntemlerle örgün eğitim çatısında yürütülen uygulamalar, geçtiğimiz senelerde dünyayı etkisinde alan küresel bir salgın sonucunda yerini hiç olmadığı kadar uzaktan eğitim yöntemine bırakmıştır. Bir kez daha net olarak gördük ki yapılan planlamalara, çevresel ve dönemsel olarak aniden ortaya çıkabilecek durumlara karşı önlem olması için, eğitim-öğretimin aksamadan sürdürülebilirliğinin sağlanacağı yeni yöntem ve senaryolar dahil ederek hazırlıklı olmak, devletler için son derece önemlidir.

Ülkemizde ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki sanat eğitimi, Görsel Sanatlar Dersi adı altında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. MEB, uzaktan eğitim sürecinde tüm eğitim-öğretim uygulamalarında olduğu gibi görsel sanatlar dersini de çeşitli bilişim teknolojileri aracılığıyla sürdürmüştür.

Bu çalışmada yakın zamanda çıkabilecek olağanüstü herhangi bir duruma karşı önlem almak ve uzaktan eğitim uygulama yöntemlerini geliştirebilmek amacıyla, MEB'in eğitim-öğretim faaliyetlerine ek olarak öğretmen ve öğrenci davranışları, teknolojik gereksinimler, bilişim sistemlerine ulaşılabilirlik durumları ve aktarılacak istenen kazanımlara yönelik bilişim sistemlerinin elverişli olup olmadığı incelenmiştir.

Küresel salgın sonucu uygulama alanı ilk defa bu denli gelişmiş uzaktan eğitim metodunda görsel sanatlar dersinin işleniş hakkındaki olumlu ve olumsuz etkileri ortaya koyabilecek bir çalışma olması bakımından incelenmesi ve alan yazına kazandırılması önemlidir.

1.1. Problem Durumu

Görsel sanatlar dersi için hazırlanan eğitim programındaki hedeflere yönelik belirlenen kazanımlar ve kazanımların aktarım yöntemleri örgün eğitim çatısı altında uygulanmak üzere tasarlanmıştır. Görsel sanatlar ders içeriğindeki birçok uygulama yöntemi ve tekniği, öğrencilerin hem kendi aralarındaki etkileşimlerini hem de öğretmen ile etkileşimlerini gerekli kılmaktadır.

Eğitim programında geleneksel eğitim-öğretim uygulamalarına yönelik tasarlanan kazanımlar, olası bir uzaktan eğitim uygulamasıyla öğrenciye yeteri kadar nitelikli bir şekilde aktarılabilir mi?

1.2. Problem Cümlesi

Olası bir uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersinde öğrenciye kazandırılması istenilen kazanımlar bilişim sistemleri aracılığıyla nitelikli bir şekilde aktarılabilir mi?

1.2.1. Alt Problem Cümleleri

1.2.1.1. Nitel Alt Problem Cümleleri

Araştırmanın nitel bölümünde şu alt sorulara yanıt aranacaktır:

- 1) Uzaktan eğitim sürecinde bilişim sistemleri (bilgisayar, tablet, akıllı telefon vs.) ve ağ bağlantısı (İnternet hızı ve bilişim altyapısı vs.) kazanımları aktarmak için beklentiği karşılamakta mıdır? BT kaynaklı sorunlar nedir?
- 2) UE sürecinde ev ortamından kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- 3) UE sürecinde EBA platformu ne şekilde kullanılmaktadır? EBA Platformunun olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
- 4) Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılım motivasyonları ve yeterlikleri nedir?
- 5) Yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre avantajlı veya dezavantajlı olduğu durumlar var mıdır? Açıklayınız.
- 6) Öğretmenler, etkili öğretim için uygun BT araçlarını kullanmakta mıdır?

1.2.1.2. Nicel Alt Problem Cümleleri

Araştırmanın nicel bölümünde şu alt sorulara yanıt aranacaktır:

- 1) Uzaktan eğitim sürecine katılımda cinsiyet değişkenine göre herhangi bir fark var mıdır?
- 2) Uzaktan eğitim süreci görsel sanatlar dersinin aktarımında kardeş sayısı değişkenine göre herhangi bir fark var mıdır?
- 3) Uzaktan eğitim süreci görsel sanatlar dersinin aktarımında okul değişkenine göre herhangi bir fark var mıdır?
- 4) Uzaktan eğitim süreci görsel sanatlar dersinin aktarımında tablet varlığı değişkenine göre herhangi bir fark var mıdır?

- 5) Uzaktan eğitim süreci görsel sanatlar dersinin aktarımında akıllı telefon varlığı değişkenine göre herhangi bir fark var mıdır?
- 6) Uzaktan eğitim süreci görsel sanatlar dersinin aktarımında bilgisayar varlığı değişkenine göre herhangi bir fark var mıdır?
- 7) Uzaktan eğitim süreci görsel sanatlar dersinin aktarımında kişisel oda varlığı değişkenine göre herhangi bir fark var mıdır?

1.2.2. Hipotez

Eğitim uygulamalarının işlevselliğini artırmak amacıyla öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimler aracılığıyla görsel sanatlar dersindeki kazanımlar, uzaktan eğitim sürecinde bilişim sistemleri kullanılarak öğrenciye aktarılabilir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Çevrimiçi derslerin planlaması baştan yapılarak pilot uygulamalardan sonra yürürlüğe konmalıdır. Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar eğitimi alanında yapılan uygulamaları yukarıda belirlenen alt problemler doğrultusunda incelenerek olası bir uzaktan eğitim uygulamasında gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda ilgili sorulara ilişkin bireysel uygulamalar dikkate alınarak yaşanan durumun verimliliği hakkında sonuca ulaşılmaya çalışılacaktır.

1.4. Araştırmanın önemi

Çalışmanın, uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersinin uygulama yönelimleri ve göz ardı edilmemesi gereken aksaklıkların belirlenmesi bakımından alanyazında önemli bir boşluğu doldurması ve bu yönde daha önce hiç örneği görülmeyen bir açıdan konunun araştırılmasının gelecek dönemlerdeki çevrimiçi uygulamaların planlanmasına katkı sunacağı yönünde öngörüler taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın, elde edilen veriler ışığında MEB'in, YEGİTEK aracılığıyla yapacağı projelerde çıkabilecek aksaklıkları önceden belirleyebileceği, eğitim planlamasında ve uygulamasında dikkat edilecek bireysel, teknolojik ve çevresel etkenler hakkında bilgi sahibi olabileceği, öğretmenlerin ders uygulamalarını eğitim esaslarına ve kazanımlara göre çeşitlendirme ihtiyaçlarını ortaya koyabilmesi bakımından önemli olduğu söylenebilir.

Özdamlı (2012), çalışmasında “eğitim-öğretimde bilişim sistemlerinin kullanımının finansal, lojistik ya da teknik sebepler doğrultusunda değil pedagojik ihtiyaçlar dikkate

alınarak yapılması gerekliliğini” ifade etmiştir. Özdamlı’nın 2012’de yayımlanan çalışmasında başarılı bir öğrenim için pedagojik yaklaşım, araç-gereç uyumu, değerlendirme ilkeleri ve öğretmenlerin hizmet içi eğitiminin sağlanması dört ana sorun olarak özetlenmiştir.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir.

- 1) Araştırmada, öğretmenlerin ve öğrencilerin araştırma sırasında uygulanan anket ve görüşme formlarına samimi ve dürüst cevaplar verdikleri varsayılacaktır.
- 2) Belirtilen koşul ve sınırlar içinde araştırılacak konu çeşitli ekonomik ve sosyal düzeydeki grupların cevaplarını kapsayıcı nitelikte olması bakımından geçerli ve güvenilirlerdir.

1.6.Sınırlılıklar

Bu tez çalışması, 2020-2021 eğitim öğretim yılı içinde, Sivas ili Merkez ilçesinde MEB’e bağlı olarak faaliyet gösteren iki ilkokul, iki ortaokul, iki lise olmak üzere 6 farklı eğitim kurumunda işlenen görsel sanatlar ders uygulamaları hakkında, görsel sanatlar dersi öğretmenlerin ve öğrencilerin aktardığı bilgileri kapsamaktadır. Okullardaki öğrencilerin tamamı çalışmaya dahil edilmeyecektir, her bir sınıf düzeyinden seçkisiz olarak belirlenen 10 öğrenci çalışma örneklemine dahil edilecektir. Araştırmanın içeriğinde değerlendirilecek bilişim sistemleri ve BT yazılımları seçkisiz olarak incelenecektir.

Araştırma, alanyazında mevcut bulunan kaynaklar ve değişkenleri belirlemek için uygulanan görüşme formlarının ve geliştirilen anketlerin verileri ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Bilişim Teknolojileri: Çakır ve Eryılmaz’ın 2014’te yayımlanan çalışmasında, bilişim kavramı, “organizasyonlarda kontrol ve karar sürecine destek olmak için gerekli bilgileri toplayan, depolayan, dağıtan ve etkileşimli olarak çalışan donanım ve yazılımların bütünü” ifadesi ile tanımlanmıştır. Bilişim teknolojilerinin halk arasında en

yaygın kullanılan türleri radyo, televizyon, bilgisayar, telefon ve tabletlerdir. MEB'in okullara dağıttığı etkileşimli tahtalar ve çoklayıcı araçlar bunlara dahildir.

Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi: “MEB’e bağlı YEĞİTEK tarafından yürütülen, bilişim teknolojileri derslerde aktif olarak kullanımı aracılığıyla eğitimde fırsat eşitliğini sağlamayı hedefleyen harekettir” (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi [FATİH], 2021).

Eğitim Bilişim Ağı (EBA): “FATİH projesi ile okullara yerleştirilen fiber internet altyapısı, etkileşimli tahta, tablet ve yazıcıların uygulama etkinliğini artırmak ve ders içeriklerine uygun olarak üretilen e-içerikleri öğrenci ve öğretmenlerinin kullanımına sunan çevrimiçi web platformudur” (Eğitim Bilişim Ağı [EBA], 2021).

e-İçerik: Eğitim programında yer alan kazanımların niteliğine göre bilişim teknolojileri ve çeşitli program arayüzleri aracılığıyla üretilen, etkileşimli veya etkileşimsiz kullanıma sunulan görsel, işitsel ve sayısal verilerin tümü için kullanılan ifadedir.

İşletim sistemi: Üzerinde çalıştığı aygıtın yönetimi için kullanılan ve uygulama programlarını çalıştırmaktan sorumlu sistem yazılımıdır.

2. BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmaya genel ve özel olarak derinlik kazandıracağı düşünülen kaynakların ışığında türetilmiş açıklamalara yer verilmiştir. İlgili araştırmalar bilimsel doğruluğu kesin olarak kabul görmüş alanyazından seçilerek; eğitim, sanat eğitimi, görsel sanatlar eğitimindeki geleneksel yöntemler, uzaktan eğitim, bilişim sistemlerinin verimliliği konularına yönelik katkıları üzerinde durulmuştur.

2.1.Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar

Öğretim, inceleme, araştırma, buluş ve tecrübeler yoluyla önceden elde edilen verilerin öğrenene iletilmesidir. Elde edilen verilerin doğru veya yanlış olması öğretim faaliyetinin gerçekleşmesine engel değildir. Toplumlar nitelikli insan gücü oluşturmak veya edinilen bilgileri gelecek nesillere aktarmak amacıyla hangi verilerin iletileceği hakkında birtakım çalışmalar yapar. Bu çalışmaların yapılmasında aktarılacak bilgilerin doğru olmasını, bireysel ve kitlesel gelişime katkı sağlayan veriler olmasını sağlamak esas amaçtır. Ülkemizde öğretim faaliyetlerinin kontrolü Millî Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır (Yılmaz, 2019: 23). Bu bağlamda öğretim programları, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun ikinci maddesindeki açıklamaya göre Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak oluşturulur" (MEB, 2018: 3).

Eğitim, bireyde ve toplumda, bir hedefe yönelik öğretim programları aracılığıyla önceden belirlenmiş istendik davranış kalıplarının oluşması amacıyla çeşitli teknik ve yöntemler kullanılarak, kazanımların aktarıldığı süreçtir. Gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlarda eğitim kavramı birincil politik değer olmuştur (Ünlükahraman, 2011).

Yapılan çalışmalarda vurgulandığı gibi eğitim faaliyetlerinde hedef belirlenirken öğrenenin benliğinin her yönü ile gelişmesinin sağlanması ihmal edilmemelidir (Bulut, 2007; Türkdoğan, 1984; Ünlükahraman 2011). Bulut'a göre "kendi istemediği taktirde kişiye zor kullanarak eğitim verilemez. Eğitim için ruhsal ve fiziksel hazır bulunuşluk şarttır ve bu şartı sağlayamamış bireye eğitim vermeye çalışmak anlamsızdır" (Bulut, 2007: 7).

Eğitimde motivasyon ve motivasyon faktörleri hakkında yapılan bazı çalışmalar sonucunda, bireysel güdülenmenin, vazgeçilmez bir unsur olarak önemi ve gerekliliği net olarak gözler önüne sermiştir (Akbaba, 2006; Uçar, 2016; Kutanis, 2004).

Bilgiye ulaşma sürecinde öğretmenler rehberlik görevi üstlenirler. Öğrenciler yaparak yaşayarak öğrenmelidir ve bilgiye ulaşma sürecinde aktif olarak varlık göstermelidir (Kılıç, Duman ve Ersoy, 2017). Bu süreçte olumlu bir öğretmen ve öğrenci etkileşimi sağlanması nitelikli eğitim-öğretimin gerçekleşebilmesi için önemlidir. Ders işleniş esnasında yaşanacak herhangi bir iletişim aksaklığı öğrenmenin gerçekleşmemesine veya istenmedik bir mesajların aktarımına sebep olacaktır.

2.2.Sanat Eğitimi

Eğitim faaliyetleri dünyada başladıkları günden bugüne kadar kendi sınırları dahilinde çeşitlenmiş ve gelişmiştir. Bu gelişimin durmaksızın gelecek dönemlerde de süreceği öngörülmektedir. Sanat eğitimi de eğitim en az sanatın kendi tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. Sengir, 2014'te yaptığı çalışmasında, gelişen teknoloji ve kültürel şekillenme sonucu görsellerin ve bağlamların farklılaşması dolayısıyla sanat eğitim müfredatının da değişmesini kaçınılmaz bir zorunluluk olarak ifade eder. Sengir'e (2014) göre sanat eğitim müfredatı güncel ve sosyal yaşamla ilintili olmalıdır ki öğrenciler bu eğitimde edindiklerini gündelik yaşantılarında pekiştirebilsinler. Eğitimin dallarından biri olan sanat eğitimi de dönem özelliklerine göre farklılık göstermekle birlikte gelişen teknolojiler sayesinde yeni uygulama alanlarında kendini göstermektedir.

Türkdoğan (1984: 11) çalışmasında, “Sanat, insanın duygu, düşünce ve heyecanlarına, ruhsal deneyimlerine biçim vererek başkalarına anlatabilme çabasıdır” ifadesi ile sanatın bir iletişim aracı olma özelliğini vurgulamıştır. Bu iletişimde insanın duyguları, düşünceleri sürecin kendisine bizzat yön verir. Bu bağlamda sanat, en temel insani özellikleri kullanarak üretimde bulunma ve etki uyandırma eylemidir denilebilir. Sanat, duygu ve düşünce merkezleri arasındaki bağlamı kurarak, kişideki gelişimin önemli bir yardımcısıdır (Şengül, 2006: 11).

Sanat eğitimi, yalnız insana has bir olgudur ve kuşaklar arasında veri alışverişi sağlamada en insani yöntemlerdir. Sanat eğitimi, “...kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini ifade edebilmek için yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye çıkarmak amacı...” ile yapılan tüm eğitim uygulamalarını kapsar (Uncu, 2013: 11). Bu

yönüyle Uncu'nun sınırlandırmasını Etike'nin 1995 'te yaptığı çalışmasındaki, sanat eğitimi, geçmişten günümüze insanı "...bir bütün olarak geliştiren yapıcı ve yaratıcı etkinlikleri kapsayan önemli bir alandır" ifadesi desteklemektedir. Sanat eğitiminin bu çoklu insani yönü, onu sadece yetenekli kişilerin eğitimi için gerekli bir uygulama olmaktan çıkarmıştır ve tüm bireyler için sanat vasıtasıyla kişilik eğitimine ya da estetik eğitime dönüştürmüştür (Alakuş, 2005: 21).

2.3.Görsel Sanatlar Eğitimi

Öğrencilerin çeşitli bilgiler eşliğinde sistematik bir sanat eğitimi alarak hayata hazırlanmaları, estetik algılara yönelik farkındalık düzeyi yüksek, genel özel ilişkisi kurma yetisi kazanarak olayları objektif bir biçimde yorumlayabilen, istendik davranış kalıplarına uygun bireyler yetiştirilmesi için önemlidir.

Sevindik'e (2021: 2) göre, Görsel Sanatlar Eğitimi; sanat dallarının kendine özgü ilkeleri, teknikleri ve yöntemleri aracılığıyla bireye estetik kişilik kazandırmayı amaçlayan bir eğitim alanıdır. Gökaydın (1998: 12) çalışmasında, görsel sanatları, öğrenciye görsel gerçekliği tanıtmayı, estetik duyarlılık kazandırması ve etkili düşünme yeteneğinin getirisi olarak yaratıcı bireyler meydana getirmesi bakımından önemli ve vazgeçilmez bir sistem olarak tanımlamaktadır. Ancak sanat eğitimi, içeriğindeki kazanımların zenginliği ve ilgi alanlarının çeşitliliği sebebiyle sadece bu getirileri ile sınırlandırılmaz. Artut'a (2013: 122) göre ise çağdaş sanat eğitiminin esasında, bireyin entelektüel, duygusal ve sosyal gelişimini desteklemenin yanı sıra çağdaş ve çevresel etmenlere karşı duyarlı bir toplum oluşturma çabası vardır. Aykut'un 2006'da yaptığı çalışma Artut'u destekleyici nitelikte ifadeler içerir.

Güler ve Erişti'ye (2019) göre günümüz toplumunda internet ve medya ürünlerine bağlı olarak görsel kültür oluşmaktadır ve sanat eğitiminde medya ürünlerinin göz önüne alınması gerekmektedir.

Ayaydın ve diğerleri (2008), yaptıkları çalışma ile nitelikli sanat eğitiminin, öğrencilerin gözlem yapma, düşünme ve sorgulama yapmalarının yanı sıra ürün ortaya koyma yetisini de geliştirmesi bakımıyla dolaylı olarak manevi ve milli değerleri gelişmiş bireyler yetiştirmeye katkı sağladığı sonucuna ulaşmışlardır.

Görsel sanatlar eğitiminde kazandırılacak bilgi ve beceriler, MEB tarafından önceden belirlenen hedefler ve kazandırılması istenen, adaletli olmak, dürüst olmak, öz denetim

sahibi olmak, saygılı olmak, sorumluluk sahibi olmak, vatansever olmak, yardımsever olmak ve sevgi gibi “kök değerler” doğrultusunda tasarlanmış çerçeve program ile sınırlandırılıp planlanmaktadır (MEB, 2018).

MEB görsel sanatlar eğitiminde öğrencilere kazandırılacak bilişsel özellikleri ve değerleri belirlerken “Bireysel ve toplumsal amaçlar”, “algısal amaçlar”, “teknik amaçlar” olarak üç ana alana ayırmıştır. MEB’in öğrencilere kazandırılmasını istediği temel bilişsel özellikler Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1: MEB’in öğrencilere kazandırılmasını istediği temel bilişsel özellikler

Bireysel ve Toplumsal Amaçlar	Algısal Amaçlar	Teknik Amaçlar
Görsel okuryazarlık	Sanat ve sanatçı değeri,	Malzeme bilgisi
El – göz koordinasyonu gelişimi	Sanat mirası bilinci	Üslup bilgisi
Kültürel miras bilinci	Sanat sevinci	Araştırma ve buluş
Öz farkındalık	Uyum ve güzellik algısı	Üretim süreci
Medya okuryazarlığı	Sanatsal etik bilinci	organizasyonu
Yaratıcı düşünme	Estetik duyarlılık	Bilişim
Analiz ve sentez yapabilme	Çok yönlü, eleştirel düşünme	teknolojilerini etkin kullanabilme

(MEB, 2006: 8)

Tablo 1’de görüldüğü gibi MEB, öğretim programı oluşturulurken görsel sanatlar dersi kazanımlarını aktarmak için üç ana başlık belirlemiştir. Bunlar “kültürel miras”, “görsel iletişim ve biçimlendirme”, “sanat eleştirisi ve estetik” tir. Sınıf düzeyine göre ve diğer derslerle bağlantısı olacak şekilde farklı ağırlıklar verilerek, kazanımlar, yıllık planlara dağıtılmıştır.

2.3.1. Görsel Sanatlar Eğitiminin Tarihçesi

Sanat eğitimi yüzyıllar boyunca usta çırak ilişkisiyle bireysel sınırlar dahilinde icra edilmiştir. Usta çırak ilişkisi zamanla, sistematik olarak uygulanabilen ve araştırmalara dayanan kurumlarına evrilmiştir (Ünver, 2011). On sekizinci yüzyıla kadar örgün eğitimde sanat alanından bahsetmek mümkün değildir. (Sözen ve Tanyeli, 2012)

Osmanlı İmparatorluğu’nda başlatılan batılılaşma hareketi neticesinde resim, perspektif, desen, teknik resim dersleri öğretim programlarına alınmıştır. Akyüz (1997), bu derslerin 1776 yılında kurulan Deniz Harp okulunun ilk iki sınıf düzeyinde resim dersi olarak uygulandığını aktarır. Sanat ile dolaylı yollarla bağlantılı sayılabilecek teknik

resim dersine ek olarak haritacılıkta dersi 1795 tarihinden itibaren askeri okullarda mesleki gelişim sağlayabilmek amacıyla uygulanmıştır. Bu dersler sonraki yıllarda askeri okulların yanı sıra diğer modern okullarda da aktarılmıştır.

1795'te Kara harp okulunun müfredatına hat sanatının yanı sıra resim dersi de eklenmiştir. Osmanlı imparatorluğunda eğitim faaliyetlerine çok önem verilen askeri okullarda gösterilen bu dersler aracılığıyla yetenekli olan öğrenciler seçilmiştir ve bu öğrenciler Devlet imkanlarıyla sanat alanında üst düzey eğitim almaları için Avrupa'nın öncü devletlerine gönderilmiştir. Bu öğrenciler batılı anlamda Türk Resim Sanatı'nın öncüleri sayılarak ülkemizin sanat ve sanat eğitimi alanlarına önemli katkılar sağlamışlardır. (Ayaydın ve diğerleri 2009: 26)

Cumhuriyet tarihinde 1948, 1968 İlkokul, 1951, 1962, 1971 Ortaokul ve 1992 İlköğretim Programları yürürlüğe konulmuştur. Geçmiş dönem şartları, estetik ihtiyaçlar ve düşünce yapıları bir bakıma kökten değişerek yerini başka arayışlara bırakmıştır (Bulut, 2014: 117). Sanat öğretimi de teknolojik gelişmeler sonucunda değişerek zenginleşmiştir (Avcı, 2015: 866). Günümüz koşullarına göre yeniden yapılandırılan eğitim sisteminde Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı oluşturmaya ihtiyaç duyulmuştur (MEB, 2006: 5). MEB Talim ve Terbiye Kurulu 11.09.1992 tarih ve 287 sayılı Kararı ile İlköğretim kurumlarında "Resim-İş Eğitimi" dersi olarak yürütülen sanat eğitimi, öğrenci merkezli bir anlayışla 351 sayılı kararla 2005 yılından itibaren kademeli olarak kaldırılarak "Görsel Sanatlar Eğitimi" adını almıştır (Yılmaz, 2019: 9). Bu isim değişikliğine ek olarak içerik düzenlemesi yapılması ile görsel sanatların tüm alanlarıyla ilgili ve öğrenciyi yönlendirici esnekliğe sahip bir program oluşturmak amaçlanmıştır. Bu program aracılığıyla sanattan zevk alarak içselleştirmiş, estetik farkındalığı yüksek eleştirel bakış açısına sahip bireyler yetiştirilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2006: 5).

MEB, 2013 tarihli Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'ndeki 7. maddede bu amaçları açıkça belirtmiştir.

Madde 7: "Ortaöğretim kurumları; öğrencilerin bedensel, zihinsel, ahlaki, manevî, sosyal ve kültürel yönden gelişmesini, demokrasi ve insan haklarına saygılı olmayı, içinde bulunduğumuz çağın gereği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlamayı, öğrencileri, ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına

hazırlamayı, öğrencilere çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazandırmayı, öğrencilere öz güven, öz denetim ve sorumluluk, yaratıcılık ve eleştirel düşünme becerisi kazandırılmasını, teknoloji aracılığıyla nitelikli eğitim verilmesini, hayat boyu öğrenmenin bireylere benimsetilmesini ve öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi, amaçlar” (MEB, 2013)

2.3.2. Geleneksel Görsel Sanatlar Eğitimi

Geleneksel görsel sanatlar eğitimi bölgesel ve okul imkanları dahilinde atölye ve sınıf ortamlarında yüz yüze olarak uygulanmaktadır. 2006 yılından itibaren öğrenci merkezli olarak işlenen derslerde sanat dallarının aşağı yukarı her dalı hakkında eğitim verilmektedir. Derslerde temel düzeyde tasarım ilkeleri ve sanat elemanlarının öğretiminden başlanarak sanat bilincinin ve sanat kültürünün teminini sağlayacak kazanımlar öğrencilere aktarılır. Derslerde konu içeriklerine göre farklı birçok yöntem kullanılır. Anlatım, göster-yap, araştırma, buluş, tartışma, beyin fırtınası gibi öğretim teknikleri yoğun olarak kullanılır. Bu teknikler içerisinde öğrencinin bilişsel düzeyleri doğrultusunda en çok gösterip-yaptır tekniği kullanılır. Öğrencinin ön hazırlığı soru ve cevaplarla sağlandıktan sonra öğretici içeriğe uygun teknikleri ve tasarım ilkelerinin ve malzemelerin nasıl kullanacağını öğrencilere göstererek aktardıktan sonra öğrencilerin de üretim sürecine dahil olmasını bekler.

Öğrenci motivasyonunu sağlayarak öğrenciyi derse dahil edebilmek önemli bir konudur. Nitelikli bir şekilde öğrenciyi harekete geçirecek motivasyonu sağlamak, öğrencilerle atölye ortamında iyi ve etkili bir iletişim kurmaya bağlıdır (Özsoy ve Alakuş, 2017: 199).

Öğrenciler, üretim aşamasında karşılaştıkları sorunlara karşın anlık olarak öğretmenin rehberliğine başvurur. Sorun ve çözümü tanımlayan öğretmen anlık olarak birebir ilişkilerle dönütler sağlama imkanına sahiptir. Bu süreçte öğrencilerin yaptıkları resimler, çocuğun bireysel gelişim düzeyi, sosyo-ekonomik durumu, estetik yönleri, istenmedik özellikleri, problemleri, her bakımdan sağlıklı olup-olmadığı, aile içinde yaşanan olayların öğrencideki etkileri ve içinde bulunduğu psikolojik durumu hakkında bilgi verir (Bulut, 2007: 16). Öğretmen sınıf içindeki performansı gözlemlemesi sayesinde öğretimin eksik ve fazla yönlerini belirleyerek yön verme ve planlamada

düzenlemeler yapma imkanına sahiptir. Öğretmen çeşitli başarı düzeylerine sahip olan öğrencileri ihtiyaç dahilinde karma veya ayrıcalıklı gruplara ayırabilir ve görevlendirebilir. Öğrenci takımları, ekip ortaklarının birbirlerinin öğrenimini desteklemeleri, etkili iletişim yöntemleri kazanmaları, sosyal beceriler geliştirmeleri ve çevreye uyumlu, tartışmaya açık, hoşgörülü, hatalarından ders çıkarabilen bireyler olmaları amaçlarıyla oluşturulur. Öğrencinin anlamadığı konu veya yöntemi hem öğretmene hem de takım arkadaşlarına sorarak anlık düzeltme imkânı bulabilmesi eğitim faaliyetinin istenmedik sonuçla bitme ihtimalini azaltır.

Öğretmenin eğitim sürecinde öğrencileri anlık değerlendirmesi, öğrencilerin eğitim yaklaşımları, eksik ve güçlü yönleri hakkında kendilerini tanımlarına imkân sağlar (MEB, 2006: 16).

Öğrencilerin bilgileri özümsemeleri, sanatsal üretimde bulunmaları, kendilerini etkili bir biçimde ifade edebilmeleri, analiz ve sentez yapabilmeleri, araştırma becerisi kazanmaları, geleneksel veya çağdaş sanat malzeme ve yöntemleriyle tasarımlar yapabilmeleri, edindikleri bilgiler ışığında yaratıcı düşünce yürütmelerinin sağlanması Görsel Sanatlar Dersi öğretim programında ağırlıklı olarak odaklanılan kazanımlardır (MEB, 2018).

2.3.3. Görsel Sanatlar Dersi'nde Başlıca Kazanım Aktarma Uygulamaları

Yıldırım'a (2000: 11) göre Sanat eğitimi, okul programlarına girişinden bu zamana kadar toplumdaki ekonomik, sosyal ve kültürel yapıya bağlı olarak ilke, amaç, yöntem ve uygulamalarda farklı boyutlar kazanmıştır. Bu uygulama değişimi oldukça iyi planlanmalıdır. Artut'a (2013: 134) göre her alanda olduğu gibi sanat eğitimindeki öğretim yöntem ve teknikleri iyi planlanmadığı, takdirde problem çözme konusunda kesin ve istendik sonuçlar vermez. Öğretim planlamaları genel gelişmişlik düzeyine hitap edecek şekilde yürütülmelidir. Yılmaz (2019: 10) çalışmasında, görsel sanatlar dersi kazanımlarının sadece sanatçı nitelikli veya üstün yeteneklere sahip öğrencilere yönelik olmadığını, herkesin kazanım elde edebileceğini ifade etmiştir. Bu programlar, öğretim sürecinin anlam kazanmasında etkili birer yol göstericilerdir (Kırıçoğlu, 2015).

Görsel sanatlar dersi işlenişinde kullanılacak yöntemler elbette ki öğretmenin uygun görüşüne ve yeterliliklerine öğrencilerin bireysel değişkenlerine göre çeşitlenmektedir ve pek çok yöntem ihtiyaçlar doğrultusunda türetilmiştir. Sınırlılıklar dikkate

alındığında bu yöntemlerin tümünü bir çalışmada ele almanın mümkün olmayışı gözlemlenmektedir.

Görsel sanatlar dersi işlenişi esnasında sınıfın genel düzeyi ve bireysel farklılıklar dikkate alınarak yöntem ve teknik seçilmelidir. Önceden seçilen yöntem ve tekniklerin türü öğrenmenin nitelikli bir şekilde kalıcı hale gelmesinde son derece önemlidir. Uygulanacak yöntemler bireyin sosyo-ekonomik durumuna, yaşantı zenginliğine ve hazır bulunuşluk düzeyine göre seçilmelidir. Sınıf veya atölye ortamının çevresel durumu yöntem seçiminde etkilidir.

Görsel sanatlar eğitiminde yöntem olarak, kareleme tekniği, transfer kâğıdı veya projeksiyon kullanılarak kopyalama, kolaydan zora ilkesiyle, soru-cevap, bellek eğitimi gibi pek çok öğretim yönteminin uygulandığı görülmüştür (Kırıçoğlu, 2019: 131).

Görsel sanatlar öğretim amaçlarına hizmet edecek eserlerin çağımızdaki ulaşılabilirlik imkanlarının getirisi olarak rahatça alınıp kopyalanması, resim aktarım tekniklerinin ve yöntemlerinin birebir uygulanmasını devam ettirmektedir (Girgin, 2018: 26). Büyük yaş grubundaki çocuklar, fotografik özellik barındıran resimler yapmak isterler. Bu gruptaki öğrencilerin resimleri, onların gözünde güzel sayılabilmesi, resmi kabullenmesi ve haz duyabilmeleri için model alınan objeye aynen benzemelidir (Bulut, 2007: 17). Öğrencilere sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini birebir göstermek durumunda kalan öğretmenler, son zamanlardaki teknolojik gelişmelerin getirisi olan etkileşimli tahtaların sınıflarda öğretim araçlarına dahil olmasının getirdiği imkanlar sayesinde toplu ve kitlesel sunumlar yapabilmektedirler.

Gelişimsel olarak ileride olan çocuklar, bellekten resim yapabilmelerine rağmen yanlış yapma endişeleri sonucunda resmini yapacakları objeyi incelemek isterler (Bulut, 2007). Öğretmenler, etkileşimli tahta kullanarak kültürel miras konularını ve sınıf ortamında gösterilmeye imkân bulunamayan içerikleri internet ortamından öğrencilere aktarabilmekte ve sanat eserlerini sınıfa rahatlıkla yansıtabilmektedirler. Öğrenciler sanat eserlerini gözlemleyerek daha kalıcı öğrenmeler elde ederler. Etkileşimli tahtalar, sanal müzelerin gezdirilmesinde kolaylıklar sağlayarak sınıf ortamında nitelikli yaşantı zenginliğinin oluşturulmasına da yardımcı olmaktadır. Çocuğun sosyalleşmesi ve yaşantı zenginliği elde etmesi toplumda birey olarak var olabilmesini, kendi kendine yetebilmesini sağlar (Bulut, 2007: 11).

Çeşitli sanatsal faaliyetler sınıf ortamında aktarıldıktan sonra geri dönüt sağlayabilmek ve öğrencilerin gelişmişlik düzeylerini tespit edebilmek amacıyla ölçme ve değerlendirme işlemleri yapılmalıdır.

Ölçme bir şeyin özelliğinin veya niteliğinin bağıl ve bağıl olmayan değişkenler aracılığıyla belirlenmesi işlemidir. Eğitim öğretimde ölçülen özellikler öğrencinin bilgisi, anlayışı, kavrayışı, becerisi, davranışı, tutumu ve değerleri ile ilgili olabilmektedir. Elde edilen ölçümler rakam ile ifade edilebileceği gibi nitel olarak da ifade edilmesi mümkündür (Koç, 2006: 252). Kutlu'ya göre (2003: 27) ölçme ve değerlendirme eğitim sürecinin vazgeçilmez bir ögesidir”.

Alanyazındaki yapılan çalışmalarda ölçme ve değerlendirmenin çeşitli özelliklerine değinerek ölçme işleminin ilkelerini ve özelliklerini belirttikleri gözlemlenmektedir (Temel, 2010: 1; Uncu, 2013: 28; Kutlu, 2003: 27; Balcı, 2005: 90).

Günümüz MEB uygulamalarına göre bir dönem içerisinde iki defa öğrencilere yönelik sınıf içi performans değerlendirme ve ürünlere yönelik bir defa ürün dosyası değerlendirmesi yapılmaktadır. Gözlem, soru-cevap, tartışma ve ürün dosyası kontrolleri gibi yöntemlerin bir bütünü oluşturmasıyla nitelikli bir değerlendirme sağlanabilir (Cancan ve Koyuncu, 2021).

Öğrencilerin görsel sanatlar dersi aracılığıyla başarılı ve başarısız yönlerinin yanı sıra kişisel yönelimleri de keşfedilebilir. Değerlendirme sürecinde de yönelimleri keşfederek öğrenciye gösterebilmek amacıyla gözlem, görüşme, öz değerlendirme yaptırılmalı, kontrol listesi ve performans derecelendirme ölçekleri, süreç takip defterleri gibi öğrencinin tüm yönlerini ölçmeye olanak tanıyan ölçme değerlendirme araçları kullanılmalıdır (MEB, 2006: 16).

2.4. Eğitiminde Teknoloji Kullanımı

21. yüzyıl sanat dünyasında her alanda olduğu gibi teknolojinin de gelişmesinin sağladığı olanakları kullanmaya yakınlık duyan sanatçı, sanat eğitimcisi ve sanat öğrenci sayısı bir hayli artmıştır (Çokokumuş, 2012: 51). Bu sebeple sanat eğitiminin de teknolojiye paralel olarak değişim göstermesi kaçınılmaz olmuştur (Ünal, 2010: 150). Çağımızdaki imkanlara rağmen teknolojinin gelişimini bir kenara bırakarak geleneksel yöntemlerle sanat eseri üretilmesini beklemek, bir bakıma sanatı işlevsiz kılarak sanatın

kendini inkâr anlamına da gelir (Uçar, 2007: 98). Ünalın (2010) ve Türkmenoğlu'na (2014) göre bilişim teknolojilerinin araç ve gereçlerinin kullanılması, geleneksel nitelikler taşıyan sanat anlayışlarının bugünkü sanat anlayışına evrilmesinde etkili olmuştur. Teknolojik ve görsel iletişim imkanlarının hızla gelişmesiyle bilgi kaynakları artmıştır ve bu kaynaklara rahat ulaşmanın doğal bir sonucu olarak estetik ve sanat anlayışı değişmiştir, çağdaş sanat eğitiminde görsel teknolojik bir anlatı tarzı meydana gelmiştir (Ünalın, 2010: 149).

Çokokumuş (2012), Sağlamtimur (2010) ve Sevindik'in (2021) bu alanda yaptığı çalışmalar açıkça belirtiyor ki bilişim teknolojileri, yeni anlatım biçimleri oluşturmuştur ve sanatsal çalışma alanlarının sınırlarını genişleterek bireyin algılarını, düşüncelerini ve davranışlarını yönlendirmiştir, yeni anlatım biçimlerinin doğmasına da sebep olmuştur.

Öğrenmenin kalıcılığının işlevselliğinin artırılması için teknolojik bileşenleri kullanmanın yüksek düzeyde fayda sağladığını ve çok önemli olduğunu Kurtde (2008: 56) yaptığı çalışmasında göstermiştir. Kurtde'nin 2008'deki araştırmasına göre derslerde eğitim teknolojileri kullanmak, dersleri bu materyallerle uygulamak öğrenilenlerin kalıcılığında çok etkilidir.

Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılmasının başlıca amacı, eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilmek, ilgileri ve yetenekleri göz önünde bulundurularak yeterli eğitim alamayan öğrencilerin öğretim ihtiyaçlarını karşılayabilmek, farklı mekanlardaki uzmanların deneyimlerini sınıf ortamına aktarabilmektir (Yungul, 2018: 5).

Bilgisayar ortamlarında tasarımlar yaptıktan sonra çalışmayı yüzeye aktararak geleneksel üslûpla yenilemek gibi dolaylı kullanmanın yanı sıra doğrudan dijital olarak nokta, çizgi, form, doku, renk, ışık, gibi sanat öğeleri kullanımıyla da eserler üretilebilmektedir (Eyüpoğlu, 2018: 23; Sağlamtimur, 2010: 217).

Şahin (2003), Morrison ve diğ., (2012), yaptıkları çalışmalarında bilişim sistemlerinin tek yönlü değerlendirilmemesi gerektiğini ve eğitimde kullanılırken temel eğitim kuramlarının gözetilmemesi halinde başarıdan söz edilemeyeceğini, öğrenciyi güdüleyecek, zihinsel çaba sarf etmesini gerektirecek, geri bildirim almasını sağlayacak içerikler geliştirilmediği takdirde ortaya çıkacak ürünlerin işlevsiz ve israf olacağını belirtmiştir.

2.5.Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim; “birden çok mekandaki öğrenci, öğretmen ve öğretim içeriklerinin iletişim teknolojileri sayesinde bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyetidir” (Işık ve Güler, 2008: 75). Uzaktan eğitim belli bir kesiminde kurulu düzeni bozmadan eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilen, öğrencilerin istedikleri yerden eğitim almalarına olanak sağlayan bir eğitim sistemidir.

Teknolojik imkanlar ve çevresel koşullar doğrultusunda uzaktan eğitim yöntemleri ortaya çıktığı günden itibaren çeşitlenerek gelişim kat etmektedir.

“Uzaktan eğitim, ilk olarak 1728’de Boston gazetesinde Stenografi derslerinin mektupla verilmesi ile başladı. 1856’da Fransız Charles Toussaint Alman Gustav Langenscheidt Berlin’de Mektup ile Eğitim Okulu kuruldu. 1930’lara gelindiğinde ise okullarda radyo kullanılarak eğitim vermeye başlanmıştır. 1933 yılında Iowa State Üniversitesi Dünyanın ilk eğitsel Televizyon Programını yayınlamıştır. 1967’de İngiliz Open Üniversitesi kurulmuştur. 1985’te Ulusal Teknoloji Üniversitesi kurulurken 1992’de ilk basit öğretim yönetim sistemi uygulaması olan CAPA (Computer Assisted Personalized Approach) Michigan State University’de uygulandı. 1993’te tamamen çevrimiçi eğitim veren ilk üniversite Jones International University kuruldu. Uzaktan eğitimde dönüm noktası ise 1994’te internetin evlere girmesi oldu. 1995’te Desmond Keegan elektronik ortamda Sanal Sınıf fikrini ortaya çıkardı. 2001’de açık kaynak kodlu Uzaktan Eğitim sistemi Moodle.com tarafından başlatıldı. İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle mobil öğrenme uygulamaları gündeme geldi. 2003’te Adobe Connect’in ilk hali olan Macromedia Breeze kullanılmaya başlandı. Açık kaynaklı video sitelerinin kullanımının artmasıyla, 2008’de Open University Youtube’da yayına başladı. 2010’dan sonra üniversitelerin büyük kısmı senkron, asenkron ve çevrimiçi uygulamaları gerçekleştirebilir kapasiteye ulaştı.”

(Bayraktar, 2015: 7)

Arslan’a (2011) göre, ülkemizde uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi.

“1860’ta Meclis-i Maarifi Umumiyyenin “Halkın Eğitimi” anlayışıyla halka açık derslerin aynı zamanda gazete aracılığıyla verilme fikri uzaktan eğitimin Türkiye’deki ilk fikri sayılabilir. 1960 yılında orta dereceli meslek okulu mezunlarına üniversite olanağı sağlamak amacı ile mektupla öğretim yöntemi kullanıldı. 1974 yılında Mektupla Yüksek Öğretim merkezi kuruldu. Daha sonra YAYKUR olarak değiştirildi. 1983 yılında Açık Öğretim Fakültesi açıldı. 1992 Açık Öğretim Lisesi öğretime başladı. 1996 İTÜ uzaktan eğitim merkezini kurdu. 1998 Anadolu Üniversitesinden Kazakistan Ahmet Yesevi Üniversitesine görüntülü konferans ile uzaktan ders sunumu gerçekleştirdi. 1999 YÖK Uzaktan Öğretim Yönetmeliği Yayınlandı–Enformatik Milli Komitesi oluşturuldu. 2003 Ahmet Yesevi Üniversitesi TÜRTEP olarak uzaktan eğitime başladı. 2009’da İstanbul Üniversitesi uzaktan eğitime başladı. 2010 İstanbul Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi kuruldu” (Yungul, 2018: 9).

Uzaktan eğitim uygulamaları, eğitim faaliyetlerinin güncel durumlara ayak uydurabilmesinin gerekliliği olarak günümüzde de gelişmesini devam ettirmektedir. Günümüzde uzaktan eğitim uygulamaları FATİH projesi ile sağlanmaya çalışılmaktadır. FATİH projesi, nitelikli uzaktan eğitim uygulaması sağlayabilmek adına MEB’in son dönemlerdeki en kapsamlı yatırımdır. MEB’in desteklediği eğitim teknolojilerini kullanma hareketi, bilgiyi daha fazla kişiye ulaştırmak, bireysel öğrenmeyi gerçekleştirmek, eğitim planlaması ve zamanlamanın düzenlenmesi, çevresel etkenlerin kontrolü, ilgi ve yeteneği desteklemek gibi amaçlar doğrultusunda eğitim öğretime hizmet vermektedir (Pegem, 2016).

2.5.1. Uzaktan Eğitimle İlgili Çeşitli Tanımlar

Bilişim Teknolojisi: Bilişimde kullanılmakta olan araç ve gereçlerin tamamının meydana getirdiği, bilgi işleme, depolama, yayma sistemlerine denilir (TDK, 2022). Projeksiyon, bilgisayar, tablet, telefon, etkileşimli tahta, yazıcı gibi donanımlar ve bu donanımlarda kullanılan yazılım arayüzleri bu gruba dahildir.

e-İçerik: Elektronik ortama aktarılan veya o ortamda üretilen herhangi bir ses, resim, video, haber, grafik gibi etkileşimli veya etkileşimsiz dijital eğitim materyallerinin tümüne denir (EBA, 2021).

Bilgisayar Temelli Öğretim (BTÖ): Fiziksel şartları oluşturma maliyetinin yüksek olduğu, tehlikeli veya imkânsız olduğu durumlarda tamamen bilgisayar üzerinden sanal bir atmosfer oluşturulmasıyla yapılan eğitim türüdür. Pilotluk, şoförlük eğitiminde

kullanılan simülasyonlar veya uzay araştırmalarında kullanılan simülasyonlar buna örnek verilebilir.

Uzaktan Eğitim; Bu ifade ilk olarak Wisconsin Üniversitesi'nin 1892 tarihli katalogunda geçmiştir ve terim olarak ilk defa William Lighty'nin 1906 tarihli bir yazısında kullanılmıştır (Adıyaman, 2002). Uzaktan eğitim, eğitim etkinliklerinin planlanarak farklı mekanlarda bulunan kişiler arasında etkili iletişim ve etkileşim için özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve sanal ortamlar kullanılarak bir merkezden gerçekleştirilen öğretim yöntemi" olarak tanımlanabilir (Özdemir, akıroğlu, Bayılmış ve Ekiz, 2004: 17). Uydu, video, ses, grafik, bilgisayar, çoklu ortam teknolojisi gibi araçların yardımıyla, eğitimin uzaktaki öğrencilere ulaştırılmasıdır (Bayraktar, 2015: 7).

2.5.2. Uzaktan Eğitim Türleri

Uzaktan eğitim, ortaya çıkışından bugüne kadar ihtiyaçlar ve çeşitli teknolojik imkanlar sayesinde gelişim göstererek sınırlarını ve niteliğini artırmıştır. Bu gelişim başta uzaktan eğitimin eksik kalan yönlerini gidererek etkili öğrenmenin sağlanabilmesi ve öğrenimin ne düzeyde gerçekleştiğinin tespit edilebilmesi için gereklidir. Elde edilen ölçümler bireylere iletilmeli ve zayıf olan kazanımların güçlendirilmesi için bireyde öz farkındalık sağlanmalıdır. Dünyada ve ülkemizde farklı zaman dilimlerinde radyo-TV yayınları, mektupla öğretim, açık öğretim uygulamaları, telekonferans, gibi tekniklerle eğitim-öğretim yürütölmüştür. Bu türde uygulamalar öğretilecek içeriğin kitlelere veya bireylere iletilmesinde alternatif bir yol olarak fayda sağlamışlardır fakat derinlemesine bir öğretim için yetersiz kalmışlardır. Uygulamaların maliyetleri, kişilerin veriye ulaşım imkanları, sosyo-ekonomik gereklilikler, çevresel etmenler ve iletişim aksaklıkları kalıcı izli davranış değişikliğini sağlamaya engel teşkil etmiştir. Bilişim teknolojisinin kendi başına gelişmesi uygulamaları değiştirmek için yeterli olmamaktadır. Haklın veya bireyin, son üretilen bilişim teknolojisi araçlarını temin ederek etkili kullanabilmesi uzun zaman almaktadır.

Mektupla öğretim: yazılı, basılı veya e-İçerik türündeki eğitim içeriklerinin mektup ve posta kurumu aracılığıyla, planlama dahilindeki tarihler içerisinde örgün eğitimdeki bilgilere ulaşım imkânı olmayan önceden belirlenmiş öğrencilere iletilmesidir. Türkiye Cumhuriyeti, MEB bünyesinde "Mektupla Öğretim Merkezi" kurarak yaygın eğitimle öğrenim gören bireylere hazırlık kurslarını mektupla ulaştırmıştır. MÖM, 1974 yılında, "Mektupla Öğretim Okulu'na dönüştürölmüştür. 1974 yılında "Mektupla Yüksek

Öğretim Merkezi” kurularak 1983 yılında “Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu” adını almıştır (Alsancak, 2021: 10).

Radyo- TV Yayınları: Eğitimi alacak kişiler önceden belirlenmeden halkın tamamına uygulanan, radyo ve televizyon kanallarının kullanılarak bilginin iletildiği öğretim şeklidir. Günün veya haftanın belirli saatlerinde ilgili konulara yönelik eğitimler, önceden haber edilerek, izleyiciye veya dinleyiciyle etkileşimsiz olarak aktarılmaktadır.

Telekonferans: Mekânsal birlikteliğin sağlanamadığı durumlarda telefon bağlantısı kurularak belirli gruplara uzman desteği sağlamak amacıyla yürütülen etkileşimli eğitim şeklidir.

Açık Öğretim: Radyo, televizyon, mektup, telefon iletişimi kullanılarak öğrenciye veri aktarıldıktan sonra belirli tarihlerde geri dönütler alınmasıyla veya sınav yoluyla ölçme değerlendirme yapılabilen öğretim şeklidir.

Teknolojik imkanların artması ve eğitim sahasında kullanılmasıyla, bilgisayar destekli öğretim, internet destekli öğretim, bilgisayar temelli öğretim, internet temelli öğretim yöntemleri gibi eğitim teknolojileri, öğrenme ortamlarını zenginleştirmiştir (Arpa, 2017).

Bilgisayar Destekli Öğretim: Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bilgisayar, akıllı telefon, tablet, etkileşimli tahta donanımlarının ve yazılım arayüzlerinin kullanıldığı, çift yönlü olarak görüntü, ses ve verilerin rahatlıkla iletilebildiği öğretim şeklidir. Bu öğretim şeklinde farklı mekanlardaki kişiler birbirleriyle eş zamanlı veya eş zamansız bir şekilde etkili iletişim kurabilmektedir. Bilgisayar destekli öğretim, teknolojik imkanların geliştiği, internet altyapısına ulaşımın arttığı ve son sürüm sistemlerle eksiklerinin en aza indirildiği bir sistem olarak günümüzde en yaygın kullanılan eğitim türüdür. e-İçerikler ve bilgisayar arayüzleri ve çevrimiçi eğitim platformları tasarlanarak gün günü gelişimini sürdürmektedir.

Dünya geneline bakıldığında MEB’in tasarladığı çevrimiçi eğitim platformu olan Eğitim Bilişim Ağının benzerleri incelendiğinde bu platformların daha çok gelişmekte olan ülkelerin tasarlandıkları sistemlere benzediği görülmektedir (Trucano, 2017). Uluslararası olarak hazırlanan çevrimiçi eğitim platformları daha çok MOOC (Massive Online Open Courses) olarak değerlendirilmektedir. Dilimize “Kitlese Çevrimiçi Açık Dersler” olarak çevrilebilecek “MOOC” kavramı, hiçbir sınırlandırma olmaksızın tüm

kullanıcılara ücretsiz sunulan derslerin içeriklerinden oluşan, çevrimiçi açık kaynak kodlu platformları ifade etmektedir. Dünyada öncü geldiği varsayılan MIT, Harvard, Berkeley, Texas, CalTech gibi yüksek öğretim kurumları Coursera, Udacity, edX ve Khan Academy gibi MOOC açık kaynak sunuculu kuruluşlar vasıtasıyla dersler vermektedir (Ergüney, 2015; Gore, 2014).

2.5.2.1.Senkron (Eşzamanlı) İletişim

Senkron eğitim, bireylerin farklı mekanlardan bilişim teknolojileri kullanılarak sanal ortamda anlık olarak etkileşimde bulundukları eğitim şeklidir (Yenal, 2009: 53). Bu eğitim yöntemi, sanal sınıf, çift taraflı telekonferans veya canlı video aktarımı ile gerçekleştirilmektedir. Senkron eğitim ile öğretmen ve öğrenciler arasında etkileşim anlık olarak sağlanabilmekte, tartışma ve soru-cevap iletilerek çift taraflı veri alışverişi yapılabilmektedir (Kanlı, 2009: 8). Eşzamanlı çalışan sanal sınıf arayüzleri ile sınav yapabilme, masaüstü paylaşımında bulunma, dosya paylaşımı, sunum uygulamaları aracılığıyla düzenli veri aktarımı yapabilme gibi diğer uzaktan eğitim uygulamalarının yetersiz kaldığı beceriler elde edilir (Altıparmak, Kurt ve Kapıdere, 2011).

Sanal Sınıf, eş zamanlı olarak eğitimlerin yapıldığı yazılım tabanlı, güçlü iletişim elemanların kullanılabildiği dijital ortamlardır (Yeşilfidan, 2019: 5)

Sanal sınıf veya en yaygın tabiriyle “canlı ders” uygulamaları, eşzamanlı olarak ders yapılmasını, öğretene ve öğrenenin farklı ortamlardan internet altyapısını kullanarak katılımlarıyla topluluk oluşturma için tasarlanmış uygulamalardır (Clark ve Kwinn, 2007).

2.5.2.2.Asenkron (Eş zamansız) İletişim

Eğitim içeriği olarak önceden geliştirilmiş yarı etkileşimli veya etkileşimsiz biçimdeki veri gruplarının sesli, görüntülü, veya hareketli olarak depolandıktan sonra eğitimi alacak kişiye iletilmesi ile eş zamansız kullanımına sunulduğu eğitim türüdür (Yeşilfidan, 2019: 7) Öğretmen ve öğretimin iletişiminin farklı zamanlardaki veri girişleriyle sağlandığı veya tek taraflı veri aktarımının olduğu bu uygulama, anlık geri bildirimlerin olmadığı, soru- cevap imkanı bulunmayan, verinin iletilmesinde bir verici ve birden çok alıcı olması sebebiyle sınırlı bir eğitim yöntemidir. Buna nazaran geniş kitlelere ulaşma imkanının en kolay olduğu, öğrenen grubunun kişi sayısının milyonlara ulaşabildiği bir yöntem olarak pek çok alanda tercih edilmeye devam edilmektedir.

Birçok devlet veya kuruluş, öğretim programları kapsamındaki içerikleri basılı veya elektronik içerik (e-içerik) olarak eş zamansız iletişim yöntemiyle alıcıya ulaştırmaktadır (Cavlazoglu ve Bicer, 2013).

2.5.3. Uzaktan Eğitim Bilişim Teknolojileri

Mevcut olarak kullanılan ve gelişmesini sürdüren öğretim teknolojileri, eğitim sistemlerinde ani dönüşümler meydana getirmektedir (Allen ve Seamen, 2010). Ting 2012’de yaptığı “Mobil cihazların öğrenime getirdiği tehlikeler” adlı çalışmasıyla, “Mobil cihazların pedagojiyi destekleyecek şekilde uyarlamasının, öğrenim sürecine dahil edilmesinden çok daha önemli olduğunu” ortaya koymuştur (Keskin, 2010). Bilişim teknolojileri, sağladığı imkanlara, kullanım kolaylıklarına, içerik türüne, sınırlandırmalara göre titizlikle seçilerek uygulama amacına hizmet edecek şekilde eğitim ortamına dahil edilmelidir.

Web tabanlı uzaktan eğitimin gerçekleştirilmesinde teknik olarak internet altyapısı, bilişim sistemi donanımları, yazılım altyapısı, çoklu ortam arayüzleri ve eğitim yönetim sistemi gibi teknolojik elemanlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Günümüzde son derece farklı olan bilgisayar donanımlarının uzaktan eğitimde kullanılabilmesi için her birine uygun ayrı ayrı yazılım sistemlerini kullanmaları gereklidir. Bunlar;

“Sunucu bilgisayarlar için server işletim sistemleri, kişisel bilgisayarlar için işletim sistemleri, veri tabanı yönetim sistemi yazılımı, güvenlik yazılımları, web sunucu yazılımı, Office programları, fotoğraf düzenleme yazılımları, animasyon yazılımları, ses ve video aktarım yazılımları olarak örneklenebilir” (Koyunoğlu, 2008: 53).

Bilişim teknolojileri ile dijital forumlar, Google doküman arayüzü, Web 2.0 araçları, e-posta dağıtıcıları ve iş birlikli çalışma arayüzleri gibi çevrimiçi yazılımlar kullanılabilir (Baran ve Keleş, 2011). Keating'e (2013) göre öğretimde kullanılacak bilgisayar sistemleri kullanışı kolay bir arayüze sahip olmalıdır. İçerik geliştirme yazılımları, genellikle içeriklerin eş zamansız olarak üretildiği programlardır. Ders içeriği üretmek için çok çeşitli arayüzler bulunmaktadır. Bu yazılımlar öğrencilerin birçok kazanım ihtiyacını karşılayabilecek türde çeşitli çıktılar verebilmektedir.

Mobil aygıtların başat çevrimiçi bağlantı araçları olması amacıyla kablosuz bağlantı özelliği olan GPRS bağlantısı, veri iletimini kolaylaştıran geniş bant teknolojisiyle 4G bağlantısı yapabilme özellikleri geliştirilmiştir (Tazhiyeva, 2014: 1) 4G ağları, IP (Internet Protocol address) işaretleme yönergesine göre kurulmuştur. 4G ağlarının amacı, mevcuttaki parçalı bireysel hücresel ağları, geniş veri iletim kanalı kapasitesiyle IP tabanında dünya çapında tek bir merkezi ağda birleştirmektir (Bahtiyar, Alagöz ve Çağlayan, 2005)

Akıllı telefonlar; Klasik cep telefonlarına PDA'ların (Personal Data Assistant- Kişisel Veri Yardımcısı) eklenmesiyle gelişen mobil iletişim cihazlarıdır. Akıllı cihazlarda bulunan mobil işletim sistemi, bu cihazları neredeyse her işlem için kullanılabilir duruma getirmiştir (Tazhiyeva, 2014: 13). “Android”, Google tarafından, Linux tabanlı, akıllı telefonlar basta olmak üzere tablet bilgisayarlar ve çeşitli elektronik cihazlar için geliştirilen, açık kaynak kodlu bir işletim yazılımıdır (Tazhiyeva, 2014: 14).

Eğitim Yönetim Sistemi: e-içerikleri yaymak, öğrenci kayıtları yapmak, ders işlem ve gelişim raporlarını elde etmek, analizler sayesinde eğitim ortamını yönetmek için kullanılan öğrenim ortamlarıdır (Koyunoğlu, 2008: 50). Çallı ve diğerleri (2002), Koyunoğlu (2008:50) ve Yungul'a (2018) göre EYS'de veritabanı kolay şekillendirilmelidir, materyaller yayına uygun olmalı raporlar net ve anlaşılabilir olmalı, eğitim faaliyeti takip edilebilmeli, çevrim içi sınavlarla değerlendirme yapılabilmelidir. Yungul, dünya çapında en fazla kullanılan EYS'leri aTutor, Claroline, Dokeos, ILIAS, DotLRN, OLAT ve Moodle olarak sıralamaktadır (Yungul, 2018: 12).

Ülkemizdeki son ve en gelişmiş EYS olan EBA platformundaki “Canlı Ders” özelliği, öğretmenlerin çevrimiçi etkileşimli dersler yapabilmesini sağlamıştır. Örgün eğitimin devam ettiği süreçlerde dahi EBA, öğretmen ve öğrencinin eğitsel amaçla buluştuğu, değerlendirme ve başarıyı destekleme platformu olmaya devam etmektedir.

2.5.3.1.Fırsatları Artırma ve Teknoloji İyileştirme Hareketi (FATİH)

MEB tarafından, eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilmek, teknoloji-eğitim entegrasyonunu en üst seviyeye çıkararak eğitim faaliyetlerinin işlevsellik ve niteliklerini artırmak amacıyla 2012 yılında “FATİH” kısaltmasıyla yürürlüğe konulan projedir. Proje aracılığıyla öğrenme-öğretme sürecinde teknolojik araçların en fazla duyu organını uyuracak bir tarz ile etkin kullanımı amaçlanmıştır (FATİH, 2021).

Proje, Şekil 1’de görüldüğü gibi temelde beş ana amaca hizmet edecek şekilde yürütülmektedir.

Şekil 1: Fatih projesinin ana bileşenleri

Proje gerekliliği olarak tüm Türkiye çapında birçok dersliğe, bilişim sistemi donanımları, etkileşimli tahtalar ve geniş bant internet altyapısı ulaştırılmıştır. Derslere ait e-içeriklerin oluşturulması, öğretmenlerin teknolojik yeterliliklerini arttıracak hizmet içi eğitimler verilmesi ve öğretime uygun web platformlarının kurulması gibi faaliyetler, program dahilinde yıllara yayılarak gerçekleştirilmiştir. Etkileşimli tahtaların amacına uygun ve nitelikli olarak kullanılabilmesi için tüm okullara yüksek hızlı ve güvenli internet, VPN (Virtual Private Network: Sanal Özel Ağ) olarak sağlanmaktadır. Proje içeriğinde kurulan Okul Bilgi Sistemi ile ülke genelinde okulların donanım ve altyapı ihtiyaçları belirlenebilmektedir. İmkanları eşitleyerek öğrencilerin iyi birer öğrenme koşuluna erişebilmesi için uygulanan FATİH, oldukça geniş kapsamlı bir proje olarak değerlendirilebilir (İnce, 2018).

2.5.3.1.1. Eğitim Bilişim Ağı (EBA)

MEB’e bağlı YEĞİTEK tarafından 2012 yılında. Donanım ve yazılım altyapısını geliştirmek ve kontrollü olarak eğitim etkinliklerini arttırabilmek için “Eğitim Bilişim Ağı” adı ile Türkiye’nin en gelişmiş çevrim içi eğitim sistemi platformu kurulmuştur (Alsancak, 2021: 16). EBA, FATİH bileşenlerinden e-içerik tasarlama, BT araçlarıyla öğrenme ortamının niteliğini artırma ve bilinçli, güvenli ve ölçülebilir BT kullanımının sağlanması alanlarıyla doğrudan ilişkilidir (İnce, 2018). Eğitsel e-içeriklerin üretilmesi ve geliştirilmesinde birincil sorumluluk EBA’dadır.

Alanında uzman ekipler tarafından öğrenci-öğretmen iletişimini en üst düzeyde tutmayı hedefleyerek sınıf seviyelerine uygun sistem altyapısı ve e içerikler tasarlanarak eş zamanlı ve eş zamansız öğrenim faaliyetlerine imkân sağlayacak bir arayüz geliştirilmiştir. Platform içerisine öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim seminerleri,

öğrencilere yönelik ders kitapları, ünite dokümanları, dergiler, belgeseller, çizgi filmler, video ve animasyonlar, simülasyonlar, testler, gelişim analizi verileri gibi materyallerle geniş bir kütüphane oluşturulduktan sonra etkileşimli e-içeriklerle öğrenim desteklenmiştir (Demir, Özdiñ ve Ünal, 2018: 409).

FATİH Projesi'nin ve EBA'nın geliştirilmesinin getirisi olarak, öğrenciler mekândan bağımsız şekilde ders notlarına, projelere ve ödevlere ulaşabilmektedir. Öğrenciler, öğretmenleri ve arkadaşları ile rahatlıkla veri alışverişinde bulunarak tartışmalar açabilmekte, paylaşımlar yapabilmektedirler (FATİH, 2021).

EBA, 2019 yılı sonunda Covid-19 salgınının geniş çaplı etkileri hissedilene kadar örgün eğitim öğrenimlerini desteklemek ve öğrenme ortamını zenginleştirmek amacıyla yardımcı bir kaynak olarak kullanılmıştır. 2020 yılındaki gelişmelere ve "2023 Vizyon Hedefleri" çalışması ortaya konulana kadar literatürde bulunan bilimsel çalışmalar bu perspektifle araştırılma konusu olmuştur. EBA'nın her gün gelişerek değişmesi, bu alanda yapılacak bilimsel çalışmaların da güncel olmasını gerektirmektedir.

2020 yılında salgın tehlikesiyle ülkemizdeki okullar yüz yüze eğitim yapmaya ara vererek uzaktan eğitim faaliyetlerini başlatması üzerine EBA, tüm imkanlarına ek olarak başlı başına bir uzaktan eğitim platformuna dönüşmüştür. Platforma, çevrim içi dersler (canlı ders) özelliği ve öğrenimi destekleyecek pek çok dijital bileşen eklenerek yüz yüze yapılan derslerin verimliliğine ulaşılmaya çalışılmıştır.

Dönemin Milli Eğitim Bakanı Ziya SELÇUK tarafından, kendi yaptığı sosyal medya bildirimlerinde, EBA'nın, hem zamanlı olarak altı milyondan fazla öğrenci ve bir milyondan fazla öğretmenin sorunsuz olarak kullanılabildiği, bir milyardan fazla ziyaretle Türkiye'nin en gelişmiş eğitim platformu olduğu Dünya genelinde en çok ziyaret edilen web siteleri arasında altıncı sırada olduğu bilisi aktarılmaktadır (Alsancak, 2021: 19).

2.5.4. Uzaktan Eğitimin Avantajları

Bilişim sistemlerinin kullanılmasıyla bilgilerin güncellenmesi, etkileşim eksikliğinin ortadan kaldırılması, kaynaklara rahat ulaşım, eğitim faaliyetlerinin sınırlarını genişletmek gibi kazanımlar elde edilmiştir (Schrum, 1999, akt: Aydın, 2003: 29).

UE aracılığı ile öğretmen ve öğrenen farklı mekanlarda olsa dahi dijital ortamda bir araya gelebilmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle üretilen çoklu ortam uygulamaları ve

kazanımlara uygun içeriklerin, materyallerinin tasarlanması ile öğretim için büyük oranda kolaylık sağladığı gözlemlenmektedir (Yeniad, 2006, akt: Erümit, 2011: 12).

Daugherty ve Funke'e (1998) göre uzaktan eğitimde öğrenci katılımlarını sağlayabilecek, eğitim içeriğine yedi gün yirmi dört saat erişim imkânı, ortamdan bağımsız olma, geri dönütlerin iletilebilmesi gibi birçok imkân ve teknik üstünlük elde edilmiştir. Buna ek olarak uzaktan eğitim uygulamaları, Daugherty ve Funke'un 1998 tarihli çalışmasından günümüze kadar da gelişimini sürdürerek teknolojik araçlar ile eşzamanlı iletişim yeteneklerini artırmıştır.

Geleneksel yöntemlerle üretilmesi uzun zaman alan şekil, doku, biçim, renk, perspektif ve hacim gibi unsurlar hızlı bir şekilde üretilerek zaten etkin eğitim için yetersiz sayılabilecek zamandan tasarruf sağlanabilmiştir (Ünalın, 2010: 151). Yeşilfidan'ın 2019'da yaptığı çalışmasına göre dijital ortamda üretilcek ve iletilecek ders materyalleri, fiziksel koşullardan bağımsız olması ve yardımcı bilgisayar yazılımlarının gelişmiş olması sebebiyle gerçek şartlara son derece yakın olarak simüle edilebilmekte ve eğitim maliyeti büyük ölçüde düşürülebilmektedir (Yeşilfidan, 2019: 20).

Ülger 2021'de yaptığı çalışmasında, uzaktan eğitimin avantajlı olduğu yönleri; öğrenmede devamlılığın sağlanması, UE'nin örgün eğitime alternatif olarak bir seçenek veya destek olması, öğrencilerin bağımsız öğrenme becerilerinin geliştirmesi olarak sıralamıştır.

2.5.5. Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları

Uzaktan Eğitim kavramına işlevselliğine yönelik birçok çalışma alanyazında mevcuttur. Yapılan çalışmalarda genel olarak uzaktan eğitime yönelik genel tanımlar üzerinde durulmuş, uzaktan eğitimin gelişimi, önemi, özellikleri, yaygınlık durumları ve katılımcı tutumları incelendiği gözlemlenmektedir.

Balaban (2012)'a göre içerik kalitesinin zayıf ve konuya uygun olmaması, teknolojik altyapı hataları, öğretim yönetim yazılımlarının yanlış ve kullanışsız olması, organizasyonun yetersiz olması ve iletişim eksikliği uzaktan eğitim sisteminin riskleridir. Birçok ülke eğitim faaliyeti için gerekli olan internet altyapısına ve donanım desteğine sahip değildir. Canlı Sınıf uygulamalarında yaşanan internet kopmaları, donanım arızaları, sosyal veya ekonomik yetersizlikler, öğreticinin ve öğrenenin Bilişim

sistemleri üzerindeki hakimiyet eksiklikleri, iletişim eksiklikleri, kazanımların öğrencilere etkin bir şekilde aktarılmasına engel olmaktadır.

Öğrencilerin temel bilgisayar kullanma becerisine sahip olmaları ve öz yeterlik algıları, öğrenimin aksamaması için gereklidir (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011). Walker'e (2007) göre derslere devam durumunun kontrol altına alınması eğitim verimliliği için önemlidir.

Öğrencilerin gelişim çağları dikkate alındığında görülmektedir ki yüz yüze eğitimdeki öğrencinin yaparak, yaşayarak, hissederek, dokunarak, etkileşimde bulunarak, insani değerleri içinde bulunduğu sınıf ortamında paylaşarak gerçekleştirdiği öğrenim faaliyeti, bilişim sistemleri üzerinden aynı düzeyde gerçekleştirilememektedir. Öğrenciler, sınıf ortamında kazanabildikleri çok sayıda yaşantıyı uzaktan eğitimde kazanamamaktadırlar.

Arslan (2019) çalışmasında, EBA'nın yararlı ama henüz yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın verilerine göre öğretmenlerde, bilişim sistemi donanımları eksik olduğu için öğrencilerin EBA'dan yeterince yararlanamadığını algısının hâkim olduğu görülmüştür. Aksoy da (2017) çalışmasında Arslan'ı destekleyici sonuçlara ulaşmıştır. Karasu'ya (2018) göre öğretmenler bilişim sistemleri kullanarak içerik oluşturmada yetersiz kalmaktadır. Ayan (2018), Karasu'ya ek olacak şekilde çalışmasında bazı öğretmenlerin e-içerik üretme ve uygulama sistemleri hakkında hizmet içi eğitim almaya ihtiyaçları olduğunu ifade etmiştir.

Öğrenci çalışmalarının nesnel ve bütünlük içerisinde değerlendirilmesi eğitim uygulamalarının vazgeçilmez bir yönüdür. Cancan ve Koyuncu'ya (2021) göre “öğretmen, öğrenci çalışmalarını değerlendirirken önceden belirlediği hedeflerden yararlanmalı ve teknik, beceri, süreç, öğrencinin öğrenme düzeyi ve gelişimini etkileyen parametrelerin sınıflandırılması gibi unsurları inceleme içeriğine dahil etmelidir. Uzaktan eğitim, öğrenci dönütlerini almada ve geri bildirim sağlayarak değerlendirme yapma bakımından yüz yüze eğitime göre nispeten sınırlıdır.

3. BÖLÜM II

YÖNTEM

Araştırmada nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanıldığı sıralı keşfedici karma yöntem tercih edilmiştir.

3.1.Araştırma Modeli

Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersinin uygulanabilirliğini tespit edebilmek amacıyla yapılan bu çalışma, nitel ve nicel alanların birlikte kullanıldığı karma yöntem modelindedir. Çalışmanın nitel boyutunda içeriğe uygun olarak durum çalışması yapılmış, nicel boyutta ise betimsel tarama çalışması yapılmıştır. Öncelikli olarak yarı yapılandırılmış soruların yöneltmesi sonucunda öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecindeki yaşantılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Öğretmenlerin yarı yapılandırılmış sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda öğrencilere yönelik anket maddeleri oluşturulmuştur. Oluşturulan anket eğitim-öğretimin her düzeyini örneklediği varsayılan geniş bir öğrenci grubuna uygulanmıştır. Creswell (2013), bu şekilde yürütülen araştırma modelini, sıralı keşfedici yöntem olarak tanımlamaktadır. Sıralı keşfedici yöntemde, nitel veriler aracılığıyla alana ilişkin görüşmeler gerçekleştirildikten sonra elde edilen verilerin öncülüğünde yeni ölçüm araçları tasarlanır. Bu işlemten sonra yeni tasarlanan ölçüm araçları, örneklem üzerinden nitelikli veri toplamak amacıyla kullanılır (Fraenkel ve Wallen, 2006).

Araştırmada elde edilen nitel ve nicel veriler karma yöntem araştırmalarının beş önemli işlevinden biri olan “tamamlama işlevi” dahilinde değerlendirilerek daha kapsamlı bir sonuca ulaşmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler ancak bütün olarak yorumlandığında kapsamlı bir sonuç bulunur (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

3.2.Evren ve Örneklem

Örneklem, araştırma evreninin bir kesitinin amaçlı olarak seçilerek veri elde edilmesi sonucunda elde edilen verilerin evren hakkında bilgi verecek şekilde genellenmesidir” (Balcı, 2005: 90).

Araştırmanın nitel boyutundaki çalışma grubunu Sivas ili Merkez ilçesinde bulunan ilk ve ortaöğretim düzeyindeki devlet okullarında görev yapmakta olan ve uzaktan eğitim

sürecinde çevrimiçi olarak ders işlemiş görsel sanatlar dersi öğretmenleri oluşturmaktadır.

Tablo 2: Nitel çalışma grubu frekans dağılımı

Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Görev Süresi	1-5	7,4
	6-10	40,7
	11-15	25,9
	16-20	7,4
	21-25	11,1
	25+	7,4
Hizmet Öncesi Eğitim Durumu	Var	55,6
	Yok	44,4
Hizmet İçi Eğitim Durumu	Var	70,4
	Yok	29,6
Dosya, Ses, Görüntü Transferi Yeterliliği	Var	70,4
	Yok	29,6

Öğretmen ve uzman görüşleri alınarak elde edilen nitel veriler doğrultusunda araştırmanın nicel boyutu için Sivas ili Merkez ilçesinde faaliyet gösteren, birbirlerinden farklı sosyo-ekonomik ve demografik yapıdaki öğrencilere eğitim verildiği varsayılan iki ilkokul, iki ortaokul, iki lise düzeyinde olmak üzere toplam altı devlet okulundaki öğrenciler amaçlı örneklem seçme yöntemiyle seçilmiştir. Anket uygulamasının yapıldığı okullarda her sınıf düzeyinden işlenmeye uygun 10 anket alınarak toplamda 205 adet anketle istatistik işlemler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3: Nicel çalışma grubu frekans dağılımı

Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Okul	Aİ	12,20
	Bİ	9,76
	AO	19,51
	BO	19,51
	AL	19,51
	BL	19,51
Cinsiyet	Kadın	52,68
	Erkek	47,32
Kardeş Sayısı	1	5,37
	2	34,63
	3	38,54
	4+	21,46
Tablet Sahipliği	Var	40,49
	Yok	59,51
Akıllı Telefon	Var	50,24
	Yok	49,76
Bilgisayar	Var	45,85
	Yok	54,15
Kişisel Oda	Var	66,83
	Yok	33,17
Toplam	205	

3.3. Veri Toplama Araçları

İlgili literatür taranarak elde edilen veriler doğrultusunda ikisi nitel çalışma alanında biri nicel çalışma alanında uzmanlaşmış öğretim görevlilerinden oluşan üç uzmanın görüşleri alınarak, demografik özelliklerin ve açık uçlu soruların bulunduğu “Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersinin uygulanabilirliği” ne yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Bu yapıdaki bir görüşmede önceden hazırlanmış sorular katılımcılara sistematik olarak yöneltilir, buna ek olarak görüşmeciler soru kapsamı dışına çıkma özgürlüğüne sahiptir. Görüşmeciler hazırladıkları sorulara verilen cevapları kapsamı artırmak adına derinleştirebilmektedir (Berg ve Lune, 2015: 136).

Görüşme formlarının uygulandığı her bir öğretmen, çalışmaya özgü bir kodlama sistemiyle kayıt altına alınmıştır. Sosyo-ekonomik düzeyleri yüksek ve eğitime ulaşım imkanları nispeten düşük olduğu varsayılan kenar mahalle ve köy okullarının bulunduğu ilkokul “Aİ”, ortaokul “AO”, lise “AL” kodları ifade edilmiştir. Sosyo-ekonomik düzeyleri, eğitim öğretim olanakları nispeten yüksek olduğu varsayılan ilkokul “Bİ”, ortaokul “BO” ve lise “BL” kodları ile ifade edilmiştir. Öğretmenler “G” harfi ile ifade edilmiştir. “G1” kodu görüşme formu uygulanan 1 numaralı öğretmen anlamına gelir.

Araştırmanın nicel kısmında uygulanan anketler yine çalışmaya özgü kod sistemiyle kaydedilmiştir. “5Aİ3K” kodu gelir düzeyi düşük bir köy ilkokulunda üçüncü sınıf düzeyinde öğrenim gören, cinsiyeti kız olan 5 numaralı katılımcı anlamına gelmektedir.

Araştırmanın nicel kısmında, nitel çalışma alanında uzmanlaşmış iki uzmanın denetiminde ölçme ve değerlendirme alanında iki uzmanın görüşleri alınarak likert tipinde, 16 sorunun ve demografik özelliklerin bulunduğu “Uzaktan Eğitim Sürecinde Görsel Sanatlar Dersinin Uygulanabilirliği Anketi” hazırlanarak uygulanmıştır. Anket hazırlanırken nitel verilerden edinilen bilgiler doğrultusunda anket maddeleri oluşturulmuştur. Ankette yer alan 16 maddenin tamamında eşit aralıklı 5’li Likert tipi derecelendirme anahtarı kullanılması sonucunda anket katılımcısı, en yüksek 80 puan veya en düşük 16 puan alabilmektedir.

3.4.Verilerin Elde Edilmesi

Araştırma sürecinde görüşme yapılan görsel sanatlar dersi öğretmenleri ile önceden tanışıyor olmanın avantajı kullanılarak derinlemesine veri toplamaya çalışılmıştır. Veri toplama araçlarını yapılandırmada, her maddenin belirlenmesinde ve uygulanmasında uzman görüşleri alınarak nitelikli veri elde etmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerin kaydedilip düzenlenmesinden sonra katılımcıların teyidi alınmıştır (Erlandson ve diğerleri, 1993)

3.5.Verilerin Çözümlemesi

Araştırmadaki nicel verilerinin çözümlemesi betimsel istatistik yöntemleri kullanılarak yapılmıştır. Nicel verilerin analizi, SPSS.v.25 (Statistical Packet for Social Studies) programı kullanılarak yapılmıştır. Anket sonucundaki verilerin aritmetik ortalamaları, standart sapmaları, formların en yüksek ve en düşük puanları hesaplanmıştır. Maddelere verilen cevapların aritmetik ortalamaya olan uzaklığı, katılma durumunun güçlüğü ifade edecektir (Creswell, 2002).

Öğrencilere uygulanan ankette yer alan, öğrenci başarı algısı ve eğitim uygulamaları arası kıyaslama, öğretmenin teknoloji kullanımı, iletişim ve ders planlaması, aile imkanları ve fiziki şartlar, çevresel faktörler, EBA platformunun verimliliği, teknolojik yeterlilikler temalarında çerçeve oluşturulmuş konulara yönelik yapılandırılmış maddelere verilen yanıtlar incelenerek içerik analizi türlerinden frekans analizi tekniğiyle betimlemeler yapılmıştır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde tecrübe etme imkânı buldukları görsel sanat uygulamalarının tamamı hakkındaki algıları incelenmiş ve tablo halinde frekansları belirlenmiştir. Anket formunda bulunan 6. Madde olumsuz anlam taşıdığı için ters madde dönüşümü yapılmıştır.

Belirli bir duruma ilişkin sonuçların ortaya konmasını amacını taşıyan ve nitel bölümde yapılan durum çalışmasının bir diğer özelliği ise katılımcılardan derinlemesine görüşmelere aracılığıyla elde edilen gözlem ve görüşlerin belirleme ile başkaca durumlarında boylamsal olarak yansıtılmasını içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Nitel ve nicel alanlardaki tüm katılımcıların demografik özellikleri de çalışma içeriğine dahil edilmiştir.

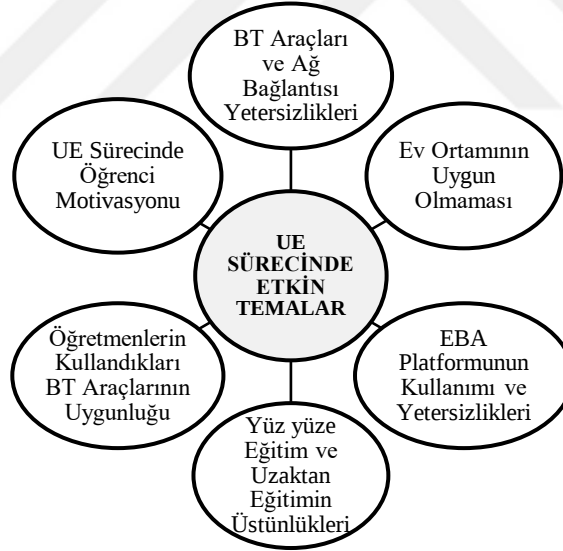
4. BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde çalışma grubuna uygulanan nitel görüşme formları ve nicel anketlerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1.Nitel Bulgular

Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersi uygulayan öğretmenlerin görüşme formlarından elde edilen veriler bu bölümde yer almaktadır. Öğretmenlere yöneltilen sorulara yönelik görüşler kodlandıktan sonra frekansları belirlenerek alt temaları belirlemekte kullanılmıştır. Alt temalar da ilgili temayı oluşturarak bölümler halinde net bir görüş ortaya koymaktadır. Görüşme formundan elde edilen veriler ışığında ilgili alt temaların birleştirilmesi sonucunda uzaktan eğitim sürecinde eğitim-öğretim işlevselliğini doğrudan etkilediği gözlemlenen 6 temaya ulaşılmıştır.

Şekil 2: Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersi eğitim ve öğretimini doğrudan etkilediği gözlemlenen temalar

4.1.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Birinci alt problemi incelemek amacıyla sorulan “Uzaktan eğitim sürecinde bilişim sistemlerinden kaynaklı herhangi bir sorun yaşadınız mı? Yaşadıysanız nelerdir?” sorusuna verilen görüşlerden elde edilen veriler ve “Uzaktan eğitim sürecinde ağ bağlantısı (İnternet hızı ve bilişim altyapısı vs.) kazanımları aktarmak için beklenti

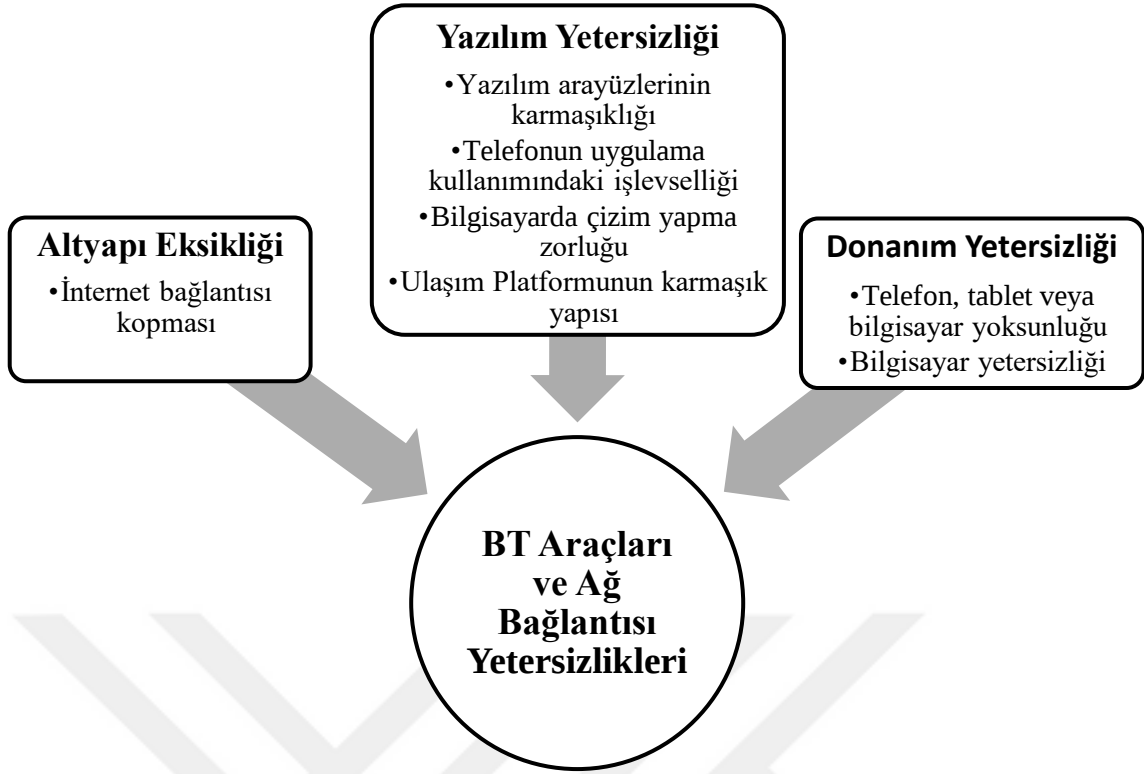
karşılama mıdır? Lütfen açıklayınız.” sorusuna verilen görüşlerden elde edilen veriler bu bölümde incelenmiştir.

Tablo 4: Uzaktan eğitim sürecinde bilişim sistemlerinden (Bilgisayar, telefon, tablet vs.) kaynaklı herhangi bir sorun yaşadınız mı?” sorusu ile elde edilen veriler

Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G1, G2, G6, G8, G10, G13, G15, G19, G20, G26,	İnternet bağlantısı kopması	10	Altyapı Eksikliği	BT Araçları ve Ağ Bağlantısı Yetersizlikleri
G1, G7, G26	Telefon, tablet veya bilgisayar yoksunluğu	3	Donanım Yetersizliği	
G19, G27	Bilgisayar yetersizliği	2		
G16, G21, G23	Yazılım arayüzlerinin karmaşıklığı	3		
G7	Telefonun uygulama kullanımındaki işlevselliği	1	Yazılım Yetersizliği	
G21	Bilgisayarda çizim yapma zorluğu	1		
G23	Ulaşım Platformunun karmaşık yapısı	1		
G11, G14, G22, G24, G25	Herhangi bir sorun yaşamadım	5		

Tablo 4 incelendiğinde; kodların 3 farklı alt temada gruplandığı görülmektedir. Bu alt temalar "alt yapı eksikliği", “donanım yetersizliği” ve "Yazılım yetersizliği" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodun “altyapı eksikliği” alt temasında kodlanan "internet bağlantısı kopması" (f=10) problemi olduğu gözlenmektedir. G1 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin “Evet yaşadım. Bazen internet bağlantısı kopabiliyordu. EBA ya giriş yapamıyordum. Öğrenciler de telefon ve bilgisayarları olmadığı için derslere katılamadıklarını söylüyorlardı. Telefonda ekran yansıtma gibi özellikler kullanılamıyor. Bilgisayarın kamerası da resim çizme aşamasını göstermede yetersiz.” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 4’teki diğer veriler incelendiğinde; “donanım yetersizliği” alt temasında bulunan "telefon, tablet veya bilgisayar yoksunluğu" kodu ile “Yazılım yetersizliği” alt temasında bulunan "yazılım arayüzlerinin karmaşıklığı" kodlarının (f=3), “donanım yetersizliği” alt temasında bulunan "bilgisayar yetersizliği" kodu (f=2), “Yazılım yetersizliği” alt temasında bulunan "Telefonun uygulama kullanımındaki işlevselliği", "bilgisayarda çizim yapma zorluğu" ve "ulaşım platformunun karmaşık yapısı" kodlarının (f=1) bu konuda yaşanan sıkıntılara ilişkin diğer kodlar oldukları görülmüştür. Katılımcılardan bir kısmı ise (f=5) herhangi bir sorun ile karşılaşmadığını ifade etmiştir.

Şekil 3 Teknolojik yetersizlik temasının donanım/yazılım problemlerinin bileşenleri

Tablo 5: “Uzaktan eğitim sürecinde ağ bağlantısı (İnternet hızı ve bilişim altyapısı vs.) kazanımları aktarmak için beklentiyi karşılamakta mıdır?” sorusu ile elde edilen veriler

Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G2, G3, G8, G10, G11, G13, G15, G16, G19, G26	Yetersiz	10	Altyapı Eksikliği	BT Araçları ve Ağ Bağlantısı Yetersizlikleri
G3, G9, G12, G13, G16, G17, G27	İnternet bağı kopması	7		
G7, G9, G12, G19,	Yavaş internet	4	Operatör paketlerinin yetersizliği	
G1, G11, G27	İnternet kotası yetersiz	3		
G1, G11	Öğrencilerin internete erişimi yok	2		
G19	EBA platformunun donması	1	Dijital arayüzlerin yetersizliği	
G5, G17, G19, G20, G21, G22	Yeterliydi sorun yaşamadım	6		

Tablo 6 incelendiğinde; kodların 3 farklı alt temada gruplandığı görülmektedir. Bu alt temalar "alt yapı eksikliği", “operatör paketlerinin yetersizliği” ve "dijital arayüzlerin yetersizliği" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodun “altyapı eksikliği” alt temasında kodlanan "yetersiz" (f=10) problemi olduğu, daha sonra yine aynı alt başlıkta bulunan “internet bağı kopması” (f=7) problemi olduğu gözlenmektedir. G11 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin “Uzaktan eğitim sürecinde ilk

başlarda herkes aynı anda bağlanmaya çalıştığı için bağlanmakta zorluk çekiyorduk. Öğrenciler açısından sıkıntılı oldu. Çünkü her yerde internet altyapısı yoktu." şeklinde açıklama yapmıştır.

“Operatör paketlerinin yetersizliği” alt başlığında yer alan bir diğer problem ise “internet kotası yetersiz” kodu (f=3) ile “öğrencilerin internete erişimi yok” kodu (f=2) olduğu gözlemlenmektedir. G1 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin “genellikle benim için yeterliydi ama çocukların büyük çoğunluğunu internetlerinin olmadığını bu yüzden derse katılamadıklarını söylüyorlardı. Bazı aileler internet paketleri yetmiyor diye sadece matematik ve fen ilgisi derslerine katılmaya izin veriyormuş. İnternet biter veya telefonla işleri var diye resim dersine izin vermiyorlardı.” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 6’daki diğer veriler incelendiğinde; “operatör paketlerinin yetersizliği” alt temasında bulunan "yavaş internet" kodu (f=4) ile “dijital arayüzlerin yetersizliği” alt temasında bulunan "EBA platformunun donması" kodlarının (f=1) bu konuda yaşanan sıkıntılara ilişkin diğer kodlar oldukları görülmüştür. Katılımcılardan bir kısmı ise (f=6) herhangi bir sorun ile karşılaşmadığını ifade etmiştir.

Şekil 4: Teknolojik yetersizlik temasının ağ bağlantı problemlerinin bileşenleri

4.1.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

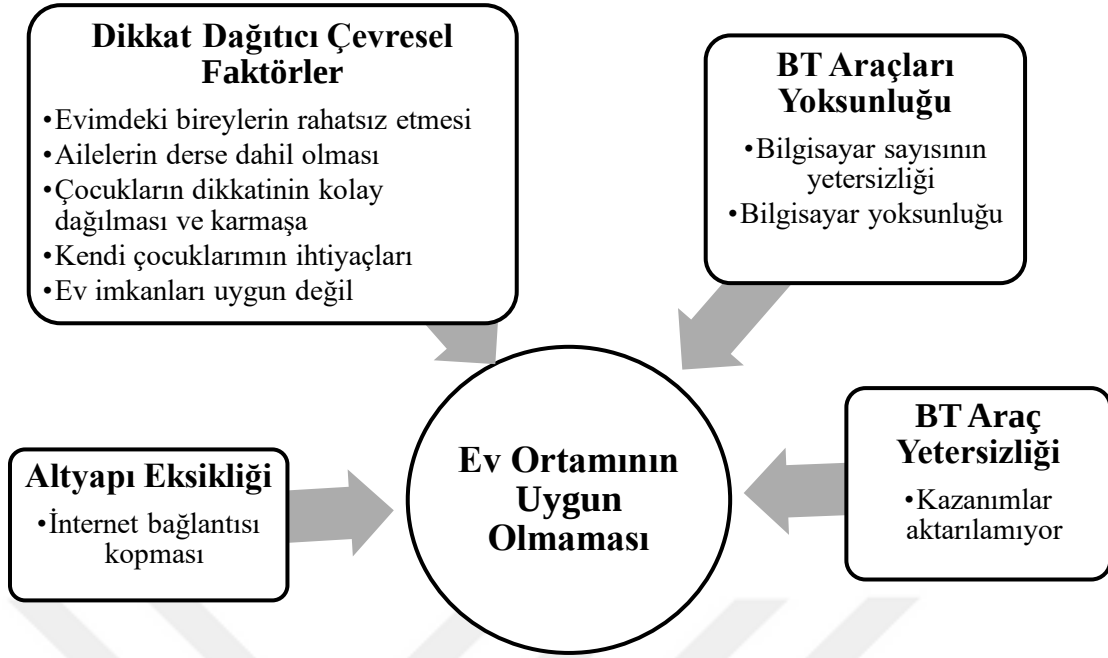
İkinci alt problemi incelemek amacıyla sorulan “Uzaktan eğitim sürecinde ev ortamından kaynaklanan sorunlarla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız nelerdir? Lütfen açıklayınız.” sorusuna verilen görüşlerden elde edilen veriler bu bölümde incelenmiştir.

Tablo 6: “Uzaktan eğitim sürecinde ev ortamından kaynaklanan sorunlarla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız nelerdir?” sorusu ile elde edilen veriler

Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G2, G6, G16, G17	İnternet bağlantısının kopması	4	Altyapı Eksikliği	Ev Ortamının Uygun Olmaması
G1, G9, G22, G23	Evimdeki bireylerin rahatsız etmesi	4	Dikkat dağıtıcı çevresel faktörler	
G5, G23, G27	Ailelerin derse dahil olması	3		
G5, G15, G27	Çocukların dikkatinin kolay dağılması ve karmaşa	3		
G1, G9, G22, G23	Kendi çocuklarımlarımın ihtiyaçları	4		
G8, G27	Ev imkanları uygun değil	2		
G3, G15, G10, G24,	Bilgisayar sayısının yetersizliği	4	BT araçları yoksunluğu	
G7, G24	Bilgisayar yoksunluğu	2	BT araçlarının yetersizliği	
G3	Kazanımlar aktarılamıyor	1		
G13, G20, G21, G25, G26	Herhangi bir sorun yaşamadım	5		

Tablo 5 incelendiğinde; kodların 4 farklı alt temada gruplandırıldığı görülmektedir. Bu alt temalar "alt yapı eksikliği", "dikkat dağıtıcı çevresel faktörler", "BT araçları yoksunluğu" ve "BT araçlarının yetersizliği" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodlar "altyapı eksikliği" alt temasında kodlanan "internet bağlantısı kopması" (f=4) ve "dikkat dağıtıcı çevresel faktörler" alt temasında bulunan "Evimdeki bireylerin rahatsız etmesi" (f=4) problemleri olduğu gözlenmektedir. G1 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin *"Evet. Eşim de öğretmen olduğu için aynı anda derse gireceğimiz zaman sıkıntı yaşıyorduk. Çocuklar sıkılıp ders işlerken yanımızda durmak istiyorlar. Bazen ders sırasında kapı çalıyor veya bir şey lazım oluyor konu dağılıyordu."* şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 5'teki diğer veriler incelendiğinde; "dikkat dağıtıcı çevresel faktörler" alt temasında bulunan "Ailelerin derse dahil olması" kodu (f=3), "çocukların dikkatinin kolay dağılması ve karmaşa" kodu (f=3), "kendi çocuklarımlarımın ihtiyaçları" kodu (f=4), "ev imkanlarımlarım uygun değil" kodu (f=2) ile "BT araçları yoksunluğu" alt temasında bulunan "Bilgisayar sayısının yetersizliği" kodu (f=4), "Bilgisayar yoksunluğu" kodu (f=2) ve "BT araçlarının yetersizliği" alt temasında bulunan "Kazanım aktarılamıyor" kodlarının (f=1) bu konuda yaşanan sıkıntılara ilişkin diğer kodlar oldukları görülmüştür. Katılımcılardan bir kısmı ise (f=4) herhangi bir sorun ile karşılaşmadıklarını ifade etmiştir.

Şekil 5: Ev ortamından kaynaklanan sorunların bileşenleri

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Üçüncü alt problemi incelemek amacıyla sorulan “Uzaktan eğitim sürecinde derste işlediğiniz konulara yardımcı olmak için EBA (Eğitim Bilişim Ağı) platformunu ne sıklıkta kullanırsınız? Lütfen açıklayınız.” sorusu ve “EBA’dan kaynaklı bir kısıtlama yaşadınız mı?” sorusu ile elde edilen veriler bu bölümde incelenmiştir.

Tablo 7: “Uzaktan eğitim sürecinde derste işlediğiniz konulara yardımcı olmak için EBA platformunu ne sıklıkta kullanırsınız?” sorusu ile elde edilen veriler

Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G1, G3, G6, G11, G13, G14, G17, G25,	Yeterli doküman yok	8	Platformdaki e-içerik eksikliği	EBA Platformu Kullanımı ve Yetersizlikleri
G4, G5, G10, G18, G23	Nadiren	5		
G6, G7, G11, G14,	Hiç kullanmadım	4		
G1, G9, G16, G23, G24, G26,	Ders saatini bildirmek için	6	İletişim ve haberleşme	
G1, G13, G15, G16, G22, G27	Ödev göndermek için	6		
G1, G3, G9, G16, G24, G26	Dersi başlatmak için	6	MEB uygulamaları	
G2, G5, G13, G20, G24	Sürekli kullandım	5		

Tablo 7 incelendiğinde; kodların 3 farklı alt temada gruplandırıldığı görülmektedir. Bu alt temalar "platformdaki e- içerik eksikliği", “iletişim ve haberleşme” ve “MEB

uygulamaları" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodun "al platformdaki e- içerik eksikliği " alt temasında kodlanan "yeterli doküman yok" (f=8) problemi olduğu gözlenmektedir. G9 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin “*canlı derslerin saatlerini iletme ve dersleri başlatmak için kullandım. EBA’da bizim dersle alakalı yeterli doküman yok çünkü.*” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 7’deki diğer veriler incelendiğinde; “platformdaki e- içerik eksikliği” alt temasında bulunan "nadiren" kodu (f=5), “hiç kullanmadım” kodu (f=4) ile “iletişim ve haberleşme” alt temasında bulunan "ders saatini bildirmek için" kodu (f=6), “ödev göndermek için” kodu (f=6) ve “MEB uygulamaları” alt temasında bulunan "dersi başlatmak için" kodu (f=6), bu konudaki tercihlere ilişkin diğer kodlar oldukları görülmüştür. Katılımcılardan bir kısmı ise (f=5) EBA’yı sürekli kullandıklarını ifade etmiştir.

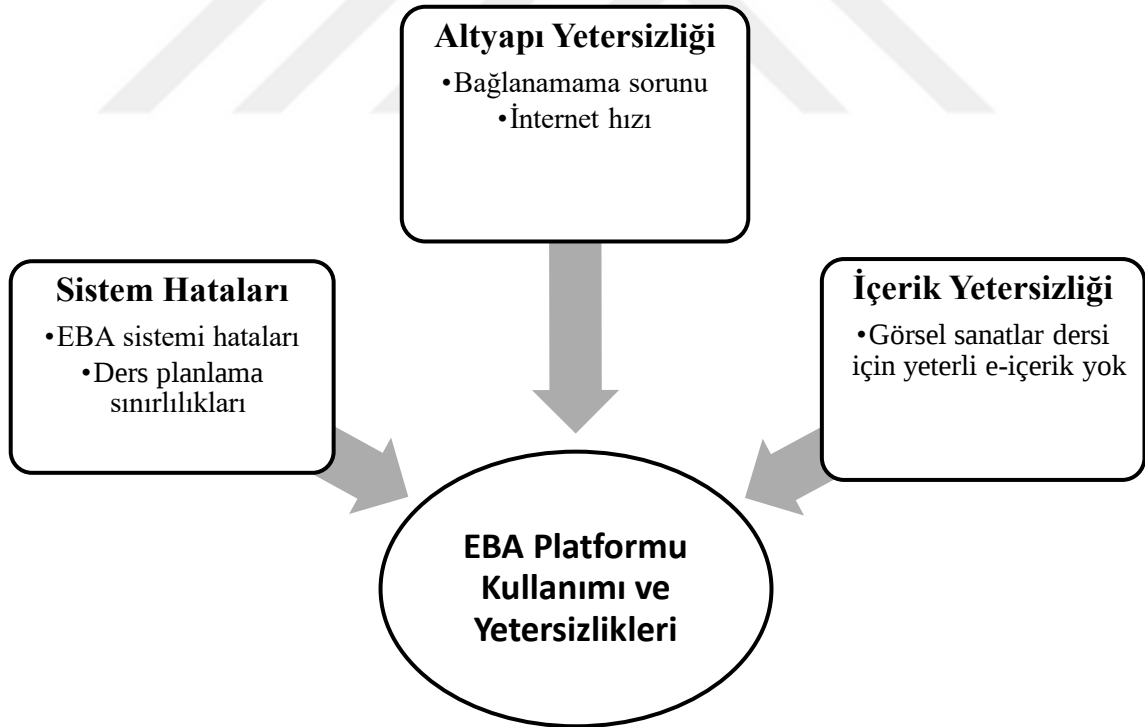
Şekil 6: Öğretmenlerin EBA platformu kullanım amaçları

Tablo 8: “EBA’dan kaynaklı bir kısıtlama yaşadınız mı?” sorusu ile elde edilen veriler

Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G5, G9, G10, G11, G13, G16, G19, G22	EBA sistemi hataları	8	Arayüz hataları	EBA Platformu Kullanımı ve Yetersizlikleri
G9, G11, G27	Ders planlama sınırlılıkları	3		
G2, G9, G13, G19, G21, G22	Bağlantı sorunu	6	Altyapı yetersizliği	
G8	İnternet hızı	1		
G1, G18, G23, G24	Yeterli içerik yok	4	e-İçerik yetersizliği	
G1	Kendim içerik ürettim	1		
G3, G7, G15, G20, G25, G26	Sorun yaşamadım	6		

Tablo 8 incelendiğinde; kodların 3 farklı alt temada gruplandığı görülmektedir. Bu alt temalar "arayüz hataları", "altyapı yetersizliği" ve "e-içerik yetersizliği" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodun "arayüz hataları" alt temasında kodlanan "EBA sistemi hataları" (f=8) problemi olduğu gözlenmektedir. G11 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin "Eba'yı canlı dersler için mecburi kullandık. Girdiğimiz derse girmedi gösterip idareye problem yaşatmasın da cabası." şeklinde G27 kodlu katılımcı ise "Bazen ders saati verme konusunda sıkıntı yaşıyordum." şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 8'deki diğer veriler incelendiğinde; "arayüz hataları" alt temasında bulunan "ders planlama sınırlılıkları" kodu (f=3) ile "altyapı yetersizliği" alt temasında bulunan "bağlantı sorunu" kodu (f=6), "internet yavaşlığı" kodu (f=1) ve "e-içerik yetersizliği" alt temasında bulunan "yeterli içerik yok" kodu (f=4), "kendim içerik ürettim" kodlarının (f=1) bu konuda yaşanan sıkıntılara ilişkin diğer kodlar oldukları görülmüştür. Katılımcılardan bir kısmı ise (f=6) herhangi bir sorun ile karşılaşmadığını ifade etmiştir.

Şekil 7: EBA Platformu kullanımında yaşanan aksaklıklar

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Dördüncü alt problemi incelemek amacıyla sorulan “Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılım motivasyonları ve yeterlikleri hakkında genel bir yargınız var mı? Varsa nelerdir? Lütfen açıklayınız.” sorusuna verilen görüşlerden elde edilen veriler bu bölümde incelenmiştir.

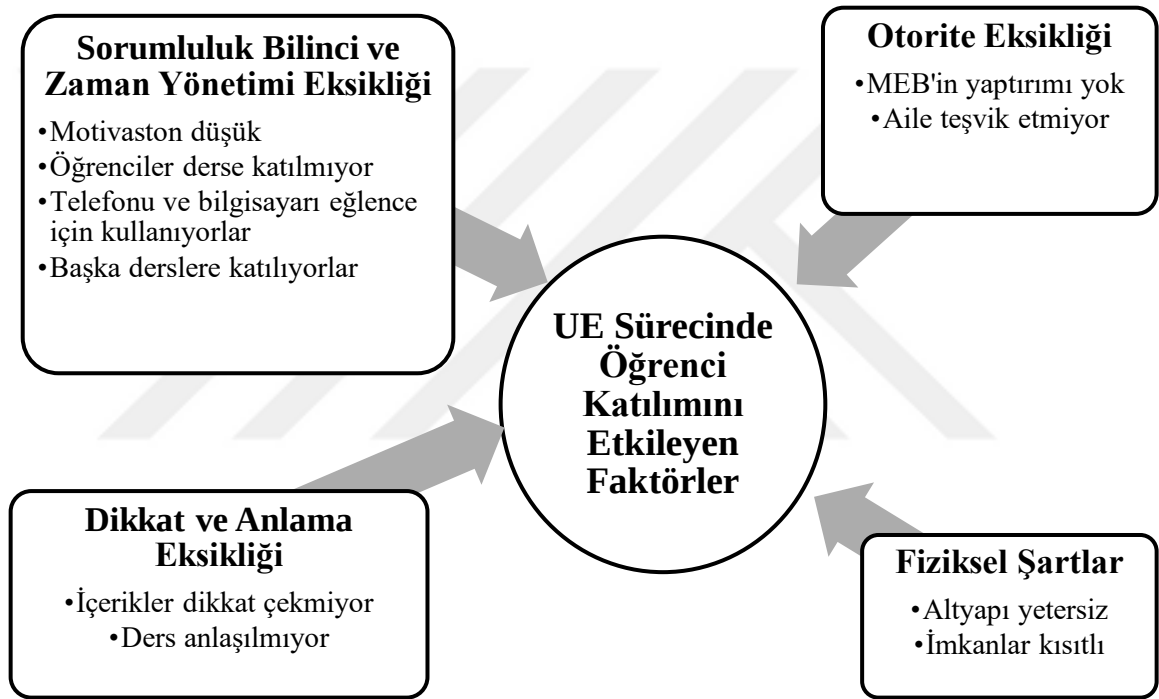
Tablo 9: “Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılım motivasyonları ve yeterlikleri hakkında genel bir yargınız var mı?” sorusu ile elde edilen veriler

Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G2, G4, G6, G8, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G17, G18, G20, G23, G24, G25, G26, G27	Motivasyon düşük	18		
G1, G7, G10, G18, G21, G24, G27	Öğrenciler derse katılmıyor	7	Sorumluluk bilinci ve zaman yönetimi eksikliği	
G1, G19	Telefonu ve bilgisayarı eğlence için kullanıyorlar	2		
G1	Başka derslere katılıyorlar	1		
G3, G9, G10, G13, G15, G22, G23, G26, G27	İçerikler dikkat çekmiyor	9	Dikkat ve anlama eksikliği	
G1, G3, G14	Ders anlaşılmıyor	3		
G1, G8, G11, G18,	MEB'in yaptırımı yok	4	Otorite eksikliği	
G1, G8	Aile teşvik etmiyor	2		
G6, G13, G16,	Altyapı yetersiz	3	Fiziksel şartlar	
G10, G13, G16	İmkanlar kısıtlı	3		

UE Sürecinde Öğrenci Motivasyonu

Tablo 9 incelendiğinde; kodların 4 farklı alt temada gruplandığı görülmektedir. Bu alt temalar "sorumluluk bilinci ve zaman yönetimi eksikliği", "dikkat ve anlama eksikliği", "otorite eksikliği" ve "fiziksel şartlar" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodlar “sorumluluk bilinci ve zaman yönetimi eksikliği ” alt temasında kodlanan "motivasyon düşük" (f=18) problemi olduğu gözlenmektedir. G1 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin “Evet, birçok öğrenci derse katılmıyordu bile. Aileleri bu alanda onları teşvik etmiyordu. Öğrenciler yüz yüze daha iyi anladıkları için uzaktan eğitim sürecinde başka derslere girmeyi tercih ediyorlardı. Çoğunlukla zaten sabahdan akşama kadar bilgisayar başında oldukları için artık görsel sanatlar dersine de girmek istemiyorlardı. Bunun yerine bilgisayardan veya tableten oyun oynamayı seçebiliyorlardı.” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 9'daki diğer veriler incelendiğinde; “sorumluluk bilinci ve zaman yönetimi eksikliği” alt temasında bulunan "öğrenciler derse katılmıyor" kodu (f=7), “telefonu ve bilgisayarını eğlence için kullanıyorlar” kodu (f=2), “başka derslere katılıyorlar” kodları (f=1), “dikkat ve anlama eksikliği” alt temasında bulunan "içerikler dikkat çekmiyor" kodu (f=9), “ders anlaşılmıyor” kodları (f=3), “otorite eksikliği” alt temasında bulunan “MEB yaptırımı yok” kodu (f=4), “aile yaptırımı yok” kodları (f=2), “fiziksel şartlar” alt temasında bulunan "altyapı yetersiz" kodu (f=3) ve “imkanlar kısıtlı” kodlarının (f=3) bu konuda yaşanan sıkıntılara ilişkin diğer kodlar oldukları görülmüştür.

Şekil 8: Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci katılımını etkileyen faktörler

4.1.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Beşinci alt problemi incelemek amacıyla sorulan “Yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre avantajlı olduğunu düşündüğünüz bir özelliği var mı? varsa nelerdir? Lütfen açıklayınız.” sorusuna ve “Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre avantajlı olduğunu düşündüğünüz bir özelliği var mı? Varsa nelerdir? Lütfen açıklayınız.” sorusuna yönelik görüşlere ait veriler bu bölümde incelenmiştir.

Tablo 10: “Yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre avantajlı olduğunu düşündüğünüz bir özelliği var mı?” sorusu ile elde edilen veriler

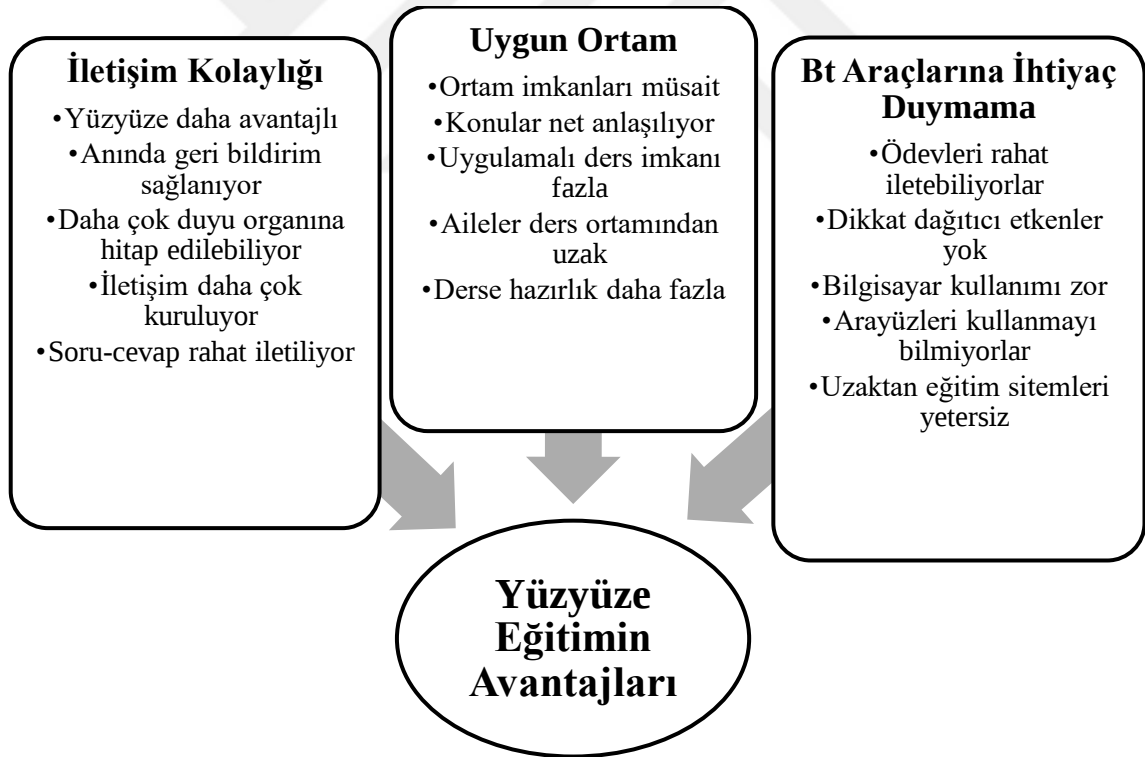
Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G1, G2, G3, G4, G5, G10, G11, G14, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25, G26, G27	Yüz yüze daha avantajlı	19		
G1, G3, G14, G15, G16, G17, G18, G21, G22, G23, G26, G27	Anında geri bildirim sağlanıyor	12	İletişim kolaylığı	
G1, G13, G17, G18, G21, G22, G23, G24, G27	Daha çok duyu organına hitap edilebiliyor	9		
G1, G13, G14, G17, G19, G22, G23, G24, G27	İletişim daha çok kuruluyor	9		
G1, G3, G12, G13, G18	Soru-cevap rahat iletiliyor	5		
G1, G3, G5, G6, G10, G15, G17, G23	Ortam imkanları müsait	8		
G1, G3, G9, G13, G14, G24	Konular net anlaşılıyor	6		
G1, G4, G21, G25, G27	Uygulamalı ders imkânı fazla	5	Uygun ortam	
G1, G23	Aileler ders ortamından uzak	2		
G13	Derse hazırlık daha fazla	1		
G1, G3, G9, G23	Ödevleri rahat iletebiliyorlar	4		
G1, G19, G24, G27	Dikkat dağıtıcı etkenler yok	4	BT araçlarına ihtiyaç duymama	
G1, G23, G24, G27,	Bilgisayar kullanımı zor	4		
G1, G6	Arayüzleri kullanmayı bilmiyorlar	2		
G6, G27	Uzaktan eğitim sitemleri yetersiz	2		
G1, G6	Teorik konuları aktarmada uzaktan eğitim daha avantajlı	2		

Yüz Yüze Eğitimin Avantajları

Tablo 10 incelendiğinde; kodların 3 farklı alt temada gruplandığı görülmektedir. Bu alt temalar "iletişim kolaylığı", "uygun ortam" ve "BT araçlarının yetersizlik etkisinin azlığı" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodun “iletişim kolaylığı” alt temasında kodlanan "Yüz yüze daha avantajlı" (f=19) ifadesi ve yine aynı alt başlıktaki “anında geri bildirim sağlanıyor” kodu (f=12) olduğu gözlenmektedir. G1 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin “Yüz yüze eğitim pek çok bakımdan uzaktan eğitime göre avantajlı. Öncelikle öğrenciler arkadaşlarıyla iletişime girebiliyorlar. Anlatılan konuları daha net görerek anlayabiliyorlar. Sınıf içerisinde anında soru cevap iletme durumları var. Okuldaki atölye ortamı onların boya yapmaları, resim çizmeleri için daha rahat bir ortam. Evde belki kardeşlerinden derslere girmeye fırsat bulamıyorlardı fakat okulda bir şekilde derslere katılım sağlıyorlar. Yüz yüze eğitimde ayrıca öğrencilere resim yaptırırken, boyanın özelliğini teknik sanat ilkelerini falan göstererek yaptırdığında öğrenciler yanıldıklarında anında düzeltme imkânı bulabiliyordu. Fakat uzaktan eğitimde öğrencinin yaptığı çalışmayı bize gönderemiyordu. Uzaktan eğitimin başlarında Canlı ders programı İngilizce olduğu için birçok öğrenci programı bile

açamadı. Bilgisayarda bir sorunla karşılaştıkları zaman gidemediler. Bazen aileler arkadan müdahale ediyorlardı ve çok rahatsız ediciydi.” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 10’daki diğer veriler incelendiğinde; “iletişim kolaylığı” alt temasında bulunan "daha çok duyu organına hitap edilebiliyor" kodu (f=9), “İletişim daha çok kuruluyor” kodu (f=9), “Soru-cevap rahat iletiliyor” kodu (f=5) ile “uygun ortam” alt temasında bulunan "ortam imkanları müsait" kodu (f=8), “konular net anlaşıyor” kodu (f=6), “Uygulamalı ders imkânı fazla” kodu (f=5), “Aileler ders ortamından uzak” kodu (f=2), “Derse hazırlık daha fazla” kodu (f=1) ve “BT araçlarına ihtiyaç duymama” alt temasında bulunan "ödevleri rahat iletebiliyorlar" kodu (f=4), “dikkat dağıtıcı etkenler yok” kodu (f=4), “Bilgisayar kullanımı zor” kodu (f=4), “Arayüzleri kullanmayı bilmiyorlar” kodu (f=2), “Uzaktan eğitim sitemleri yetersiz” kodları (f=2) ile yüz yüze eğitimin avantajlı olduğunu belirttikleri yönler hakkında kodlar olduğu görülmüştür. Katılımcılardan bir kısmı ise “teorik konuları aktarmada uzaktan eğitim daha avantajlı” kodlu (f=2) görüşü bildirmiştir.

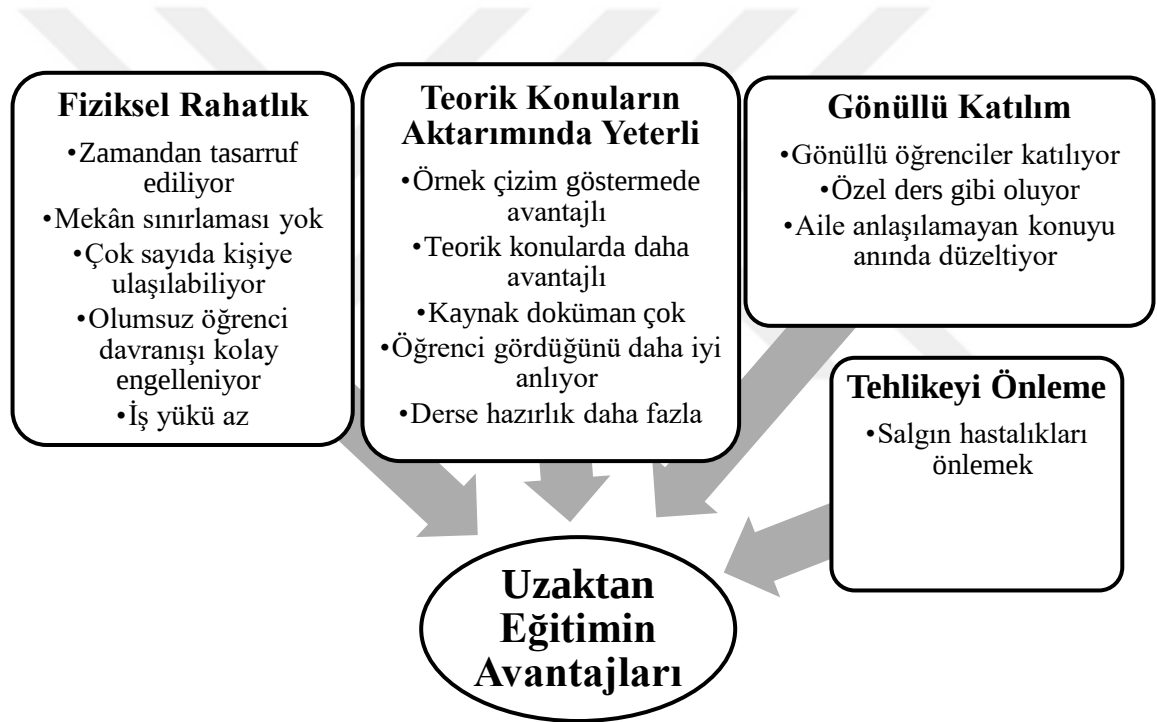
Şekil 9: Yüz yüze eğitimin avantajları

Tablo 11: “Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre avantajlı olduğunu düşündüğünüz bir özelliği var mı?” sorusu ile elde edilen veriler

Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G1, G2, G8, G6, G27	Zamandan tasarruf ediliyor	5	Ekonomiklik	Uzaktan Eğitimin Avantajları
G1, G6, G22,	Mekân sınırlaması yok	3		
G17	Çok sayıda kişiye ulaşılabilir	1		
G25	Olumsuz öğrenci davranışı kolay engelleniyor	1		
G22	İş yükü az	1		
G1, G6, G13, G16, G23,	Örnek çizim göstermede avantajlı	5	Teorik anlatımdaki üstünlük	
G1, G19, G23	Teorik konularda daha avantajlı	3		
G6, G16, G23,	Kaynak doküman çok	3		
G1	Öğrenci gördüğünü daha iyi anlıyor	1	Gönüllü katılım	
G1, G13, G19	Gönüllü öğrenciler katılıyor	3		
G13	Özel ders gibi oluyor	1		
G19	Aile anlaşılamayan konuyu anında düzeltiyor	1		
G11, G15, G24,	Salgın hastalıkları önlemek	3	Tehlikeli durumlara karşı önlem	
G3, G4, G5, G7, G14, G18, G20, G21, G26	Yok, hayır	9		

Tablo 11 incelendiğinde; kodların 4 farklı alt temada gruplandığı görülmektedir. Bu alt temalar "ekonomiklik", "teorik anlatımdaki üstünlük", "gönüllü katılım" ve "tehlikeli durumlara karşı önlem" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodun "ekonomiklik " alt temasında kodlanan "zamandan tasarruf ediliyor" (f=5) ifadesi ve "teorik anlatımdaki üstünlük" alt temasındaki "örnek çizim göstermede avantajlı" kodu (f=5) olduğu gözlenmektedir. G1 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin “Uzaktan eğitim, dijital programlar ve tableti etkin kullandığın zaman avantajlı. Ben yüz yüze de uzaktan eğitimde de ders anlatırken tablet kullanıyorum. Yüz yüzeysen tableti akıllı tahtaya yansıtıyorum. Kâğıt üzerinde çizdiğim şeyin aynısını tabletten çözebiliyorum. Bu sayede öğrencilere rahatlıkla hızlı çizimler yapabiliyorum. Anlatacağım şey teorik bir konuya hemen internetten buna yönelik kaynaklar bularak bir sunum hazırlayabilirim. Uzaktan eğitimde derse sadece gönüllü olan öğrenciler geldiği için onlara yönelik özel ders gibi oluyor. Ama kaliteli çizim tabletleri kullanılmadığı zaman kesinlikle uzaktan eğitimin görsel sanatlar için uygun olmayan bir eğitim olduğunu düşünüyorum. Çünkü ne kadar anlattırsanız anlatın öğrenci görmeden pek bir şey anlayamıyor.” Şeklinde ve G27 kodlu katılımcı “Var. Ulaşım sıkıntısı yaşanmıyor. Yaz kış koşullarından etkilenmeden ders işlenebiliyor, zamandan tasarruf ediliyor.” ifadeleriyle açıklama yapmıştır.

Tablo 11'deki diğer veriler incelendiğinde; “ekonomiklik” alt temasında bulunan “mekân sınırlaması yok” kodu (f=3), “çok sayıda kişiye ulaşılabilir” kodu (f=1), “olumsuz öğrenci davranışı kolay engelleniyor” kodları (f=1), “teorik anlatımdaki üstünlük” alt temasında bulunan “teorik konularda daha avantajlı” kodu (f=3), “kaynak doküman çok” kodu (f=3), “öğrenci gördüğünü daha iyi anlıyor” kodları (f=1), “gönüllü katılım” alt temasında bulunan “Gönüllü öğrenciler katılıyor” kodu (f=3), “özel ders gibi oluyor” kodu (f=1), “aile anlaşılamayan konuyu anında düzeltiyor” kodları (f=1) ve “tehlikeli durumlara karşı önlem” alt temasında bulunan “salgın hastalıkları önlemek” kodları (f=3) ile uzaktan eğitimin avantajlı olduğunu belirttikleri yönler hakkında kodlar olduğu görülmüştür. Katılımcılardan bir kısmı ise “Yok, hayır” kodu (f=9) ile uzaktan eğitimin avantajlı herhangi bir yönü olmadığını ifade etmiştir.

Şekil 10: Uzaktan eğitimin avantajları

4.1.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

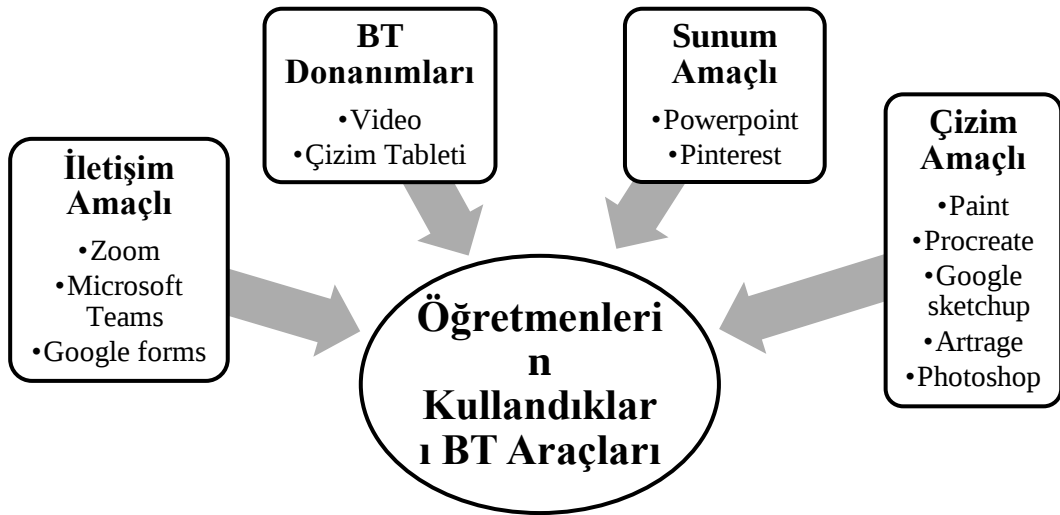
Altıncı alt problemi incelemek amacıyla sorulan “Uzaktan eğitim sürecinde özel olarak kullandığınız bir bilgisayar programı veya dijital çizim uygulaması var mı? Varsa nelerdir? Lütfen açıklayınız.” sorusuna verilen görüşlerden elde edilen veriler bu bölümde incelenmiştir.

Tablo 12: “Uzaktan eğitim sürecinde özel olarak kullandığınız bir bilgisayar programı veya dijital çizim uygulaması var mı?” sorusu ile elde edilen veriler

Katılımcılar	Kod	Frekans	Alt Temalar	Tema
G15, G17, G19, G27	Zoom	6	İletişim amaçlı	Öğretmenlerin Kullandıkları BT Araçlarının Uygunluğu
G18	Microsoft Teams	1		
G19	Google forms	1		
G1, G13	Powerpoint	2	Sunum amaçlı	
G7	Pinterest	1		
G2, G24	Paint	2		
G1	Procreate	1	Çizim amaçlı	
G1	Google sketchup	1		
G1	Artrage	1		
G16	Photoshop	1	BT donanımları	
G1	Çizim tableti	1		
G1, G25	Video	2		
G3, G6, G9, G11, G14, G20, G21, G22, G26	Yok, hayır	9		

Tablo 12 incelendiğinde; kodların 4 farklı alt temada gruplandığı görülmektedir. Bu alt temalar "iletişim amaçlı", "sunum amaçlı", "çizim amaçlı" ve "BT donanımları" başlıkları şeklinde ifade edilmiştir. Frekansı en yüksek kodlar “iletişim amaçlı” alt temasında kodlanan "Zoom" (f=6) arayüzünün olduğu gözlenmektedir. G1 kodlu katılımcı bu soruya ilişkin “*Evet var. iPad-OS işletim tabanlı bir tablet kullanıyorum ve bu tablette programı kullanarak öğrencilere çizimler yapabiliyorum. Google sketchup kullanarak 3 boyutlu çizimler göstererek perspektif dersini işleyebiliyorum. Procreate ile renk karışımlarını gösterebiliyorum. Oradaki fırçaların efektleriyle gerçek kâğıt üzerinde resim çiziyormuşum gibi bir görüntü aktarabiliyorum. Photoshop kullanıyorum bazı konular için. Sunumlar için genellikle Powerpoint kullanıyorum.*” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 12’deki diğer veriler incelendiğinde; “iletişim amaçlı” alt temasında bulunan “Microsoft Teams” kodu (f=1), “Google forms” kodları (f=1), “sunum amaçlı” alt temasında bulunan “Powerpoint” kodu (f=2), “Pinterest” kodları (f=1), “çizim amaçlı” alt temasında bulunan “Paint” kodu (f=2), “Procreate” kodu (f=1), “Google sketchup” kodu (f=1) , “Artrage” kodu (f=1), “Photoshop” kodları (f=1) ve “BT donanımları” alt temasında bulunan “Çizim tableti” kodu (f=1), “Video” kodları (f=2) ile kullanılan BT araçlarının ifade edildiği gözlemlenmiştir. Katılımcılardan bir kısmı ise “Yok, hayır” kodu (f=9) ile herhangi özel bir donanım veya arayüz kullanmadığını ifade etmiştir.

Şekil 11: Öğretmenlerin kullandıkları BT araçları

4.2. Nicel Bulgular

Görsel sanatlar dersini uzaktan eğitim sürecinde bilişim sistemleri aracılığıyla alan öğrencilere uygulanan anketlerden elde edilen veriler bu bölümde yer almaktadır. Nitel görüşme formundan elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilere yöneltilecek anket maddeleri, “aile imkanları ve fiziki şartlar”, “iletişim ve ders planlaması”, “öğrenci başarı algısı” ve “öğretmenin BT araçlarının kullanımı” konularında veri almak amacıyla kategorize edilerek iletilmiştir. Belirlenen temalar, içeriğe uygun alt kategorilere ayrıldıktan sonra Tablo 14’te gösterildiği şekilde madde dağılımları düzenlenmiştir. Ankete ilişkin 16 sorunun tamamı betimsel istatistik yöntemlerinden ortalama ve standart sapma verileriyle değerlendirilmiştir

Tablo 13: Temaların ve alt kategorilerin anket maddelerine dağılımı

Tema	Alt tema	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7	S 8	S 9	S 10	S 11	S 12	S 13	S 14	S 15	S 16
Fiziki Şartlar	Aile imkanları			•	•												
	BT ulaşım imkanları	•		•	•												•
İletişim	Öğretmen-öğrenci etkileşimi							•		•	•		•				•
	Ders planlaması					•	•	•	•								
Başarı Algısı	Uzaktan eğitim başarı algısı											•					
	Yüz yüze eğitim başarı algısı																•
Öğretmenin BT araçlarını kullanımı	Öğretmenin BT Kullanımı												•	•	•		
	Öğretmenin dijital arayüz kullanımı													•	•		

Ankette yer alan maddeler arası korelasyon katsayıları hesaplanarak Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14 incelendiğinde; 7. madde ile 8. maddeler ($r=,754$) arasındaki korelasyon katsayısının güçlü korelasyon gösterdiği, 8. Madde ile 9. maddeler ($r=,677$) arasındaki korelasyon katsayısının orta düzeyde korelasyon gösterdiği görülmektedir.

Tablo 14: Anket maddeleri arasındaki korelasyon

	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16
S1	,179*	-0,017	,207**	,204**	0,079	,261**	,139*	,183**	,253**	,299**	,184**	0,110	,228**	,238**	-0,059
S2	1	,265**	,463**	,308**	-,139*	,272**	,271**	,230**	,199**	,305**	,210**	,243**	,241**	,261**	,162*
S3		1	,320**	,211**	-0,051	0,094	,203**	,235**	,213**	,157*	,234**	,256**	0,072	,260**	0,103
S4			1	,381**	-0,066	,283**	,313**	,290**	,274**	,313**	,300**	,332**	,225**	,294**	,271**
S5				1	-0,032	,248**	,212**	,286**	,463**	,228**	,234**	,214**	,230**	,234**	0,113
S6					1	0,095	0,091	0,073	0,115	0,060	-0,073	-0,021	-0,049	0,127	-0,110
S7						1	,754**	,645**	,390**	,656**	,468**	,453**	,280**	,562**	0,135
S8							1	,677**	,368**	,552**	,462**	,456**	,245**	,594**	0,050
S9								1	,485**	,654**	,476**	,557**	,313**	,616**	0,079
S10									1	,500**	,522**	,472**	,366**	,544**	0,045
S11										1	,586**	,564**	,341**	,649**	0,100
S12											1	,655**	,341**	,552**	,167*
S13												1	,425**	,573**	0,127
S14													1	,373**	-0,003
S15														1	0,071

* $p<0,05$; ** $p<0,01$

4.2.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 15: Cinsiyet değişkenine göre anket maddelerinin “ortalama” ve “standart sapma” değerleri ile betimsel istatistikleri

	Cinsiyet					
	Erkek			Kadın		
	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S
1. Soru	97	2,68	1,36	108	2,83	1,48
2. Soru	97	3,86	1,16	108	3,99	1,12
3. Soru	97	3,11	1,46	108	3,52	1,43
4. Soru	97	4,07	1,19	108	4,36	1,03
5. Soru	97	3,59	1,36	108	3,68	1,25
6. Soru	97	3,82	1,27	108	3,62	1,24
7. Soru	97	2,98	1,55	108	3,56	1,42
8. Soru	97	2,97	1,36	108	3,44	1,31
9. Soru	97	3,30	1,31	108	3,69	1,30
10. Soru	97	3,72	1,40	108	3,66	1,38
11. Soru	97	3,61	1,32	108	3,94	1,30
12. Soru	97	3,54	1,39	108	3,77	1,38
13. Soru	97	3,77	1,22	108	4,06	1,17
14. Soru	97	3,11	1,28	108	3,00	1,28
15. Soru	97	3,58	1,27	108	3,83	1,21
16. Soru	97	3,92	1,33	108	4,43	0,93

Tablo 15 incelendiğinde 7. soruya erkek katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=2,98$ ve kadın katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,56$ olduğu görülmektedir. 7. sorunun “uzaktan eğitimde görsel sanatlar dersine hazırlık yaparak katılıyorum.” olduğu göz önüne alındığında kadın katılımcılar, erkek katılımcılardan daha çok derse hazırlık yaptıklarını ifade etmiştir.

Benzer şekilde 8.maddede “uzaktan eğitim görsel sanatlar dersine her hafta katılıyorum” son olarak 16. sorunun da $\bar{X}=3,92$ olarak “yüz yüze yapılan görsel sanatlar dersinde anlatılan konuları daha kolay anlarım” ifadesi olduğu görülmüştür.

4.2.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 16: kardeş sayısı değişkenine göre anket maddelerinin “ortalama” ve “standart sapma” değerleri ile betimsel istatistikleri

	Kardeş Sayısı											
	1 Kardeş			2 Kardeş			3 Kardeş			4 Kardeş ve Üzeri		
	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S
1. Soru	11	3,27	1,85	71	2,68	1,41	79	2,76	1,42	44	2,77	1,36
2. Soru	11	4,18	0,75	71	4,23	0,93	79	3,78	1,23	44	3,64	1,28
3. Soru	11	2,82	1,47	71	3,82	1,27	79	3,19	1,52	44	2,91	1,44
4. Soru	11	4,55	0,82	71	4,38	1,03	79	4,18	1,08	44	3,98	1,32
5. Soru	11	3,45	1,13	71	3,75	1,28	79	3,57	1,39	44	3,61	1,22
6. Soru	11	4,36	1,21	71	4,00	1,16	79	3,44	1,27	44	3,59	1,30
7. Soru	11	3,27	1,74	71	3,15	1,47	79	3,38	1,55	44	3,32	1,46
8. Soru	11	3,00	1,61	71	3,21	1,38	79	3,23	1,39	44	3,25	1,20
9. Soru	11	3,64	1,63	71	3,48	1,42	79	3,63	1,27	44	3,30	1,13
10. Soru	11	4,09	1,14	71	3,65	1,35	79	3,71	1,41	44	3,61	1,48
11. Soru	11	3,64	1,57	71	3,80	1,33	79	3,78	1,28	44	3,80	1,36
12. Soru	11	4,09	1,38	71	3,61	1,51	79	3,76	1,26	44	3,45	1,42
13. Soru	11	3,82	1,33	71	4,04	1,11	79	3,92	1,25	44	3,75	1,22
14. Soru	11	2,73	1,19	71	3,38	1,32	79	2,97	1,26	44	2,75	1,18
15. Soru	11	3,91	1,22	71	3,76	1,30	79	3,71	1,22	44	3,59	1,23
16. Soru	11	4,36	1,29	71	4,11	1,27	79	4,18	1,12	44	4,27	1,04

Tablo 16 incelendiğinde 3. maddeye kardeşi olmayan katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=2,82$, iki kardeş olan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,82$ ve dört üzeri kardeş olan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=2,91$ olduğu görülmektedir. 3. maddenin “evdeki tüm öğrenciler (kardeşlerim vs.) aynı anda uzaktan eğitime katılabilir.” ifadesi olduğu göz önüne alındığında kardeş sayıları farklı olan kişilerin soruya değişik puanlar verdiği gözlemlenebilir. Tabloda yer alan nispeten yüksek bir diğer fark ise 6. maddeye yönelik kardeşi olmayan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,36$ ve iki kardeşi olan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,44$ olarak görülmektedir. Tablo 16’da yer alan diğer

veriler incelendiğinde 1. maddeye yönelik kardeşi olmayan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,27$ iken kardeşi olan katılımcıların ortalamalarının $\bar{X}=2,68$ ve $\bar{X}=2,76$ aralığında olduğu, 2. madde olan “*Uzaktan eğitime katılmak için evde rahat bir ortamım var*” ifadesine yönelik kardeşi olmayan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,18$ iken dört ve üzeri kardeşli katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,64$, 4. maddedeki “*Uzaktan eğitime katılmak için gerekli internet erişimim var*” ifadesine kardeşi olmayan katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=4,55$ iken dört ve üzeri kardeşli katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,98$ olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 17’de kardeş sayıları farklılığına göre maddelere verilen cevapların ağırlıklı ortalama değerleri arasındaki değişim oranları yüzdelik ifade türünde yansıtılmıştır.

Tablo 17: Kardeş sayısı değişkenine göre anket maddelerinin farklılaşma yüzdeleri

	Kardeş Sayısı					
	1-2	1-3	1-4	2-3	2-4	3-4+
1. Soru	11,93	10,26	10,00	1,67	1,93	0,26
2. Soru	0,87	7,94	10,91	8,81	11,78	2,97
3. Soru	19,97	7,43	1,82	12,54	18,16	5,62
4. Soru	3,30	7,36	11,36	4,06	8,06	4,00
5. Soru	5,84	2,30	3,18	3,54	2,66	0,88
6. Soru	7,27	18,41	15,45	11,14	8,18	2,96
7. Soru	2,36	2,14	0,91	4,50	3,27	1,23
8. Soru	4,23	4,56	5,00	0,33	0,77	0,44
9. Soru	3,15	0,07	6,82	3,08	3,67	6,75
10. Soru	8,86	7,64	9,55	1,22	0,69	1,90
11. Soru	3,33	2,97	3,18	0,36	0,15	0,21
12. Soru	9,71	6,63	12,73	3,08	3,02	6,10
13. Soru	4,48	2,12	1,36	2,36	5,85	3,48
14. Soru	13,06	4,95	0,45	8,11	12,61	4,49
15. Soru	2,97	4,00	6,36	1,03	3,39	2,36
16. Soru	5,02	3,73	1,82	1,29	3,20	1,91

4.2.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 18:Okul değişkenine göre anket maddelerinin “ortalama” ve “standart sapma” değerleri ile betimsel istatistikleri

	Okul Değişkeni																	
	Aİ			Bİ			AO			BO			AL			BL		
	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S	n	$\bar{X}$	S
1. Soru	25	2,96	1,86	20	1,95	1,10	40	3,18	1,36	40	2,70	1,29	40	2,58	1,45	40	2,88	1,30
2. Soru	25	3,60	1,41	20	4,35	0,67	40	3,85	1,14	40	3,98	1,05	40	4,03	1,17	40	3,85	1,19
3. Soru	25	2,20	1,47	20	2,70	1,34	40	3,05	1,52	40	3,55	1,36	40	3,98	1,19	40	3,75	1,26
4. Soru	25	3,72	1,34	20	4,25	1,16	40	3,98	1,37	40	4,40	0,78	40	4,48	0,93	40	4,35	1,03
5. Soru	25	3,36	1,44	20	3,60	1,19	40	3,35	1,48	40	3,63	1,31	40	4,00	1,04	40	3,75	1,28
7. Soru	25	2,76	1,85	20	3,95	1,28	40	3,78	1,29	40	3,58	1,45	40	2,63	1,51	40	3,15	1,29
6. Soru	25	3,68	1,49	20	3,40	1,35	40	3,63	1,43	40	3,83	0,90	40	3,73	1,30	40	3,88	1,18
8. Soru	25	2,68	1,68	20	3,55	1,32	40	3,50	1,24	40	3,43	1,34	40	3,00	1,38	40	3,10	1,15
9. Soru	25	2,56	1,71	20	3,85	1,04	40	3,78	1,05	40	3,75	1,13	40	3,35	1,42	40	3,58	1,24
10. Soru	25	2,96	1,88	20	3,95	1,19	40	3,58	1,45	40	4,00	1,04	40	3,63	1,41	40	3,88	1,22
11. Soru	25	2,92	1,82	20	4,25	0,91	40	4,10	1,13	40	4,28	0,99	40	3,33	1,38	40	3,75	1,15
12. Soru	25	2,52	1,66	20	4,10	1,07	40	3,53	1,28	40	4,08	1,14	40	3,40	1,52	40	4,13	1,09
13. Soru	25	2,76	1,59	20	4,40	0,68	40	4,15	0,89	40	4,25	1,01	40	3,58	1,30	40	4,20	0,94
14. Soru	25	2,64	1,58	20	3,80	1,11	40	3,13	1,20	40	2,78	1,19	40	3,05	1,26	40	3,15	1,23
15. Soru	25	2,84	1,80	20	3,90	1,07	40	3,95	1,04	40	4,00	1,06	40	3,63	1,29	40	3,73	1,01
16. Soru	25	4,04	1,43	20	4,50	0,95	40	3,85	1,33	40	4,50	0,82	40	4,23	0,97	40	4,10	1,30

Tablo 18 incelendiğinde 12. maddedeki “*Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinde öğretmenimiz kamera açarak derse dair neler yaptığını gösterir*” ifadesine Aİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=2,52$ iken Bİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların anket maddelerine verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=4,10$ olduğu ve %30’un üzerinde bir farklılaşma meydana geldiği görülmektedir. 13. maddedeki “*Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinde öğretmenimiz resim ve video örneklerini kullanarak ders anlatır*” ifadesine Aİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=2,76$ iken Bİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların anket maddesine verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=4,40$ olduğu ve %30’un üzerinde bir farklılaşma meydana geldiği görülmektedir. Yine aynı şekilde Aİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların 12. maddeye verdikleri cevapların ortalamasının AO kodlu ortaokuldaki katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,53$ ve BL kodlu lisedeki katılımcıların ortalamasından $\bar{X}=4,13$ %30’un üzerinde farklılaştığı görülmektedir. Aİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların 13. maddeye verdikleri cevapların ortalamasının AO kodlu ortaokuldaki katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,15$ ve BL kodlu lisedeki katılımcıların ortalamasından $\bar{X}=4,20$ %28’in üzerinde farklılaştığı görülmektedir. Tabloda yer alan

3. maddedeki “Evdeki tüm öğrenciler (kardeşlerim vs.) aynı anda uzaktan eğitime katılabilir” ifadesine Aİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=2,20$ iken AL kodlu lisedeki katılımcıların anket maddesine verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=3,38$ olduğu, BL kodlu lisedeki katılımcıların anket maddesine verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=3,75$ olduğu ve %30’un üzerinde bir farklılaşma meydana geldiği görülmektedir. Tablo 19’da okul değişkeninin farklılığına göre maddelere verilen cevapların ağırlıklı ortalama değerleri arasındaki değişim oranları yüzdelik ifade türünde yansıtılmıştır.

Tablo 19: Maddelerin okul değişkenine yönelik yüzdelik farkları

	Okul Durumu															
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16
Aİ-Bİ	20	15	10	11	5	6	24	17	26	20	27	32	33	23	21	9
Aİ-BO	4	5	17	5	0	1	20	16	24	12	24	20	28	10	22	4
Aİ-AO	5	7	27	14	5	3	16	15	24	21	27	31	30	3	23	9
Aİ-AL	8	9	36	15	13	1	3	6	16	13	8	18	16	8	16	4
Aİ-BL	2	5	31	13	8	4	8	8	20	18	17	32	29	10	18	1
Bİ-BO	25	10	7	5	5	4	4	1	2	8	3	12	5	14	1	13
Bİ-AO	15	7	17	3	0	9	8	2	2	1	1	1	3	21	2	0
Bİ-AL	13	6	26	4	8	6	27	11	10	7	19	14	17	15	6	5
Bİ-BL	19	10	21	2	3	10	16	9	6	1	10	1	4	13	4	8
BO-AO	10	2	10	8	6	4	4	1	0	9	4	11	2	7	1	13
BO-AL	12	4	19	10	13	2	23	10	8	1	16	2	12	1	6	8
BO-BL	6	0	14	7	8	5	13	8	4	6	7	12	1	0	5	5
AO-AL	2	1	8	2	8	2	19	9	8	8	19	14	14	5	8	5
AO-BL	4	2	4	1	3	1	9	7	4	2	11	1	1	7	6	8
AL-BL	6	4	4	3	5	3	11	2	5	5	8	15	13	2	2	3

Tablo 19’a göre Aİ ve Bİ ilkokullarındaki katılımcıların S1, S7, S9, S10, S11, S14 ve S15 maddelerine verdikleri cevaplar arasında, Aİ ilkokulu ve BO ortaokulundaki katılımcıların S7, S9, S11, S12, S13 ve S15 maddelerine verdikleri cevaplar arasında, Aİ ilkokulu ve AO ortaokulundaki katılımcıların S3, S9, S10, S11 ve S15 maddelerine verdikleri cevaplar arasında ve Aİ ilkokulu ve BL ortaokulundaki katılımcıların S9 ve S13 maddelerine verdikleri cevaplar arasında, Bİ ilkokulu ve BO ortaokulundaki katılımcıların S1 maddesine verdikleri cevaplar arasında, Bİ ilkokulu ve AO ortaokulundaki katılımcıların S14 maddesine verdikleri cevaplar arasında, Bİ ilkokulu ve AL lisesindeki katılımcıların S3 ve S7 maddelerine verdikleri cevaplar arasında, Bİ ilkokulu ve BL lisesindeki katılımcıların S3 maddesine verdikleri cevaplar arasında ve

BO ilkokulu ve AL lisesindeki katılımcıların S7 maddesine verdikleri cevaplar arasında %20 oranından fazla farklılık olduğu görülmektedir.

4.2.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 20: Tablet durumu değişkenine göre anket maddelerinin “ortalama” ve “standart sapma” değerleri ile betimsel istatistikleri

	Tablet Durumu					
	Var			Yok		
	n	X	S	n	X	S
1. Soru	83	2,87	1,51	122	2,69	1,36
2. Soru	83	4,24	0,94	122	3,71	1,22
3. Soru	83	3,65	1,50	122	3,11	1,39
4. Soru	83	4,51	0,80	122	4,03	1,25
5. Soru	83	3,92	1,23	122	3,44	1,32
6. Soru	83	3,61	1,29	122	3,79	1,24
7. Soru	83	3,42	1,52	122	3,19	1,49
8. Soru	83	3,43	1,40	122	3,07	1,30
9. Soru	83	3,87	1,27	122	3,26	1,30
10. Soru	83	3,88	1,34	122	3,56	1,41
11. Soru	83	3,90	1,28	122	3,70	1,34
12. Soru	83	3,65	1,45	122	3,66	1,35
13. Soru	83	4,07	1,20	122	3,82	1,19
14. Soru	83	3,19	1,30	122	2,96	1,26
15. Soru	83	3,92	1,26	122	3,57	1,22
16. Soru	83	4,34	1,11	122	4,08	1,19

Tablo 20 incelendiğinde 2. maddeye “tabletim var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=4,24$ ve “tabletim yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,71$ olduğu görülmektedir. 3. maddeye “tabletim var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=3,65$ ve “tabletim yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,11$ olduğu görülmektedir. 2. maddenin “uzaktan eğitime katılmak için evde rahat bir ortamım var” ifadesi olduğu ve 3. maddenin “evdeki tüm öğrenciler (kardeşlerim vs.) aynı anda uzaktan eğitime katılabilir” ifadesi olduğu göz önüne alındığında tableti olan katılımcılar, tableti olmayan katılımcılardan daha rahat UE derslerine katılabildiklerini ifade etmiştir. Benzer şekilde 9. Maddedeki “uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinin ders programından her hafta haberdar olurum” ifadesine “tabletim var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=3,87$ ve “tabletim yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,26$ olduğu görülmektedir.

4.2.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 21: Akıllı telefon durumu değişkenine göre anket maddelerinin “ortalama” ve “standart sapma” değerleri ile betimsel istatistikleri

	Akıllı Telefon Durumu					
	Var			Yok		
	n	X	S	n	X	S
1. Soru	103	3,00	1,39	102	2,52	1,43
2. Soru	103	4,04	1,01	102	3,81	1,26
3. Soru	103	3,69	1,31	102	2,96	1,51
4. Soru	103	4,42	0,98	102	4,03	1,21
5. Soru	103	3,80	1,23	102	3,47	1,35
6. Soru	103	3,76	1,23	102	3,68	1,29
7. Soru	103	3,22	1,43	102	3,34	1,58
8. Soru	103	3,21	1,30	102	3,22	1,41
9. Soru	103	3,62	1,27	102	3,39	1,36
10. Soru	103	3,86	1,24	102	3,51	1,50
11. Soru	103	3,83	1,18	102	3,75	1,45
12. Soru	103	3,97	1,21	102	3,34	1,49
13. Soru	103	4,04	1,07	102	3,80	1,31
14. Soru	103	3,17	1,22	102	2,94	1,33
15. Soru	103	3,80	1,15	102	3,63	1,33
16. Soru	103	4,14	1,16	102	4,24	1,17

Tablo 21 incelendiğinde 2. maddeye “akıllı telefonum var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=4,04$ ve “akıllı telefonum yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,81$ olduğu görülmektedir. 3. maddeye “akıllı telefonum var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=3,69$ ve “akıllı telefonum yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X}=2,96$ olduğu görülmektedir. 2. maddenin “uzaktan eğitime katılmak için evde rahat bir ortamım var” ifadesi olduğu ve 3. maddenin “evdeki tüm öğrenciler (kardeşlerim vs.) aynı anda uzaktan eğitime katılabilir” ifadesi olduğu göz önüne alındığında akıllı telefonu olan katılımcılar, akıllı telefonum olmayan katılımcılardan daha rahat UE derslerine katılabildiklerini ifade etmiştir. Benzer şekilde 9. Maddedeki “uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinin ders programından her hafta haberdar olurum” ifadesine “akıllı telefonum var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=3,62$ ve “akıllı telefonum yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,39$ olduğu görülmektedir.

4.2.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 22: Bilgisayar durumu değişkenine göre anket maddelerinin “ortalama” ve “standart sapma” değerleri ile betimsel istatistikleri

	Bilgisayar Durumu					
	Var			Yok		
	n	X	S	n	X	S
1. Soru	94	2,68	1,44	111	2,83	1,41
2. Soru	94	4,12	1,05	111	3,77	1,20
3. Soru	94	3,65	1,46	111	3,05	1,41
4. Soru	94	4,44	0,87	111	4,05	1,26
5. Soru	94	3,71	1,28	111	3,57	1,33
6. Soru	94	3,87	1,23	111	3,59	1,28
7. Soru	94	3,23	1,53	111	3,32	1,49
8. Soru	94	3,21	1,42	111	3,22	1,30
9. Soru	94	3,56	1,32	111	3,46	1,31
10. Soru	94	3,85	1,29	111	3,55	1,46
11. Soru	94	3,72	1,31	111	3,84	1,33
12. Soru	94	3,73	1,40	111	3,59	1,38
13. Soru	94	3,97	1,29	111	3,88	1,12
14. Soru	94	2,99	1,33	111	3,11	1,24
15. Soru	94	3,86	1,28	111	3,59	1,21
16. Soru	94	4,13	1,15	111	4,23	1,18

Tablo 22 incelendiğinde 3. maddeye “bilgisayarım var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=3,65$ ve “bilgisayarım yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,05$ olduğu görülmektedir. 3. maddenin “evdeki tüm öğrenciler (kardeşlerim vs.) aynı anda uzaktan eğitime katılabilir” ifadesi olduğu göz önüne alındığında bilgisayarı olan katılımcılar, bilgisayarı olmayan katılımcılardan daha rahat UE derslerine katılabildiklerini ifade etmiştir.

4.2.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 23: Kişisel oda durumu değişkenine göre anket maddelerinin “ortalama” ve “standart sapma” değerleri ile betimsel istatistikleri

	Kişisel Oda Durumu					
	Var			Yok		
	n	X	S	n	X	S
1. Soru	137	2,78	1,43	68	2,72	1,41
2. Soru	137	4,12	1,02	68	3,53	1,28
3. Soru	137	3,47	1,48	68	3,03	1,37
4. Soru	137	4,34	1,00	68	4,00	1,29
5. Soru	137	3,77	1,29	68	3,37	1,29
6. Soru	137	3,82	1,22	68	3,50	1,32
7. Soru	137	3,23	1,51	68	3,40	1,49
8. Soru	137	3,20	1,36	68	3,24	1,34
9. Soru	137	3,51	1,37	68	3,50	1,22
10. Soru	137	3,77	1,33	68	3,51	1,49
11. Soru	137	3,82	1,29	68	3,71	1,38
12. Soru	137	3,76	1,40	68	3,46	1,35
13. Soru	137	4,04	1,15	68	3,69	1,27
14. Soru	137	3,15	1,29	68	2,87	1,24
15. Soru	137	3,80	1,23	68	3,54	1,26
16. Soru	137	4,12	1,23	68	4,32	1,01

Tablo 23 incelendiğinde 2. maddeye “kendi odam var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X} = 4,12$ ve “kendi odam yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X} = 3,53$ olduğu görülmektedir. 2. maddenin “uzaktan eğitime katılmak için evde rahat bir ortamım var” ifadesi olduğu göz önüne alındığında kişisel odası olan katılımcılar, kişisel odası olmayan katılımcılardan daha rahat UE derslerine katılabildiklerini ifade etmiştir.

5. BÖLÜM 5

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlere uygulanan görüşme formlarının, öğrencilere uygulanan beşli likert tipinde anketlerin ve taranan kaynakların ışığında elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

5.1.1.

Uzaktan eğitim sürecinde bilişim sistemlerinden kaynaklanan sorunlara ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin “BT araçları ve ağ bağlantısı yetersizlikleri” temasında yoğunlaştığı ve “alt yapı eksikliği”, “donanım yetersizliği ” ve “ yazılım yetersizliği ” alt temalarında gruplandığı görülmüştür. Öğretmenlerin belirttikleri olumsuzlukların en çok “altyapı eksikliği” alt temasında kodlanan “internet bağlantısı kopması” problemi olduğu gözlemlenmiştir. “telefon, tablet veya bilgisayar yoksunluğu” ile “yazılım arayüzlerinin karmaşıklığı”, “bilgisayar yetersizliği”, “Telefonun uygulama kullanımındaki işlevselliği”, “bilgisayarda çizim yapma zorluğu” ve “ulaşım platformunun karmaşık yapısı” kodlarının bu konuda yaşanan sıkıntılara ilişkin diğer kodlar oldukları görülmüştür. Ülger de (2021) çalışmasında UE sürecinde karşılaşılan problemleri araştırmış ve en büyük problemi “internet erişim sıkıntısı” belirleyerek aynı sonuçlara ulaşmıştır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde en çok muzdarip oldukları problemin bireysel önlemlerle halledilemeyecek “internet bağlantı kopması” ve “altyapı eksikliği” problemi olduğu söylenebilir. Millî Eğitim Bakanlığı’nın bu konudaki ihtiyaçları doğrultusunda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının projelerine ek olarak telekomünikasyon alanında çalışan özel sektör firmaların teknolojik iyileştirme ve altyapı güçlendirme uygulamalarıyla yaşanan problemlerin büyük ölçüde giderilebileceği söylenebilir.

“Telefon, tablet ve bilgisayar yoksunluğu” problemine yönelik uzaktan eğitim sürecinde ve süreç öncesinde Millî Eğitim Bakanlığı’nın, belediyelerin ve özel teşebbüslerin ihtiyaç duyan öğrencilere ücretsiz tablet dağıtımlarına, öğrenciye ve öğretmene destek vermelerine rağmen hâlâ pek çok bireyin bu ihtiyaçtan kaynaklanan sorunları yaşadıkları görülmektedir. Akıllı telefon varlığı, iletişim imkânı sunabilmesine rağmen

ekran büyüklüklerinin ve donanım yeterliliklerinin tablet ve bilgisayarlara göre nispeten düşük olması, birçok uygulamayı çalıştırabilmekteki yeteneklerinin kısıtlı olması sebebiyle görsel sanatlar kazanımlarını aktarmada tablet ve bilgisayar eksikliğinin akıllı telefon varlığı ile tam olarak giderilemeyeceği söylenebilir.

Uzaktan eğitim sürecinde ağ bağlantısı (İnternet hızı ve bilişim altyapısı vs.) kazanımları aktarmak açısından beklentiyi karşılayıp karşılamadığına yönelik görüşlerin “ağ bağlantısı yetersizliği” temasında yoğunlaştığı, “alt yapı eksikliği”, “operatör paketlerinin yetersizliği” ve “dijital arayüzlerin yetersizliği” başlıkları şeklinde ifade edildiği gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun birçok soruda tekrarlı olarak altyapıdan kaynaklı sorunlar yaşadıklarını belirtmeleri, altyapı eksikliğinin, uzaktan eğitim uygulamasında öğrencilerin derse katılım durumlarını etkileyen önemli bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

“Operatör paketlerinin yetersizliği” problemi öğretmenlerden çok öğrencilerin yaşadıkları sorun olarak ifade edilmiştir.

“Dijital arayüzlerin yetersizliği” alt temasında bulunan “EBA platformunun donması” probleminin bu konuda yaşanan sıkıntılara ilişkin diğer bir kod olduğu ve bu problemin ancak MEB’e bağlı bilgi işlem müdürlüklerince çözülebileceği söylenebilir.

5.1.2.

Uzaktan eğitim sürecinde ev ortamından kaynaklanan sorunlara ilişkin “ev ortamının uygun olmaması” temasında yoğunlaştığı “alt yapı eksikliği”, “dikkat dağıtıcı çevresel faktörler”, “BT araçları yoksunluğu” ve “BT araçlarının yetersizliği” başlıkları şeklinde ifade edildiği gözlemlenmiştir. “internet bağlantısı kopması” katılımcıların ev ortamlarında etkin öğretim için yeterli altyapı olmadığını göstermektedir.

“Evimdeki bireyler rahatsız ediyor” şikâyeti birçok öğretmen tarafından dile getirilmiştir ve sınıf ortamındaki çevresel uyaranlardan nispeten uzak olma durumunun eğitim öğretimin niteliğini arttırmaya yönelik olumlu etkisine zıt olarak evdeki etkilerin olumsuzlukları gözlemlenmiştir.

“Ailelerin derse dahil olması” ile öğretmen-öğrenci iletişiminin düştüğü gözlemlenmiştir.

“Çocukların dikkatinin kolay dağılması ve karmaşa” kodu ile ifade edildiği gibi bilişim sistemlerinin alternatif yönlerinin ve çeşitli uyaranlara sahip olmasının dikkat dağıtıcı olduğu ve öğrencilerin birçoğunun bu uyaranlara kayıtsız kalamadıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin gözlemleri arasında "Bilgisayar sayısının yetersizliği" kodu, “Bilgisayar yoksunluğu” kodlarının bu konuda yaşanan sıkıntılara ilişkin diğer problemler olduğu görülmüştür.

5.1.3.

Uzaktan eğitim sürecinde EBA platformu ne şekilde kullanıldığına ilişkin öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Öğretmenlerin, EBA’yı görsel sanatlar dersine ilişkin “platformdaki e- içerik eksikliği” probleminden dolayı etkin kullanamadıkları gözlemlenmiştir

İçerik eksikliğinden dolayı öğretmenler EBA’yı büyük çoğunlukla “Zoom” (birden çok kişinin akıllı telefon, tablet ve bilgisayar ile eşzamanlı toplantılara katılabildiği görüntü ve ses aktarımının yapılabildiği çevrimiçi uygulama) arayüzüne öğrenci katılımını yönlendirmek ve ödev gönderimi yapmak için, “iletişim ve haberleşme” aracı olarak ve "MEB uygulamaları" başlığına hitap eden canlı ders başlatma, ders yapıldığını belgeleme amacıyla kullandıkları gözlemlenmiştir.

"Yeterli doküman yok" şeklinde ifade edilen problem ile EBA’nın, görsel sanatlar dersine yönelik e-içerik ve etkileşimli uygulamalar bakımından eksik ve yetersiz olduğu, zenginleştirilmiş e-içerikler ile EBA’daki yetersizliğin giderilmesi gerekliliği gözlemlenmiştir.

Ders içeriklerine göre kullanılacak dijital arayüzlerin olumlu ve olumsuz yönlerinin neler olduğuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri alınmıştır ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ders başlatmak ve kayıt altına geçirmek amacıyla EBA kullanımının zorunlu tutulması göz önüne alındığında; bu problemler, "arayüz hataları", “altyapı yetersizliği” ve "e-içerik yetersizliği" başlıkları şeklinde ifade edilebilir.

Öğretmenler, "EBA sistemi hataları"na ilişkin “Arayüz hataları” yaşadıklarını ve "ders planlama sınırlılıkları" ve "bağlantı sorunu" kodları ile aktardıkları gözlemlenmiştir. Ders saati planlamada çakışmalar veya sistem hataları, işlenen dersin işlenmedi şeklinde raporlanabilmesi gibi okul idaresine izah ihtiyacı gerektiren hataların yaşanmasının EBA platformundaki eksikler olarak ifade edilebilir. Bu problemler ilgili bilgi işlem birimleri tarafından düzeltilebilecek problemlerdir.

5.1.4.

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılımlarına ve motivasyonlarına ilişkin problemlerin “sorumluluk bilinci ve zaman yönetimi eksikliği” alt temasında yoğunlaştığı ve “dikkat ve anlama eksikliği”, “otorite eksikliği”, "fiziksel şartlar" başlıklarını oluşturduğu gözlemlenmektedir.

Kodlar yorumlandığında motivasyon ve ders katılımlarını etkileyen başlıca sebeplerin; öğrencilerdeki “sorumluluk bilinci ve zaman yönetimi eksikliği” sebebiyle "öğrenciler derse katılmıyor", “telefonu ve bilgisayarı eğlence için kullanıyorlar”, internet paketi ve zaman yetersizliği sebebiyle “başka derslere katılıyorlar”, görsel sanatlar dersine yönelik yetersiz "içerikler, dikkat çekmiyor", BT araçlarının etkin şekilde kullanılamaması sonucunda “ders anlaşılamıyor”, “MEB yaptırımı yok”, “aile yaptırımı yok” ve sosyal, ekonomik, teknolojik “imkanlar kısıtlı” kodlarının bu konuda yaşanan problemler olduğu ifade edilebilir.

5.1.5.

Yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre avantajlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin, "iletişim kolaylığı", “uygun ortam” ve "BT araçlarının yetersizlik etkisinin azlığı" başlıklarını oluşturduğu gözlemlenmiştir. Frekansı en yüksek kodun “iletişim kolaylığı” alt temasında kodlanan "Yüz yüze daha avantajlı" ifadesi ve yine aynı alt başlıktaki “anında geri bildirim sağlanıyor” kodu olduğu gözlemlenmiştir.

“İletişim kolaylığı” alt temasında bulunan "daha çok duyu organına hitap edilebiliyor", “iletişim daha çok kuruluyor”, “soru-cevap rahat iletiliyor” görüşleri öğretmenlerin ortak yargılarını oluşturmaktadır. "Ortam imkanları müsait" ifadesi ile ev ortamlarından kaynaklı dikkat dağıtıcıların bulunmaması, sınıf ortamında “uygulamalı ders işleme imkânın” daha rahat olduğu, “aileler ders ortamından uzak” kodu ile ailelerin olumsuz etkilerinin ve ders anlatımına müdahalelerinin olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin yüz yüze işlenen “derse hazırlıklarının daha fazla” olduğu ve birçok öğrenciye “arayüz kullanmayı bilmedikleri” için derse katılımda ve anlamada sorun yaşatan “BT araçlarına ihtiyaç duymama” özelliği, "ödevlerin rahat iletebiliyor" olması, yüz yüze eğitimin avantajlı olduğu yönler olarak ifade edilebilir.

Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre avantajlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin, “ekonomiklik” alt temasında yoğunlaştığı, “teorik anlatımdaki üstünlük”, “gönüllü

katılım" ve "tehlikeli durumlara karşı önlem" başlıklarını oluşturduğu görülmüştür. Frekansı en yüksek kodun "ekonomiklik " alt temasında kodlanan "zamandan tasarruf ediliyor" ifadesi ve "teorik anlatımdaki üstünlük" alt temasındaki "örnek çizim göstermede avantajlı" kodu olduğu gözlemlenmiştir.

Eğitim öğretim faaliyetlerinde öğrencinin "mekandan sınırlandırması olmadan" istediği ortamdan derse katılabilmesi, öğretmenin aynı anda "çok sayıda kişiye ulaşılabilir" olması, derste dikkat dağıtıcı ve "olumsuz öğrenci davranışlarının kolay engellenebilmesi", Uygulamalı derslere nazaran "teorik konuların anlatımında daha avantajlı" olması, EBA platformuna bağımlı kalınmadığı durumlarda teorik konular ve sunumlar için "kaynak dokümanın çok ve rahat iletilebilir" olması, çoğunlukla "gönüllü öğrencilerin katılıyor" olması ve "tehlikeli durumlara karşı önlem" alabilmek, "salgın hastalıkları önlemek" amacıyla kullanılabilir olması uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre avantajlı olduğu yönler olarak ifade edilebilir. Buna nazaran bir kısım öğretmenin, görüşlerinde, uzaktan eğitime yönelik olumlu bir ifade belirtmeyerek; bu eğitim türünün yüz yüze eğitime göre avantajlı olduğu hiçbir nokta olmadığını düşündükleri gözlemlenmiştir.

5.1.6.

Öğretmenlerin, etkili öğretim için kullandıkları BT araçlarını uygunluğuna ilişkin öğretmenlerin ifadelerinin "iletişim amaçlı", "sunum amaçlı", "çizim amaçlı" ve "BT donanımları" başlıkları şeklinde dört farklı alt temada gruplandığı görülmektedir. Öğretmenler BT araçlarından ve yazılım arayüzlerinden en fazla "iletişim amaçlı" olarak "Zoom", "Microsoft Teams" ve "Google Forms" gibi arayüzleri kullandıkları gözlemlenmiştir.

"Sunum amaçlı" alt temasında bulunan "Powerpoint" ve "Pinterest" arayüzleri, EBA platformundaki e-içerik eksikliğine alternatif bir çözüm olarak, öğretmenlerin ders anlatırken kendi kaynaklarını ürettiklerini ve diğer internet kaynaklarından yararlandıklarını göstermektedir.

BT kullanımında yetersiz olduklarını; görüntü, ses ve dosya paylaşımını rahatlıkla yapamadıklarını belirten öğretmenler, çalışma grubunun yüzde 29,6'sını oluşturdukları ve hizmet öncesi veya hizmet içi BT eğitimlerine katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

“Çizim amaçlı” alt temasında bulunan “Paint” kodu haricinde, “Çizim tableti” (f=1), “Procreate” (f=1), “Google sketchup” (f=1), “Artrage” (f=1) ve “Photoshop” (f=1) olarak sayılan, görsel sanatlar ders anlatımında etkili öğretimi artıracak ve kalıcı öğrenmeleri örnekler üzerinden destekleyecek arayüzlerin, görüş alınan tüm öğretmen grubundan sadece birinin kullandığı arayüzler olması öğretmenlerin bilişim teknolojileri ve mesleki yeterliliklerinin çok düşük olduğunu gösterir niteliktedir.

Çalışma grubunun yüzde 70,4'lük kısmını oluşturan ve BT kullanımı konusunda hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin bir öğretmen hariç hiçbirinin görsel sanatlarla alakalı ve kazanım aktarmada etkili olabileceğini düşündükleri çizim ve görüntü oluşturma amaçlı herhangi bir program veya donanımı kullanmadıkları gözlemlenmiştir. Bu durum öğretmenlerin görsel sanatlar dersine yönelik etkili anlatım sağlayacak hiçbir arayüzü ve donanımı kullanmayarak, yaşanan problemlerin yegâne sebebi olarak altyapı eksiklikleri gibi dışsal durumları vurgulamaya çalışmaları ve kişisel yetersizliklerini yansıtmama gayretleri olarak yorumlanabilir.

5.1.7.

Uzaktan eğitim sürecine katılımı nicel bölümde yer alan, cinsiyet değişkenlerine göre ne tür bir farklılık olduğuna ilişkin öğrenci ifadeleri analiz edilmiştir ve “uzaktan eğitimde görsel sanatlar dersine hazırlık yaparak katılım” ifadesine verdikleri cevaplara göre kadın katılımcıların ortalamasının erkek katılımcıların ortalamasından yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Cinsiyet değişkenine göre bakıldığında diğer maddelerde anlamlı ve görece yüksek bir fark bulunamamakla beraber, kadın katılımcıların, erkek katılımcılardan daha çok derse hazırlık yaptıkları ve “uzaktan eğitim görsel sanatlar dersine her hafta katıldıklarını” ifade ettikleri görülmüştür. Kız öğrenciler uzaktan eğitim derslerine her hafta ve hazırlıklı bir şekilde katılmalarına rağmen yüz yüze eğitimi erkeklere göre daha avantajlı ve faydalı buldukları gözlemlenmiştir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere nazaran hem UE derslerine katılmadıkları hem de yüz yüze eğitimin daha iyi olduğuna yönelik algılarının %10 daha düşük olması öğretmen görüşlerinde belirtilen “dikkat dağıtıcı faktörler” ve “motivasyonun düşüklüğüne” yönelik cevapları arasında paralellik olduğu söylenebilir.

5.1.8.

Uzaktan eğitim sürecine katılımı öğrencilerin kardeş sayısı değişkenlerine göre ne tür bir farklılık olduğuna ilişkin öğrenci ifadeleri analiz edilmiştir ve bu değişkene ilişkin

kardeşi olmayan katılımcılar ile kardeş sayıları ikiden yüksek olan öğrencilerin “*evdeki tüm öğrenciler (kardeşlerim vs.) aynı anda uzaktan eğitime katılabilir*” ifadesine verdikleri cevapların değişiklik gösterdiği gözlemlenmiştir. Kardeş sayısı üç ve daha fazla olan öğrencilerin, telefon, tablet, bilgisayar yetersizliği ve kişisel oda bulamama gibi değişkenlerden dolayı uzaktan eğitim derslerine katılamadıkları gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre kardeş sayısının 3 ve üzeri olduğu hanelerdeki internet paketlerinin yetersiz kotaları derse katılımı olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

5.1.9.

Uzaktan eğitim sürecine katılımı öğrencilerin okul değişkenlerine göre ne tür bir farklılık olduğuna ilişkin nicel bölümde yer alan öğrenci ifadeleri analiz edilmiştir ve bu değişkene ilişkin “*Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinde öğretmenimiz kamera açarak derse dair neler yaptığını gösterir*” ifadesine Aİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=2,52$ iken Bİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların anket maddelerine verdikleri cevapların ortalaması $\bar{X}=4,10$ olduğu ve %30’un üzerinde bir farklılaşma meydana geldiği görülmektedir. Yine aynı ifade için Aİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların verdikleri cevapların ortalamasının, AO kodlu ortaokuldaki katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,53$ ve BL kodlu lisedeki katılımcıların ortalamasından $\bar{X}=4,13$ %30’un üzerinde farklılaştığı görülmektedir. Kırsal yerleşim bölgesinde faaliyet gösteren Aİ okulunda görev yapan öğretmenin, kazanımların görsel sunum yapılmadan aktarılabilmesinin mümkün olmadığı görsel sanatlar dersinde görüntü ve dosya transferi yapmayarak sadece işitsel olarak ders işlediği öğrenci ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bu durum öğrencilerin eğitim alma imkanlarının kurumlardaki öğretmenlerin uygulamalarındaki yetersizlikten dolayı olumsuz yönde farklılaştığının göstergesi olarak yorumlanabilir.

Kent merkezinde yer alan, sosyo-ekonomik imkanları yüksek ve düşük olduğu varsayılan diğer okullar arasında anlamlı ve görece yüksek kabul edilebilecek herhangi bir fark bulunmamaktadır. Aİ ilkokulundaki öğrencilerin 28 farklı köyde ikamet etmeleri ve çevresel imkanları düşük olduğu için eğitim öğretim faaliyetlerine katılımın çok düşük olduğu göz önüne alındığında; öğretmen-öğrenci davranışlarının birbirini etkileyip etkilemediği hakkında bir görüş belirlenmesine ihtiyaç olduğu gözlemlenmiştir. Bu konunun başkaca çalışmalar için ayrıntılı olarak ele alınması gereken bir araştırma konusu olabileceği söylenebilir. Bu durum “*uzaktan eğitim görsel*

sanatlar dersinde öğretmenimiz resim ve video örneklerini kullanarak ders anlatır” ifadesine Aİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların verdikleri cevapların ortalamasının $\bar{X}=2,76$ iken Bİ kodlu ilkokuldaki katılımcıların anket maddesine verdikleri cevapların ortalamasının $\bar{X}=4,40$ olması ve %30’un üzerinde bir farklılaşma meydana gelmesi ile de gözlemlenmektedir.

5.1.10.

Uzaktan eğitim sürecine katılımda öğrencilerin tablet sahipliği değişkenlerine göre ne tür bir farklılık olduğuna ilişkin nicel bölümde yer alan öğrenci ifadeleri analiz edilmiştir ve bu değişkene yönelik *“uzaktan eğitime katılmak için evde rahat bir ortamım var”* ifadesine “tabletım var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalaması $\bar{X}=4,24$ ve “tabletım yok” diyen katılımcıların ortalaması $\bar{X}=3,71$ olduğu görülmektedir. Bulgular yorumlandığında tablet sahipliği ve kişisel oda sahipliği arasında ekonomik bir ilişki kurulabilir. “Evdeki tüm öğrenciler aynı anda uzaktan eğitime katılabilir” ifadesinde de yaklaşık bir farklılık olduğu göz önüne alındığında tableti olan katılımcıların, tableti olmayan katılımcılardan daha rahat UE derslerine katılabildikleri söylenebilir. Aynı durum akıllı telefon sahipliği değişkenine yönelik *“uzaktan eğitime katılmak için evde rahat bir ortamım var”* ifadesine “akıllı telefonum veya bilgisayarım veya kişisel odam var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalamasının “akıllı telefonum veya bilgisayarım veya kişisel odam yok” diyen katılımcıların ortalamasından fazla olması ile “evdeki tüm öğrenciler aynı anda uzaktan eğitime katılabilir” ifadesine “akıllı telefonum veya bilgisayarım veya kişisel odam var” diyen katılımcıların verdiği cevapların ortalamasının “akıllı telefonum veya bilgisayarım veya kişisel odam yok” diyen katılımcıların ortalamasından yüksek olması ile de gözlemlenmektedir.

5.2.Öneriler

Tarihin çeşitli dönemlerindeki uygulamalara bakıldığında eğitim öğretim faaliyetlerinin ülkeler için son derece önemli olduğu, onu daima kesintisiz bir şekilde devam ettirme isteklerinden anlaşılmaktadır. Eğitim-öğretim faaliyetleri bir toplumun refah seviyesini ve diğer ülkelerle rekabet edebilme derecesini belirlemekte son derece önemlidir. Eğitim faaliyetlerinin dönemsel şartlara göre çeşitli zorluklar altında yürütüldüğü geçtiğimiz küresel salgın döneminde de net bir şekilde görülmüştür. Salgın dönemiyle birlikte küresel çapta uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerine ülkemiz, EBA platformu,

EBA TV yayınları ve FATİH projesinin altyapısı sayesinde diğer birçok ülkeye nazaran bir nebze hazırlıklı olarak girmiştir. Fakat araştırmalar ve edinilen bulgular göz önüne alındığında; UE sürecinde yaşanan başlıca sıkıntıları altyapı eksikliği, öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin ve BT araçlarına ulaşımının yetersizliği, öğretmenlerin bilişim teknolojilerini nitelikli kullanmamaları, öğrencilerin uzaktan eğitim görsel sanatlar dersine yönelik sorumluluk bilinçlerinin düşüklüğü, Milli Eğitim Bakanlığı'nın veya ailelerin öğrencilerin derse katılımlarındaki otoritelerinin eksikliği gibi problemler olduğu gözlemlenmiştir.

Türkiye dünya çapında uzaktan eğitim sürecinde eşzamanlı olarak eğitim faaliyetlerini yürüten ülkeler arasında üst sıralara ulaşmıştır. EBA Platformuna, 2020 tarihinde ortalama olarak ayda bir milyar kullanıcının tıklaması ve "eba.gov.tr" adresinden 900 milyon sayfa görüntülenmesi yapılması, "EBA" mobil uygulamasının kısa bir süre içerisinde 10 milyondan fazla indirilmeye ulaşması, platformu dünya çapındaki tüm sitelerde 317. sıraya eğitim alanındaki sitelerde ise dünya genelinde altıncı en çok ziyaret edilen site seviyesine çıkarmıştır. Fakat EBA Platformu'nun 2020 yılı kullanım ortalamalarına bakıldığında ulusal çapta tüm öğretmenlerin %69'u, okul öncesinden 12 sınıfa kadar olan tüm öğrencilerin ise %44'ü EBA platformuna eriştiği gözlemlenmiştir (MEB, 2022). TÜİK (2022) verilerine göre 15 yaş üstünde, internet kullanan kişilerin oranının %72,7'ye ulaştığı görülmektedir. Bu bağlamda ve bulgular ışığında Türkiye'nin internet altyapısının gelişmiş olduğu fakat tüm eğitim paydaşlarını kapsayıcı nitelikte yeterli olmadığı söylenebilir.

Yaşanabilecek yeni bir UE uygulaması olması halinde veya örgün eğitime destek olarak UE uygulamalarının kullanılması halinde yaşanacak internet altyapısı ve erişimi kaynaklı problemleri engellemek adına, Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın teşvikleri veya projeleri ile özel sektörde iletişim alanında çalışan firmalar sürece dahil edilerek altyapı yeterliliğini artırmak, internet erişimini toplumun her kesiminden kullanıcıya rahat ve ekonomik çözümlerle ulaştırmak, bu problemlere yönelik çözümler sunabilir.

Geleneksel öğretim yöntemlerine kıyasla uzaktan eğitimde görsel sanatları dersindeki kazanımları aktarabilmek için çeşitli donanım ve yazılımları kullanmak zorunludur. Yılmaz da (2020) çalışmasında, öğretmenlerin materyal eğitsel etkinlik tasarlama ve uygulama konusunda kendilerini geliştirme gereksinimleri olduğunu ve eğitim öğretimi

destekleyici e-içeriklerin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir (Yılmaz, 2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde kazanım aktarmak için kullandıkları yöntem ve teknikler göz önüne alındığında Millî Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere sunduğu hizmet içi eğitim seminerleri yeterli seviyede katılımcıya ulaşmadığı ve görsel sanatlar dersine odaklı bir öğretim programına sahip olmadığı söylenebilir. Öğretmenlerin BT araçlarını etkili kullanmadaki yetersizliklerini giderebilmek amacıyla ve ders içeriklerini aktarmada BT araçlarını nasıl kullanabilecekleri yönünde farkındalıklarını artırabilme amacıyla MEB'in hizmet içi ve hizmet öncesi eğitimler sunması veya Yüksek Öğretim Kurumlarının ders programlarına bu alana yönelik derslerin eklenmesi ile bu problemin büyük ölçüde üstesinden gelinebileceği söylenebilir.

Çalışmada elde edilen bulgulardan bir diğeri ise öğrencilerin sorumluluk bilinçlerinin ve öğrencilere yönelik otorite eksikliğinin bir sonucu olarak UE sürecinde görsel sanatlar dersine katılım oranlarının ve ders içerisindeki etkinlikleri tamamlama oranlarının düşük olduğu olduğudur. EBA platformu'na görsel sanatlar dersiyle alakalı dikkat çekici e-içeriklerin eklenmesi öğrencilerin derse karşı tutumlarını değiştirmesi ve öğretmenlerin öğretim etkinliğini artırması bakımından etkili bir çözüm olduğu söylenebilir. MEB'in uygulamada ve değerlendirmede ağırlıklı olarak önem gösterdiği varsayılan diğer derslerde olduğu kadar görsel sanatlar dersine önem göstermesinin, haftalık ders saatlerini artırmasının, uygulanan ölçüm araçlarının etkisini ve devam zorunluluklarını güncellemesinin derslere katılımı etkili olacağı öngörülmektedir.

Çalışmanın nicel bölümünde okullar arasındaki farklılaşma katsayıları, nitel bölümde yer alan “dosya, ses, görüntü transferini rahatlıkla yapamadıklarının” ifade edildiği öğretmen görüşleriyle kıyaslandığında; görsel sanatlar dersi kazanım aktarım uygulamaları arasındaki farklılaşmanın, öğretmenlerin BT araçları kullanmadaki yetersizliğinden kaynaklanabileceği yönünde yorumlama yapılabilmektedir. Bu uygulama yanlışlıklarının sosyo-ekonomik düzeyi düşük okullardaki öğrencilerin beklenti düzeylerinin bir sonucu olarak öğretmenlerin uygulama çeşitlendirme ihtiyacı duymaması mı yoksa öğretmen yetersizlikleri ile alakalı bir problem mi olduğu araştırmacılar tarafından ayrıntılı incelenmeye muhtaçtır.

6. KAYNAKÇA

- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitimle yabancı dil eğitimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1, 92-97.
- Aksoy, N. (2017). *EBA'nın kullanım amacı, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Altıparmak, M., Kurt, İ. D. ve Kapıdere, M. (2011). *E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri*. XI. Akademik Bilişim Kongresinde sunuldu, Malatya.
- Allen, I. E. ve Seaman, J. (2010). *Class differences: Online education in the United States*. Babson Survey Research Group: The Sloan Consortium, Boston.
- Alsancak, E. (2021). *Ortaokul öğretmenlerinin eğitim bilişim ağını (EBA) eğitim öğretim sürecinde kullanımının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Arslan, E. (2016). *Fatih projesi kapsamında öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde tablet bilgisayarları kullanmaya ilişkin tutumları ve yenilikçi uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Arslan, E. (2019). *Eğitim bilişim ağına ilişkin okulöncesi öğretmenlerinin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Arslan, S. (2016). *Eğitimde teknoloji entegrasyonunu etkileyen faktörlerdeki değişimin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Artut, K., Yolcu, E., Yılmaz, M., Maccario, N. K., Ünal, T. ve Aykaç, V. (2010). *Güzel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Anı.
- Arslan, M. (2011). *Uzaktan eğitim sunumu*, V. Ulaknet Çalıştay ve Eğitimi Sunumlarında sunuldu, Trabzon. Web: <http://qix.sagepub.com/cgi/reprint/9/6/859> adresinden 8 Ocak 2022'de alınmıştır.
- Arpa, Ö. M. (2017). Gelişen eğitim teknolojilerinin eğitim programlarına etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6 (3), 128-135.
- Asiltürk, S. A. (2019). *Türkiye'de görsel sanatlar dersinin tarihsel gelişimi ve paydaşların görsel sanatlar eğitimine yönelik algı ve beklentileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Ayan, E. (2018). *Öğretmenlerin eğitim bilişim ağı içeriğini kullanma ve e-içerik geliştirme durumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayaydın, A., Alakuş A., Vural D. Ü., Tuna, S., Mercin, L. ve Gökay, M. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi*, Ankara: Pegem.
- Ayaydın, A., Bilgin, F. K., Diksoy, İ., Gökay, M., Kartopu, S., Mercin, L. ve Toktaş, P. (2018). *Görsel sanatlar öğretmenler için kılavuz*. Ankara: MEB.
- Aydemir, M., Küçük, S., Karaman, S., (2012). Uzaktan eğitimde tablet bilgisayar kullanımına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (4), 153-159.
- Aydın, C. H. (2003). Uzaktan eğitimin geleceğine ilişkin eğilimler, *Elektrik Mühendisliği Dergisi*, 419.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (21), 33-42.
- Balaban, M. E. (2012). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitim ve bir proje önerisi, *Işık Üniversitesi*, İstanbul.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. (5. Basım). Ankara: Pegem.
- Bahtiyar, Ş., Alagöz, F., Çağlayan, U., (2005). *Dördüncü nesil kablosuz ağlar arasında karşılıklı kimlik doğrulama uyumluluğu için yeni bir çözüm*. ABG 2005 Ağ ve Bilgi Güvenliği Ulusal Sempozyumunda sunuldu, İstanbul.
- Baran, B. ve Keleş, E. (2011). Case study discussion experiences of computer education and instructional technologies students about instructional design on anasynchronous environment. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10 (1), 58-70.
- Bayraktar, A. (2015). *Çevrimiçi derslerin verimliliğini etkileyen faktörlerin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Berg, B. L. ve Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Basım). Konya: Eğitim.
- Beynon, J. (2002). Computing technology for learning-in need of a radical new conception. *Educational technology and society*, 10 (1), 94-106.
- Bulut, D. (2016). Sanat eğitimi araştırmalarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 5 (4), 75-85.

- Bulut, İ. (2014). 21. Yüzyılda yeni teknolojilerin yarattığı sanat anlayışları ve görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren kurumların eğitim programlarındaki yeri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 117-132.
- Bulut, Ş. (2007). İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin çizgisel gelişimlerine etki eden sosyo-ekonomik faktörler. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Cancan, D. A. ve Koyuncu, S. S. (2021). Ortaokul görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin ürün değerlendirmede izledikleri yöntem ve tekniklerin belirlenmesi. *Uluslararası Sanat ve Sanat Eğitimi Dergisi*, 8, 1-13.
- Cavlazoglu, B. ve Bicer, A. (2013). *Analysis of a sixth grade Turkish math textbook'graphics and text-graphics integration for future e-book developments*. Paper presented at the Society for Information Technology & Teacher Education International Conference.
- Clark, R. C. and Kwinn, A. (2007). *The new virtual classroom: Evidence-based guidelines for synchronous e-learning: John Wiley and Sons. USA: Pfeiffer*.
- Collis, B. and Moonen, J. (2001). *Flexible learning in a digital world: experiences and expectation*. Londra: Routledge.
- Creswell, J. W. (2002). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative*. Prentice Hall: Pearson.
- Çakır, H. ve Eryılmaz, S. (2014). *Eğitimciler için bilişim teknolojileri*. Ankara: Pegem.
- Çelen, F. K., Çelik, A., ve Seferoğlu, S. S. (2011). Yükseköğretimde çevrimiçi öğrenme: sistemde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Journal of European Education*, 1 (1).
- Çokokumuş, B. (2012). Dijital Ortamda Kültür ve Sanat. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 1 (3), 51-66.
- Daniel, H. L. and Moore, D. M. (2000). Interaction of cognitive style and learner control in ahypermedia environment. *International Journal of Instructional Media*, 27 (4), 369-382.
- Daugherty, M. and Funke, B. L. (1998). University faculty and student perceptions of web-based instruction. *Journal of Distance Education*, 13 (1), 21-39.
- Demir, D., Özdiñç, F. ve Ünal, E. (2018). Eğitim bilişim ağı portalına katılımın incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 407-422.
- Demirci, U. (2013). *Milli eğitim bakanlığı'nın belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

- Ergüney, İ. (2021). *Öğretmenlerin bilişim teknolojileri, öz yeterlik algıları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Ergüney, M. (2015). Uzaktan eğitimin geleceği: MOOC (massive open online course). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (4), 15-22.
- Etike, S. (1995). *Sanat Eğitimi Yazıları*. Ankara: İlke.
- Eyüpoğlu, İ. (2018). *Sanat eğitimcileri görüşleri çerçevesinde dijital resim çalışmalarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Girgin, F. (2018). *Çağdaş Sanat ve Yeniden Üretim*. İstanbul: Hayalperest.
- Gore, H. (2014). Massive open online courses (MOOCs) and their impact on academic library services: Exploring the issues and challenges. *New Review of Academic Librarianship*, 20 (1), 4-28.
- Gökaydın, N. (1998). *Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı*. İstanbul: MEB.
- Güler, E. ve Bedir Erişti, S. D. (2019). Görsel sanatlar öğretiminde sosyal ağ odaklı görsel kültür eğitimi etkinliği: Hieronymus Bosch'un 'Dünyevi Zevkler Bahçesi' eserinin incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7 (2), 738-767.
- Işık, İ., Işık, A. H. ve Güler, İ. (2008). Uzaktan eğitimde üç boyutlu web teknolojilerinin kullanılması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1 (2).
- İnce, V. (2018). *Eğitim bilişim ağında (EBA) yer alan soruların Türkçe öğretim programıyla karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Kalaycı Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil.
- Kanlı, Ö. (2009). *Güncel teknolojilerle geliştirilmiş web tabanlı uzaktan eğitim sisteminin örnek uygulama üzerinden değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (15. basım). Ankara: Nobel.
- Karasu, T. (2018). İmam hatip meslek ve dikap dersi öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı ile ilgili görüşleri. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 925-943.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*, Ankara: Pegem.
- Keskin, N. Ö. (2010). Mobil öğrenme teknolojileri ve araçları. *XII Akademik Bilişim Konferansı*, Muğla, 491-496.
- Kılıç, A., Duman, E. D. ve Ersoy, F. (2017). *Ortaöğretim görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: MEB.

- Kırışoğlu, O. (1991). *Sanatta eğitim, görmek, anlamak, yaratmak*. (1. Basım). Ankara: Demircioğlu.
- Kırışoğlu, T. O. (2015). *Sanat, kültür, yaratıcılık*. (2. Basım). Ankara: Pegem.
- Kırışoğlu, T.O. (2019). *Sanatta eğitim*. (4. Basım). Ankara: Ütopya.
- Koç, G. (2006). *ğretimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Pegem.
- Koyunoğlu, F. (2008). *Sistem yaklaşımı açısından uzaktan eğitim: İnönü niversitesi uzaktan eğitim merkezi model nerisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Köseoğlu, P. ve Soran, H. (2005) Biyoloji dersinde araç-gereç kullanımı açısından ğretmen yeterlilikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 150-158.
- Kuloğlu, M. E. (2018). *İngilizce ğretmenlerinin eğitim bilişim ağı kullanım durumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Kutlu, . (2003). Cumhuriyetin 80. yılında lme ve değerlendirme, *Milli Eğitim Dergisi*, 160.
- Kurtdede, N. F. (2008). İlköğretimde araç gereç kullanımına ilişkin ğretmen görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 1 (1), 48-61.
- zdamlı, F. (2012). Pedagogical framework of m-learning. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 31, 927-931.
- Özbay, . (2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Inesjournal Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 376-394.
- Özel Sağlamtimur, Z. (2010). Dijital Sanat. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (3), 213-238.
- Özsoy, V. (1999). Elektronik iletişim araçlarıyla görsel algının geliştirilmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12, 227-234.
- Özsoy, V. ve Alakuş, A. O. (2017). *Görsel Sanatlar Eğitiminde zel ğretim Yöntemleri* (2. Basım). Ankara: Pegem.
- zdemir, ., akıroğlu, M., Bayılımış, C. ve Ekiz, H. (2004). Teknolojik gelişme için eğitimin önemi ve internet destekli öğretimin eğitimdeki yeri. *The Turkish Journal of Educational Technology*, 3 (3), 17.

- Park, J. H. and Choi, H. J. (2009). Factors influencing adult learners' decision to drop out or persist in online learning. *Educational Technology and Society*, 12 (4), 207-217.
- Pegem Akademi Komisyon. (2016). *Millî Eğitim Bakanlığı aday öğretmen sınavına hazırlık el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Sengir, S. (2014). *Kültürel Dönüşümler ve Postmodern Pedagoji Ekseninde Görsel Kültür Eğitimi*. Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Sevindik, İ. (2021). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Teknoloji Destekli Resim Haklarına Yönelik Görüşler*. Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sönmez, V. (2005). Bilimsel araştırmalarda yapılan yanlışlıklar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 18, 150-170.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, G. F. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Sözen, M. ve Tanyeli, U. (2012). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi.
- Şengül, E. (2006). *Teknolojinin görsel sanatlarda kullanımı ve sanat eğitime katkısı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Temel, A. (2010). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Maltepe Üniversitesi, Web: https://cihangoc.com/silaytlar/olcme_ve_degerlendirme/2-EOD.kitap.doc adresinden 8 Haziran 2022'de alınmıştır.
- Tezhiyeva, A. (2014). *Uzaktan eğitimde mobil bilişim aygıtlarının kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü, Ankara.
- Ting, Y. (2012). The pitfalls of mobile devices in learning: a different view and implications for pedagogical design. *Journal of Educational Computing Research*, 46 (2), 119-134.
- Trucano, M. (2017). 20 innovative edtech projects from around the world. Web: <http://blogs.worldbank.org/edutech/20-innovative-edtech-projects-around-world> adresinden 23 Haziran 2021'de alınmıştır.
- TÜİK. (2010). 2010 Yılı hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları. Ankara: Web: <http://www.tuik.gov.tr/ZipGetir.do?id=6308&class=onceki> adresinden 29 Mart 2022'de alınmıştır.
- TÜİK. (2013). 2013 Yılı Hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları. Ankara: Web: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13569> adresinden 29 Mart 2022'de alınmıştır.

- Türkdoğan, G. (1984). *Sanat Eğitimi Yöntemleri (Resim İş Öğretimi)*. Ankara: Kadioğlu.
- Türker, A., Dünder, E. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 323-342.
- Türkmenoğlu, H. (2014). *Teknoloji ile sanat ilişkisi ve bir dijital sanat örneği olarak Instagram*, 2 (4), 87-100.
- Uçar, A. (2007). *Türkiye ve İtalya'da yüksek öğretimde plastik sanatlar ve bilgi teknolojisinin sanat eğitime katkısı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. (1.basım). Ankara: Nobel.
- Ülger, K. (2021). Uzaktan eğitim modelinde karşılaşılan sorunlar-fırsatlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 393-412.
- Ünalın, T. (2010). *Sanat Öğretiminde Teknoloji Kullanımı*. Ankara: Anı.
- Ünlükahraman, O. (2011). *Web tabanlı eğitimde web madenciliği uygulaması ile öğrenci davranışlarının analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Ünver, Y. D. (2011). *Görsel sanatlar üzerine*. Ankara: Detay.
- Yeşilfidan, S. (2019). *Web tabanlı uzaktan eğitimde ders vermekte olan öğretim elemanlarının karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri; alternatif bir çözüm olarak e-mentorluk*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Basım). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, S. (2000). *Sanat ve iş eğitiminde kopyacılık yönteminin yeri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Yılmaz, N. E. (2019). *Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı'nın Fatih Projesiyle Bağlantılı Olarak Sunmuş Olduğu EBA (Eğitim Bilişim Ağı) Sosyal Platformunun Kullanımı Hakkındaki Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Yılmaz, M. (2020). *Uzaktan Eğitimin İyileştirilmesi: Salgın Kaynaklı Eğitim Krizini Aşmak İçin Öneriler*. Web: https://ilke.org.tr/images/yayin/politika_notlari_uzaktan_egitim/ILKE_PN_12_web.pdf adresinden 3 Eylül 2022'de alınmıştır.
- Yungul, O. (2018). *Web tabanlı uzaktan eğitimin çalgı (gitar) eğitiminde uygulanabilirliği*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

MEB. *Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*. (2013). TC Resmî Gazete, , 7 Eylül, 28758. Web: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/09/20130907-4.html> adresinden 27 Temmuz 2022 'de alınmıştır.

MEB. (2018). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara.

MEB. (2022). *EBA, Kullanıcı Sayısıyla Küresel Rekora Gidiyor*. Web: <https://www.meb.gov.tr/eba-kullanici-sayisiyla-kuresel-rekora-gidiyor/haber/20673/tr> adresinden 5 Kasım 2022'de alınmıştır.

Sözlük, T. (2022). Türk Dil Kurumu | Sözlük. *Bilişim teknolojisi*. Web: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 11 Aralık 2022'de alınmıştır.

Sözlük, T. (2022). Türk Dil Kurumu | Sözlük. Web: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 16 Kasım 2022'de alınmıştır.

7. EKLER

Evrak Tarih ve Sayısı: 28.06.2022-180668

T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-60263016-050.06.04-180668
Konu : Etik Kurul Kararı

28.06.2022

Sayın Sırrı ŞAHİN

Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kuruluna yapmış olduğunuz 02.06.2021 tarih ve 2021-06-24 nolu başvurunuz incelenmiş ve 32 nolu karar ile; "*Uzaktan Eğitim Sürecinde Görsel Sanatlar Dersinin Uygulanabilirliği*" isimli araştırmanın etik olarak uygunluğuna karar verilmiş, karar Rektör oluruna sunulmuş ve Rektör oluru alınmıştır.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Hilmi ATASEVEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSULV84VEK Pin Kodu : 85382
Adres : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliği Sivas
Telefon: 0 346 219 1010 Faks: 0 346 219 1138
e-Posta: hukuk@cumhuriyet.edu.tr Web: www.cumhuriyet.edu.tr
Kep Adresi: cumhuriyetuniversitesi@hs01.kep.tr

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/cumhuriyet-universitesi-ebys>

Bilgi için: Gamze ÇİFTÇİ
Unvanı: Sürekli İşçi

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-92255297-605.01-64260489
Konu : Araştırma İzni (Sırn ŞAHİN)

25.11.2022

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a)Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünün (Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)
22.11.2022 tarihli ve E-50704946-044-232678 sayılı yazısı.
b)Millî Eğitim Bakanlığının (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) 21.01.2020
tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı 2020/2 no'lu genelgesi.
c)Valilik Makamının 18.08.2022 tarihli ve E-92255297-605.01-55421644 sayılı onayı.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dah
Resim İş Eğitimi Bilim Dah yüksek lisans öğrencisi Sırn ŞAHİN, "Uzaktan Eğitim Sürecinde Görsel
Sanatlar Dersinin Uygulanabilirliği" konulu çalışması kapsamında, ilimiz merkezinde bulunan Şeyh
Şamil İlkokulu, Demircelik İlkokulu, Alparslan Ortaokulu, Seyrantepe Borsa İstanbul Ortaokulu, Kongre
Anadolu Lisesi ve Şehit Furkan Peker Anadolu Lisesinde araştırma çalışması yapmak istemektedir.

İlgi (a) yazı ekindeki çalışma; Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile oluşturulan araştırma
değerlendirme komisyonu tarafından incelenmiş olup çalışmanın, eğitim öğretimin aksatılmaması,
katılımcıların izni olmadan resim, video ve ses kayıtlarının alınmaması ve araştırma çalışmasının
bitiminde, araştırma yapan kişi tarafından sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında müdürlüğümüze
gönderilmesi kaydıyla, ilimiz merkezinde bulunan Şeyh Şamil İlkokulu, Demircelik İlkokulu, Alparslan
Ortaokulu, Seyrantepe Borsa İstanbul Ortaokulu, Kongre Anadolu Lisesi ve Şehit Furkan Peker Anadolu
Lisesinde uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Onaylarınıza arz ederim.

Resul ÇATAL
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR
25.11.2022

Ergüven ASLAN
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Ek: Araştırma Değerlendirme Formu (1 sayfa)

Adres : Mülkin Yâsar Bulvarı No:17 SİVAS

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-aby>

Teléfono No : 0 345 280 5800

İlgiçin: L. DENİZ

E-Posta: argu@meb.gov.tr ; isbirlik@meb.gov.tr

İnternet Adresi: <http://www.meb.gov.tr>

Uzman: Şaf

Kapı Adresi : meb@b01.tr

Faks: 34 280 594 8

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır: <https://www.sgu.meb.gov.tr/verimden> C:288- 6a34-37dd-9f97-ef6d kodu ile doğrulanabilir.

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-92255297-605.01-64363564
Konu : Araştırma İzni (Sım ŞAHİN)

28.11.2022

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü'nün (Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)
22.11.2022 tarihli ve E-50704946-044-232678 sayılı yazısı.
b) Valilik Makamının 25.11.2022 tarihli ve E-92255297-605.01-64260489 sayılı onayı.
c) Millî Eğitim Bakanlığının (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) 21.01.2020
tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı 2020/2 no'lu genelgesi.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Resim İş Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Sım ŞAHİN'in, "Uzaktan Eğitim Sürecinde Görsel
Sanatlar Dersinin Uygulanabilirliği" konulu çalışması kapsamında, onaylı bir örneği müdürlüğümüzde
muhafaza edilen veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla ilimiz merkezinde bulunan
ekte isimleri belirtilen okullarda uygulanması valilik makamının ilgi (b) onayı ile uygun görülmüş olup
onay örneği yazımız ekinde gönderilmiştir.

Söz konusu araştırma çalışmasının bitiminde, araştırma yapan kişi tarafından sonuç raporunun bir
örneğinin CD ortamında müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;

Gereğini bilgilerinize arz ve rica ederim.

Dursun YILDIRIM
Millî Eğitim Müdür V.

Ek:
1-İlgi (b) Onay Örneği (1 Sayfa)
2-Veri Toplama Araçları (3 sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
-Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğüne
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

Bilgi:
-Ekte İsimleri Bulunan Okul Müd.

Adres : Muhsin Yavaşoğlu Bulvarı No 17 SİVAS

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bu belge Doğrulama Adresi: <http://www.turkiye.gov.tr/meb-b-yjs>

Telefon No : 0 34 4280 38 00

Bilgi için: L.DENİZ

E-Posta: arzujs@meb.gov.tr & turkiljs@meb.gov.tr

İnternet Adresi: <http://www.meb.gov.tr>

Ünvan : Şef

Kapı Adresi : meb@b01.tr

Faks: 34 4280 39 48

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Bu belge değiştirilmediği veya değiştirildiği hususunda E-fil1-E7C7-3C33-ba29-d787 kodu ile bilgi edilebilir.

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ

Bu çalışma uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersinin uygulanabilirliğinin araştırıldığı tez çalışmasına veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Katılımcıların isimleri herhangi 1 veri tabanında paylaşılmayacaktır. İlköğretimde ve ortaöğretimde görev yapmakta olan öğretmenlere yönelik 1 çalışmadır. Cevaplarınızın açıklayıcı ve detaylı olması çalışmanın Bilimselliği açısından önem teşkil etmektedir. İsim yazmamanız ve sorulara eksiksiz cevap vermeniz rica olunur. Cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Sırrı ŞAHİN
Yüksek Lisans Öğrencisi

A) DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

Kaç yaşındasınız? (.....)

Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz? (.....)

Öğretmenlik mesleğine başlamadan önce bilişim sistemleri (Bilgisayar veya bilgisayar tabanlı iletişim araçları) hakkında herhangi bir eğitim aldınız mı?

☐ Evet Aldım ☐ Hayır almadım

Öğretmenlik mesleğine başladıktan sonra milli eğitim bakanlığının bilişim sistemleri (Bilgisayar veya bilgisayar tabanlı iletişim araçları) hakkında sunduğu herhangi bir hizmet içi eğitime katıldınız mı?

☐ Evet Aldım ☐ Hayır almadım

Bilgisayar kullanarak interaktif bir toplantı içerisinde dosya, görüntü ve ses transferini rahatlıkla yapabiliyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

B) SORULAR

1- Uzaktan eğitim sürecinde bilişim sistemlerinden (Bilgisayar, telefon, tablet vs) kaynaklı herhangi bir sorun yaşadınız mı? Sorun yaşadıysanız nedir? Lütfen açıklayınız.

.....
.....
.....

2- Uzaktan eğitim sürecinde ev ortamından kaynaklanan sorunlarla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız nelerdir? Lütfen açıklayınız.

.....
.....
.....

3- Uzaktan eğitim sürecinde ağ bağlantısı (İnternet hızı ve bilişim altyapısı vs.) kazanımları aktarmak için yeterli miydi? Lütfen açıklayınız.

4- Uzaktan eğitim sürecinde derste işlediğimiz konulara yardımcı olmak için Eba (Eğitim Bilişim Ağı) platformunu ne sıklıkta kullanırsınız? Lütfen açıklayınız.

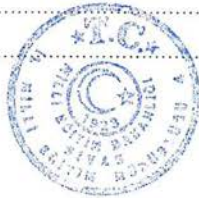
5- Eba'dan kaynaklı bir kısıtlama yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu kısıtlamalar nelerdir? Lütfen açıklayınız.

6- Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılım motivasyonları ve yeterlikleri hakkında genel bir yargınız var mı? Varsa nelerdir? Lütfen açıklayınız.

7- Yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre avantajlı olduğunu düşündüğünüz bir özelliği var mı? Varsa nelerdir? Lütfen açıklayınız.

8- Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre avantajlı olduğunu düşündüğünüz bir özelliği var mı? Varsa nelerdir? Lütfen açıklayınız.

9- Uzaktan eğitim sürecinde özel olarak kullandığınız bir bilgisayar programı veya dijital çizim uygulaması var mı? Varsa nelerdir? Lütfen açıklayınız.

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ

Bu çalışma uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar dersinin uygulanabilirliğinin araştırıldığı tez çalışmasına veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Katılımcıların kişisel bilgileri herhangi bir veri tabanında paylaşılmayacaktır. İlk ve ortaöğretimde görev yapmakta olan öğrencilere yönelik bir anket çalışmasıdır. İsim yazmamanız ve sorulara eksiksiz cevap vermeniz rica olunur. Cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Sırrı ŞAHİN
Yüksek Lisans Öğrencisi

A) Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyetiniz	Erkek ()	Kız ()
Kardeş sayınız (Siz dahil)	Yazınız ()	
Kendinize ait akıllı telefonun var mı?	Var ()	Yok ()
Kendinize ait tabletiniz var mı?	Var ()	Yok ()
Kendinize ait bilgisayarınız var mı?	Var ()	Yok ()
Kendinize ait odanız var mı?	Var ()	Yok ()

B) Görsel Sanatlar Dersi İçin Uzaktan Eğitim Uygulanabilirliği Anketi

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Uzaktan eğitime EBA Destek Noktasından (Okuldan) katılıyorum					
2. Uzaktan eğitime katılmak için evde rahat bir ortamım var					
3.Evdeki tüm öğrenciler (kardeşlerim vs.) aynı anda uzaktan eğitime katılabilir					
4.Uzaktan eğitime katılmak için gerekli internet erişimim var					
5.Uzaktan eğitime katılmak için ailem teşvik eder					
6.Uzaktan eğitime katılırken sık sık teknolojik sıkıntılar yaşıyorum					
7.Uzaktan eğitimde Görsel sanatlar dersine hazırlık yaparak katılıyorum					
8.Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersine her hafta katılıyorum					
9.Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinin ders programından her hafta haberdar olurum					
10.Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersine katılmak için öğretmenimiz bizi teşvik eder					
11.Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinde öğretmenimin anlattıklarını rahatlıkla anlıyorum					
12.Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinde öğretmenimiz kamera açarak derse dair neler yaptığımı gösterir					
13.Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinde öğretmenimiz resim ve video örneklerini kullanarak ders anlatır					
14.Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinde öğretmenimiz dijital çizimler yaparak ders anlatır					
15.Uzaktan eğitim görsel sanatlar dersinde verilen ödevleri öğrenimime iltebeilirim					
16.Yüz yüze yapılan görsel sanatlar dersinde anlatılan konuları daha kolay anlıyorum					